КОНТРОЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

Установа адукацыі
"Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя Максіма Танка"

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
_______________ У.У. Шлыкаў
09.06
____
Рэгістрацыйны № УД-26-1 / 8-_______/уч.
2017

Гісторыя Беларусі

Вучэбная праграма установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасцей:

1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны
1-02 01 02 Гісторыя і сусветная мастацкая культура
1-02 01 03 Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа

2017 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе тыпавой вучэбнай праграмы па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя Беларусі» для спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны для ўстаноў вышэйшай адукацыі, зацверджанай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь 10.03.2014 г., рэгістрацыйны № ТД–А.465/тып., адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі І ступені па спецыяльнасцях 1-02 01 02 Гісторыя і сусветная мастацкая культура і 1-02 01 03 Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа (зацв. Пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 25.07.2016 №69

Складальнікі:
Вялікі А.Ф. загадчык кафедры гісторыі Беларусі і славянскіх народаў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
Дзічкоўская Л.Э. дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і славянскіх народаў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
Канапацкая З.І. дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і славянскіх народаў , кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
Касовіч А.В. дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і славянскіх народаў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
Сакалоў М.М. дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і славянскіх народаў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Рэкамендавана да зацвярджэння:
Кафедрай гісторыі Беларусі і славянскіх народаў

(Пратакол № 9 ад 28.03.2017 г.)

Загадчык кафедры А.Ф. Вялікі

Навукова-метадычным саветам БДПУ
(Пратакол № 4 ад 11.04.2017 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае
Метадыст вучэбна-метадычнага
упраўлення БДПУ Г.В. Вінаградава

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Тысячагадовая гісторыя Беларусі ўяўляе важную складовую частку славянскай, еўрапейскай і сусветнай цывілізацый і займае вядучае месца ў сістэме гуманітарнай падрыхтоўкі студэнцкай моладзі нашай краіны. Сваёй непаўторнай, гераічнай і трагічнай гісторыяй беларускі народ можа ганарыцца. Менавіта на гістарычных ведах фарміруецца нацыянальная свядомасць. Без ведаў сваёй гісторыі немагчыма будаваць сучаснае краіны і прагназаваць яе развіццё на будучае.

Гісторыя Беларусі вывучаецца сінхронна з краязнаўствам і этналогіяй Беларусі, крыніцазнаўствам гісторыі Беларусі, археалогіяй Беларусі, гісторыяй усходніх славян (Расія і Украіна) і гісторыяй грамадска-палітычнай думкі Беларусі, што дае магчымасць акцэнтаваць увагу студэнтаў на міждысцыплінарных сувязях, выявіць ролю і месца нашага народа ў шырокім прасторавым і часовым дыяпазоне.

Мэтай вывучэння вучэбнай дысцыпліны з'яўляецца фарміраванне ў студэнтаў фундаментальных ведаў па гісторыі Беларусі ад першабытных часоў да станаўлення сувярэннай беларускай дзяржавы, і выхаванне на гэтай аснове пачуцця прыналежнасці да лёсу краіны і яе гісторыі.

Для рэалізацыі вызначанай мэты прадугледжваецца вырашэнне наступных **задач**:

- высвятленне прычынна-выніковых сувязей і заканамернасцей гістарычнага развіцця беларускага народа ў кантэксце еўрапейскай і сусветнай гісторыі;
- усведамленне студэнтамі сістэмы матэрыяльных, культурных і духоўных каштоўнасцей беларускага народа, якія служаць рэтраспектывай для аналізу сучаснасці і вызначэння перспектыў будучай жыццядзейнасці;
- атрыманне тэарэтычных і практычных ведаў, якія дазволяць студэнтам правільна аналізаваць падзеі і факты гісторыі, рабіць неабходныя высновы і абагульненні;
- фарміраванне гатоўнасці выпускніка вышэйшай школы як грамадзяніна
- Рэспублікі Беларусь спрыяць далейшаму развіццю сваёй краіны.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен
ведаць:

- асноўныя падзеі і факты ў гісторыі Беларусі;
- асаблівасці эканамічнага, сацыяльнага, палітычнага і культурнага развіцця Беларусі ў канкрэтна-гістарычны перыяд;
- этапы фарміравання беларускай народнасці і нацыі, станаўлення і развіцця беларускай дзяржаўнасці.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен
умець:

- выкарыстоўваць метадалогію гістарычнай навукі для аналізу гістарычнага развіцця беларускага народа;

– выяўляць асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага і палітычнага развіцця беларускай нацыі ў канкрэтна-гістарычныя перыяды;
– выкарыстоўваць гістарычны вопыт для аналіза і ацэнкі сучасных праблем у развіцці Беларусі.

-Увыніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен
валодаць:
– спосабамі адбору сістэматызацыі гістарычнай інфармацыі:
– метадамі, формамі і сродкамі аптымізацыі, рацыяналізацыі і інтэнсіфікацыі адукацыйнага працэсу.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя Беларусі” павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў наступных акадэмічных і прафесійных кампетэнцый.

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый:
– АК-1. Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.
– АК-2. Валодаць метадамі навукова-педагагічнага даследвання.
– АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.
– АК-4. Умець працаваць самастойна.
– АК-5. Быць здольным параджаць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый:
– ПК-1. Кіраваць вучэбна-пазнавальнай і вучэбна-даследчай дзейнасцю навучэнцаў.
– ПК-2. Выкарыстоўваць аптымальныя метады, формы і сродкі навучання.
– ПК-3. Арганізоўваць і праводзіць навучальныя заняткі розных відаў і формаў.
– ПК-4. Арганізоўваць самастойную працу навучэнцаў.
– ПК-17. Ажыццяўляць прафесійную самаадукацыю і самавыхаванне з мэтай удасканалення прафесійнай дзейнасці.

Пры вывучэнні кожнай тэмы студэнты павінны навучыцца карыстацца як канкрэтна-гістарычнымі метадамі (гісторыка-генетычным, гісторыка-параўнальным, гісторыка-тыпалагічным, гісторыка-сістэмным і інш.), так і агульнанавуковымі (мадэліравання, індукцыі і дэдукцыі, сінтэзу і аналізу, узыходжання ад канкрэтнага да абстрактнага і наадварот, аналогіі і інш.), метадамі гістарычнага пазнання.

Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя Беларусі” вучэбнам планам адводзіцца для спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны 782 гадзіны, з іх аўдыторных – 300, (лекцыі – 190, семінарскія заняткі – 110). Вучэбная дысцыпліна вывучаецца на 1-4 курсах. На самастойную работу адводзіцца 338 гадзін. Залікі – 1, 3, 7 семестры. Экзамены – 2, 4, 5, 6 семестры. На КСР адводзіцца 8 гадзін. Прадугледжана напісанне курсавой работы. Дадзенная вучэбная дысцыпліна ўключана ў праграму дзяржаўнага экзамена па спецыяльнасці.

Усяго на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя Беларусі” вучэбнам планам адводзіцца па спецыяльнасцях 1-02 01 02 Гісторыя і сусветная мастацкая культура і 1-02 01 03 Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа 702 гадзіны, з іх аўдыторных – 300, (лекцыі – 190, семінарскія заняткі – 110). Вучэбная дысцыпліна вывучаецца на 1-4 курсах. На самастойную работу адводзіцца 258 гадзін. Залікі – 1, 3, 7 семестры. Экзамены – 2, 4, 5, 6 семестры. Прадугледжана напісанне курсавой работы. Дадзенная вучэбная дысцыпліна ўключана ў праграму дзяржаўнага экзамена па спецыяльнасці.

На завочнай форме атрымання адукацыі на вучэбную дысцыпліну “Гісторыя Беларусі” па спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны адводзіцца 78 аудыторных гадзін, з іх 48 лекцыйных і 30 семінарскіх заняткаў.

Экзамены – 1, 2, 3, 4 курсах. Залікі – 1, 2, 3 курсах.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Раздзел 1. УВОДЗІНЫ Ў ДЫСЦЫПЛІНУ “ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ”

Гісторыя Беларусі – арганічная і неад’емная частка еўрапейскай і сусветнай гісторыі. Метадалагічныя асновы і прынцыпы вывучэння гісторыі, яе перыядызацыя. Фармацыйны і цывілізацыйны падыходы да вывучэння гісторыі. Прадмет вывучэння гісторыі Беларусі ў кантэксце цывілізацыйнага развіцця як складовай часткі ўсходнеславянскай і агульнаеўрапейскай гісторыі. Айчынныя гістарыяграфічныя школы. Агульная характарыстыка асноўных крыніц і гістарыяграфіі.

Раздзел 2. ПЕРШАБЫТНАЕ ГРАМАДСТВА НА ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАРУСІ (100 тысяч гадоў да н.э. – V ст. н.э.)

Тэма 2.1. Старажытны чалавек на тэрыторыі Беларусі

Гістарыяграфія пытання. Пачатак засялення чалавекам тэрыторыі сучаснай Беларусі. Аблічча, умовы жыцця, прылады працы і заняткі. Асноўныя археалагічныя культуры эпохі каменнага і бронзавага вякоў. Шлюбна-сямейныя адносіны і грамадскі лад. Распад радавой абшчыны і станаўленне суседскай. Насельніцтва Беларусі ў жалезным веку. Распад індаеўрапейцаў. Асноўныя раёны пражывання балтаў, славян, германцаў і іншых народаў. Сацыяльна-эканамічнае развіццё плямёнаў эпохі жалеза. Змены ў гаспадарцы, матэрыяльнай і духоўнай культуры.

Тэма 2.2. Культура, быт і звычаі старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі.

Гістарыяграфія пытання. Сувязь творчай дзейнасці з працай чалавека, кліматычнымі і геаграфічнымі ўмовамі, спосабамі гаспадарання, сацыяльным асяроддзем, філасофскімі і рэлігійнымі ўяўленнямі. Сінкрэтызм першабытнай культуры. Узнікненне веры старажытных людзей у звышнатуральныя ўласцівасці неадушаўлёных прадметаў. Фантастычныя ўяўленні аб роднасці груп людзей з татэмамі – пэўным відам жывёл, раслін і прыродных з’яў. Разнастайнасць і разгалінаванасць паганства. Вера балтаў і ранніх славян у існаванне шматлікіх багоў. Сонечны культ і культ агню. Персанажы народнай дэманалогіі. Вербальная і невербальная магія, замовы, праклёны. Ушанаванне продкаў, пахавальныя рытуалы, памінкі. Музычныя інструменты, мастацкія вырабы і ўпрыгожванні. Арнаментнае аздабленне глінянага посуду і прылад працы. Старажытная скульптура Беларусі. Керамічныя рэльефныя ўзоры. Характар і традыцыі выяўленчага мастацтва Беларусі ў старажытнасці.

Раздзел 3. БЕЛАРУСЬ У VI – СЯРЭДЗІНЕ XIII ст.

Тэрмін “сярэднявечча”, яго сэнс. Храналагічныя рамкі. Нераўнамернасць развіцця сярэднявяковых цывілізацый. Гістарыяграфія і аналіз крыніц.

Тэма 3.1. Балты і славяне ў VI – VIII стст.

"Вялікае перасяленне" народаў у Еўропе і насельніцтва Беларусі. Банцараўская, калочынская, пражская і іншая археалагічныя культуры. Змешанае пражыванне славян з балтамі. Канчатковы распад патрыярхальнага роду. Заняткі насельніцтва, рэлігійныя вераванні, пахавальныя абрады. Ваенная дэмакратыя і зародкі дзяржаўнасці ў славян.

Тэма 3.2. Узнікненне класавага шматукладнага грамадства ў IX – першай палове XIII ст.

Аб'яднанні крывічаў-палачан, дрыгавічоў, радзімічаў. Плямёны яцвягаў, літоўцаў у Верхнім Панямонні. Славянізацыя мясцовага балцкага насельніцтва. Асноўныя канцэпцыі аб паходжанні беларусаў, вялікаросаў, украінцаў. Трансфармацыя радавой абшчыны ў суседскую. Шматукладнае грамадства. Зараджэнне феадалізму. Сінтэзны і бяссінтэзны шляхі развіцця феадалізму. Сельская гаспадарка. Рамяство. Гандаль. Узнікненне гарадоў. Сацыяльная дыферэнцыяцыя насельніцтва. Сяляне-земляробы. Знаць і дружына. Княжацкая ўлада.

Тэма 3.3. Полацкае княства ў X – першай палове XIII ст.

Першыя пісьмовыя звесткі аб Полацку. Кіеўская Русь. Узаемаадносіны Полацка з Кіевам і Ноўгарадам. Полацкая дынастыя князёў. Рагвалод. Рагнеда. Захоп Уладзімірам Святаслававічам Полацкай зямлі. Аднаўленне незалежнасці. Полацкі князь Ізяслаў. Узмацненне Полацкага княства ў XI ст. Брачыслаў, Усяслаў Чарадзей. Бітва на Нямізе. Паўстанне ў Кіеве 1068 г. і абранне Усяслава Полацкага вялікім князем кіеўскім. Вяртанне Усяслава ў Полацк. Апошнія спробы кіеўскіх князёў падпарадкаваць Полацк і Менск. Барацьба паміж Полацкам і Менскам у другой палове XII ст. Грамадска-палітычны лад у Полацкай зямлі-княстве. Рысы сярэднявечнай рэспублікі ў Полацку. Гарады Полацкай зямлі. Феадальная раздробленасць. Распад Полацкай зямлі на ўдзельныя княствы (гарады-дзяржавы): Полацкае, Віцебскае, Менскае, Друцкае, Ізяслаўскае, Лагожскае.

Тэма 3.4. Княствы і гарады на тэрыторыі паўднёвай Беларусі, Пасожжа і Верхняга Панямоння

Тураўскае княства. Бярэсце – гістарычны цэнтр Сярэдняга Пабужжа. Выдзяленне Драгічына пад Бугам у якасці ўдзельнага княства. Смаленскія крывічы. Узнікненне і развіццё Слаўгарада і Крычава. Мсціслаў і Мсціслаўскае ўдзельнае княства. Узнікненне Гомеля як племяннога цэнтра радзімічаў. Развіццё горада ў Х—ХШ стст. Чачэрск і Рэчыца. Мазыр і Брагін – дрыгавіцкія гарады ў складзе Кіеўскага княства. Беларускія княствы і гарады ў Верхнім Панямонні. Гарады Гародня, Ваўкавыск, Слонім, Наваградак і Наваградская зямля. Пачатак барацьбы з рыцарамі-крыжакамі. Кукенойскае і Герцыкскае княствы - фарпосты Полацкай зямлі ў ніжнім цячэнні Заходняй Дзвіны. Князь Вячка, Уладзімір

Полацкі, Якаў Палачанін, Давыд Гарадзенскі. Перадумовы ўтварэння беларуска-літоўскай дзяржавы. Міндоўг і яго барацьба з галіцка-валынскім княствам за валоданне Верхнім Панямоннем. Узаемаадносіны Міндоўга з Ордэнам і Полацкам. Каранацыя Міндоўга ў Наваградку. Узвышэнне Наваградскага княства. Інтэграцыя насельніцтва Беларусі з суседнімі народамі ў межах адзінай дзяржавы. Дыскусія пра летапісную назву "Літва" і яе этнічнае паходжанне.

Тэма 3.5. Рэлігія і культура беларускіх зямель у IX – першай палове XIII ст.

Паганскія вераванні. Прыняццё і распаўсюджванне хрысціянства. Дваяверства. Значэнне прыняцця хрысціянства. Пісьменства. Летапісы і рукапісныя кнігі. Літаратура. Пісьменства па археалагічных помніках. Вусная народная творчасць. Паданні пра Рагнеду і Усяслава Чарадзея. Звычаі і абрады. Народны каляндар. Рэлігійна-асветніцкія дзеячы Беларусі: Еўфрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі, Клімент Смаляціч, Аўраамій Смаленскі. Манументальнае дойлідства Полацкай зямлі і Панямоння. Абарончае дойлідства XIII ст. Архітэктурныя школы. Манументальны жывапіс. Кніжная графіка. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва. Развіццё перадумоў фарміравання беларускай народнасці.

Раздзел 4. ВЯЛІКАЕ КНЯСТВА ЛІТОЎСКАЕ, РУСКАЕ І ЖАМОЙЦКАЕ Ў XIII – XV стст.

Айчынная і замежная гістарыяграфія, аналіз крыніц па гісторыі Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.

Тэма 4.1 Унутрыпалітычнае становішча ў другой палове XIII – XV ст.

Вялікае княства Літоўскае – цэнтр збірання беларускіх і іншых усходнеславянскіх зямель. Барацьба за вялікае княжанне пасля смерці Міндоўга. Палітыка вялікіх князёў Віценя, Гедыміна, Альгерда. Шляхі ўключэння беларускіх зямель у склад Вялікага княства Літоўскага. Дынастычная барацьба ў 70—90-я гады XIV ст. (Кейстут, Ягайла, Андрэй Полацкі, Вітаўт). Крэўская унія. Ліквідацыя ўдзельных княстваў. Стварэнне ваяводстваў. Гарадзельскі прывілей 1413 г. Унутрыпалітычная барацьба пасля смерці Вітаўта. Раскол дзяржавы на Вялікае княства Літоўскае і Вялікае княства Рускае. Вялікакняжацкія прывілеі 1432, 1434 гг. Аб'яднанне дзяржавы Жыгімонтам Кейстутавічам. Абмежаванне вялікакняжацкай улады ў другой палове XV ст. Судзебнік Казіміра 1466 г. – першы збор законаў беларуска-літоўскай дзяржавы. Змова супраць Казіміра (1481 г.) і яе вынікі. Вялікакняжацкі прывілей.

Тэма 4.2 Знешняя палітыка ВКЛ

Адносіны Вялікага княства Літоўскага з Маскоўскай дзяржавай, Польшчай, Крымам і Ордэнам. Вільня – адзін з цэнтраў аб'яднання ўсходнеславянскіх зямель. Пашырэнне тэрыторыі Вялікага Княства. Паходы Альгерда на Маскву. Бітва на Сініх Водах (1362 г.) і далучэнне да княства Валыні, Падолля і

Кіеўшчыны. Уніі Вялікага княства Літоўскага з Польшчай. Грунвальдская бітва і яе значэнне.

Тэма 4.3 Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі

Сельская гаспадарка і асаблівасці яе развіцця. Становішча сялян. Удасканаленне прылад працы і сістэмы апрацоўкі зямлі. Формы землеўладання. Прывелеі феадалаў. Землекарыстанне і павіннасці сялян. Формы феадальнай залежнасці. Запрыгоньванне сялян. Гарады і мястэчкі. Склад і становішча гарадскога насельніцтва. Магдэбургскае права. Асноўныя заняткі гараджан. Унутраны гандаль і знешнеэканамічныя сувязі. Фарміраванне асноўных класаў – саслоўяў феадальнага грамадства ў ВКЛ – шляхты, сялянства, мяшчанства.

Тэма 4.4 Фарміраванне беларускай народнасці. Культура Беларусі другой паловы XIII – XV ст.

Складванне этнічнай тэрыторыі беларусаў. Утварэнне сацыяльна-эканамічнай супольнасці. Народная самасвядомасць. Народнасць і рэлігія. Узнікненне і станаўленне беларускай мовы і яе дзяржаўны статус у Вялікім княстве Літоўскім. Паходжанне назваў “Белая Русь”, “ліцвіны-беларусы”. Мінталітэт беларускага народа. Народная творчасць. Літаратура. Рукапісныя кнігі. Кніжная графіка. Беларускія летапісы. Творчасць Рыгора Цамбалака. Выяўленчае мастацтва. Архітэктура. Этнічныя меншасці. Татарскае і яўрэйскае насельніцтва Беларусі – рассяленне, заняткі, культура. Іншыя народы ў этнічных працэсах на беларускіх землях.

Раздзел 5. БЕЛАРУСКІЯ ЗЕМЛІ Ў XVI – першай палове XVII ст.

Тэма 5.1. Сацыяльна-эканамічнае развіццё. Афармленне фальваркава-паншчынай сістэмы

Стан сельская гаспадаркі. Станаўленне фальварка-паншчыннай сістэмы гаспадарання. Аграрная рэформа 1557 г. і яе сутнасць. Пачатак юрыдычнага афармлення прыгоннага права. Стан гарадоў і эвалюцыя гарадскога жыцця. Унутраны і знешні гандаль. Развіццё рыначных адносін. Гандлёва-эканамічныя сувязі беларускіх зямель з еўрапейскімі краінамі. Узмацненне антыфеадальнай барацьбы. Казацкі рух пад кіраўніцтвам С. Налівайкі. Гарадскія паўстанні.

Тэма 5.2 Знешняя палітыка ВКЛ

Абвастрэнне адносін паміж Вялікім княствам Літоўскім і Маскоўскай дзяржавай. Войны Вялікага княства Літоўскага і Вялікага княства Маскоўскага, іх прычыны і вынікі. Набегі крымскіх татар. Адносіны Вялікага княства Літоўскага з Ордэнам і Польшчаю. Лівонская вайна і яе вынікі. Інтэрвенцыя Рэчы Паспалітай у Маскоўскую дзяржаву. Барацьба за Смаленск у 30-я гг. XVII ст.

Тэма 5.2.1 Люблінская ўнія ў гісторыі Беларусі.

Адносіны Вялікага княства Літоўскага з Ордэнам і Польшчаю. Лівонская вайна і яе вынікі. Інтэрвенцыя Рэчы Паспалітай у Маскоўскую дзяржаву. Барацьба за Смаленск у 30-я гг. XVII ст.

Тэма 5.3 Унутрыпалітычнае становішча. Усталяванне шляхецкай дэмакратыі

Унутрыпалітычная барацьба ў Вялікім княстве Літоўскім у першай палове XVI ст. Праўленне Аляксандра і Жыгімонта I Старога. Абмежаванне ўлады вялікага князя і правоў паноў рады. Мяцеж Міхаіла Глінскага. Адмена Гарадзельскага прывелея. Усталяванне палітычнай талерантнасці. Узрастанне ролі сойма як кіруючага органа дзяржаўнай улады. Статуты 1529, 1566 і 1588 гг. Адміністрацыйна-тэрытарыяльная і судовая рэформы.

Тэма 5.4 Культура Беларусі ў XVI – першай палове XVII ст.

Уплыў ідэй Адраджэння на развіццё беларускай культуры. Спецыфічныя рысы беларускага Рэнесансу. Полілінгвізм. Францыск Скарына – беларускі і ўсходнеславянскі першадрукар-асветнік, гуманіст, вучоны і пісьменнік эпохі Адраджэння. Рэфармацыйнае кнігадрукаванне. Лацінамоўная паэзія. Ян Вісліцкі, Мікола Гусоўскі. Беларуска-літоўскія летапісы, гісторыка-мемуарная і палітычная літаратура. Грамадска-палітычная думка. Сымон Будны, Васіль Цяпінскі, Феадосій Касы. Школа і школьная адукацыя. Праваслаўныя брацтвы. Жывапіс. Скульптура. Мураванае дойлідства. Музыка. Тэатр.

Раздзел 6. ВОЙНЫ І САЦЫЯЛЬНА-ПАЛІТЫЧНЫЯ КАНФЛІКТЫ ДРУГОЙ ПАЛОВЫ XVII – XVIII ст. САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНЫ, ПАЛІТЫЧНЫ І КУЛЬТУРНЫ ЗАНЯПАД БЕЛАРУСІ

Тэма 6.1 Войны сярэдзіны XVII ст.

Паўстанне пад кіраўніцтвам Б. Хмяльніцкага ва Украіне і яго роля ў разгортванні казацка-сялянскай вайны 1648-1651 гг. у Беларусі. Баявыя дзеянні казацка-сялянскіх атрадаў супраць шляхецкага апалчэння і воскаў наёмнікаў. Антыфеадальны, антыпольскі і антыкаталіцкі характар вайны. Баявыя дзеянні на поўдні і паўднёвым захадзе Беларусі. Вынікі антыфеадальнай барацьбы для Беларусі. Ваенныя дзеянні падчас вайны Расіі з Рэччу Паспалітай у 1654-1667 гг. Адносіны насельніцтва да варагуючых бакоў. Палітыка царызму. Народны рух у другой палове 50 – пачатку 60-х гг. XVII ст. Вызваленне тэрыторый Беларусі. Вынікі вайны для Беларусі.

Тэма 6.2 Эканамічны заняпад Беларусі ў другой палове XVII – першай палове XVIII ст.

Стан сельскай гаспадаркі пасля войнаў сярэдзіны XVII – пачатку XVIII ст. Рост магнацкага землеўладання. Катэгорыі сялян і іх становішча. Феадальныя павіннасці і дзяржаўныя падаткі. Гаспадарка селяніна. Супраціўленне сялян

феадальнаму прыгнёту. Паўстанне сялян пад кіраўніцтвам В.Вашчылы ў Крычаўскім старастве (1740 – 1744 гг.). Паўстанне на Каменшчыне ў сярэдзіне XVIII ст. Становішча гарадоў і мястэчак ў другой палове XVII – першай палове XVIII ст. Прычыны заняпаду гарадскога жыцця. Колькасць і структура гарадскіх паселішчаў і гарадскога насельніцтва. Рамесная вытворчасць і гарадскі гандаль. Гандлёвыя сувязі. Самакіраванне. Грамадска-палітычнае жыццё і ўзмацненне нацыянальна-рэлігійнага прыгнёту. Сацыяльная барацьба гараджан Беларусі.

Тэма 6.3 Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XVIII ст.

Сацыяльна-эканамічныя і палітычныя ўмовы развіцця сельскай гаспадаркі. Шырокае распаўсюджванне фальваркава-паншчыннай сістэмы гаспадарання і панаванне ў эканоміцы буйных феадалаў. Нізкія тэмпы развіцця промыслаў і сельскага рамяства. Вотчынная мануфактура і яе роля ў эканоміцы. Сялянская гаспадарка і становішча сялян. Рост беларускіх гарадоў і іх насельніцтва. Крыніцы росту. Мястэчкі. Развіццё гарадскога рамяства і фабрычна-мануфактурнай прамысловасці. Сельскагаспадарчыя заняткі гараджан. Адсутнасць у Беларусі значных капіталаў і вузкасць унутранага рынку. Прычыны нізкіх тэмпаў развіцця эканомікі Беларусі ў другой палове XVIII ст.

Тэма 6.4 Палітычны крызіс Рэчы Паспалітай. Далучэнне Беларусі да Расійскай імперыі

Гістарыяграфія пытання. Разлад дзяржаўнай сістэмы кіравання ў Рэчы Паспалітай. Падзеі Паўночнай вайны ў Беларусі. Новыя спусташэнні і цяжкія людскія страты. Паслабленне каралеўскай улады і ўзмацненне феадальнай анархіі. Права “Ліберум вета” і недзеяздольнасць сойма. Роля павятовых і ваяводскіх соймікаў. Умяшанне Расіі, Аўстрыі, Францыі і Прусіі ва ўнутраныя справы Рэчы Паспалітай. Дысідэнты. Торуньская, Слуцкая, Барская канфедэрацыі. Разгром барскіх канфедэратаў у верасні 1771 г. рускімі войскамі. Першы падзел Рэчы Паспалітай. Сацыяльна-эканамічныя рэформы апошняй чвэрці XVIII ст. у Рэчы Паспалітай. Чатырохгадовы сойм. Прыняцце новай канстытуцыі 3 мая 1791 г. і яе значэнне. Стварэнне таргавіцкай канфедэрацыі і ліквідацыя рэформаў і канстытуцыі 1791 г. Другі падзел Рэчы Паспалітай (1793 г.). Паўстанне 1794 г. пад кіраўніцтвам Т.Касцюшкі. Ход паўстання ў Беларусі. Я.Ясінскі, М.Агінскі. Падаўленне паўстання. Трэці падзел Рэчы Паспалітай 1795 г. Ліквідацыя Рэчы Паспалітай як самастойнай дзяржавы.

Тэма 6.5 Культура Беларусі ў другой палове XVII – XVIII ст.

Гістарычныя ўмовы культурнага развіцця беларускага народа. Узмацненне каталіцкай рэакцыі. Грамадска-палітычная думка. А. Філіповіч, К. Лышчынскі, І. Капіевіч, Г. Каніскі. Стан асветы і спроба яе рэфарміравання. Літаратура: М. Сматрыцкі, С. Полацкі. Музыка і тэатр. Школны тэатр. Батлейка. Прыгонны тэатр. Архітэктура. Панавнне стылю барока. “Віленскае барока”. Зараджэнне ў мураваным дойлідстве стылю класіцызму. Выяўленчае мастацтва. Фрэскавы жывапіс. Графіка. Скульптура. Дзейнасць беларускіх майстроў у Маскве.

Мастацкая апрацоўка металу. Развіццё дэкаратыўнай кафлі. Мастацкае шкло: налібоцкая і ўрэцкая мануфактуры, іх вырабы. Ювелірнае мастацтва. Ткацтва, вышыўка, карункі, дываны. “Слуцкія паясы” – каштоўны ўклад у еўрапейскае ткацкае мастацтва.

Тэма 6.6 Беларуская народнасць у XVII – XVIII стст.

Гістарыяграфія пытання. Этнічная тэрыторыя і структура беларускага насельніцтва. Этнічная свядомасць і рэлігія. Паступовы заняпад беларускасці, напрамкі і вынікі гэтага працэсу. Фальклярызацыя беларускай культуры. Матэрыяльная культура беларусаў. Быт, вераванні, звычаі, мараль, традыцыі. Характар беларусаў. Менталітэт беларусаў. Уплыў войнаў і сацыяльна-палітычных канфліктаў на этнасацыяльнае развіццё беларусаў. Іншыя народы і іх уплыў на этнічныя працэсы ў Беларусі. Захаванне патэнцыялу для развіцця нацыі.

Раздзел 7. КРЫЗІС ПРЫГОННІЦКАЙ СІСТЭМЫ (канец XVIII – першая палова XIX ст.)

Тэма 7.1 Палітыка царызму на тэрыторыі Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX ст.

Тэрытарыяльна-адміністрацыйныя падзелы Беларусі і новая адміністрацыя. Органы кіравання і суда. Ліквідацыя феадальнай анархіі. Захаванне правоў і прывілеяў шляхты Беларусі. Раздача беларускіх зямель рускім памешчыкам. Становішча сялян. Падаткі і павіннасці. “Дарчая грамата гарадам” 1785 г. і адмена юрысдыкцыі свецкіх і царкоўных феадалаў у адносінах да пражываючых на землях гараджан. “Мяжа яўрэйскай аседласці” і яе роля ў развіцці гарадоў. Адносіны царызму да уніяцкай і каталіцкай канфесій, дзейнасць езуітаў. Сацыяльна-эканамічныя мерапрыемствы. Палітыка царызму ў галіне духоўнай культуры і асветы. Праект аднаўлення Вялікага княства Літоўскага.

Тэма 7.2 Вайна 1812 г. на тэрыторыі Беларусі

Пачатак вайны. Мабілізацыя беларусаў у Расійскую армію. Адступленне рускіх армій і баявыя дзеянні на тэрыторыі Беларусі летам 1812 г. Акупацыя Беларусі войскамі Напалеона. Акупацыйны рэжым. Пазіцыі магнатаў і шляхты. Дзейнасць Камісіі Часовага праўлення Вялікага княства Літоўскага. Рабаванне насельніцтва Беларусі. Падтрымка акупантамі прыгонніцкіх парадкаў. Партызанскі рух. Барацьба супраць акупантаў і мясцовых памешчыкаў. Адступленне французаў з Масквы. Ваенныя падзеі на тэрыторыі Беларусі восенню 1812 г. Вызваленне Полацка, Віцебска, бітва за мястэчка Чашнікі. Разгром французскага войска на Бярэзіне. Вызваленне Беларусі ад захопнікаў у канцы снежня 1812 г. Разарэнне краю ў ходзе вайны.

Тэма 7.3 Грамадска-палітычны рух. Паўстанне 1830 – 1831 гг.

Уздзеянне на Беларусь грамадска-палітычных падзей у Расіі і польскага нацыянальна-вызваленчага руху. Віленскі універсітэт як цэнтр польскага апазіцыйнага і рэвалюцыйна-шляхецкага руху. “Таварыства філаматаў” (Адам

Міцкевіч, Тамаш Зан, Ян Чачот, Юзэф Яжоўскі). Дзейнасць "Таварыства аматараў навук". Дзекабрысты ў Беларусі. Тайнае "Палітычнае таварыства" і яго дзейнасць. "Таварыства ваенных сяброў" у Асобным літоўскім корпусе (Гродзенская губерня). Разгром тайных таварыстваў. Паўстанне 1830 – 1831 гг. у Польшчы, Літве і Беларусі. Праграма кіраўнікоў паўстання. Ход баявых дзеянняў. Падаўленне паўстання і яго значэнне.

Тэма 7.4 Змена палітыкі самадзяржаўя ў Беларусі

Спробы раскалоць польскі нацыянальна-вызваленчы рух і антыфеадальную барацьбу сялян. Увядзенне "Правілаў аб аддачы сялян па найму ў зямельныя і іншыя чорныя работы", люстрацыі казённых маёнткаў і інвентарызацыі маёнткаў памешчыкаў. Курс на русіфікацыю Беларусі. Насаджэнне рускага землеўладання і чыноўніцтва. "Разбор шляхты". Закрыццё Віленскага універсітэта. "Асобны камітэт па справах заходніх губерняў". Падрыхтоўка ліквідацыі уніяцкай царквы. Полацкі царкоўны сабор і яго рашэнні. Супраціўленне ніжэйшага уніяцкага духавенства. Знішчэнне уніяцкіх кніг і царкоўнай маёмасці. Адмена дзеяння ў Беларусі і Літве Статута Вялікага княства Літоўскага 1588 г. Увядзенне расійскага заканадаўства. Забарона назваў "Беларусь" і "Літва" ў афіцыйнай дакументацыі.

Тэма 7.5 Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.

Сельская гаспадарка. Развіццё фальваркава-паншчыннай сістэмы. Панаванне ў эканоміцы буйных феадалаў. Рост паншчыны і іншых павіннасцяў. Пачатак спецыялізацыі сельскай гаспадаркі. Павелічэнне таварнасці сельскагаспадарчай вытворчасці. Рост ужывання наёмнай працы. Прамысловасць. Вотчынныя, мястэчковыя і гарадскія прадпрыемствы. Рамёствы, мануфактуры, фабрыкі. Прымусовы і вольны наём. Галіновая структура прамысловасці. Рост гарадоў і мястэчак. Колькасць, саслоўны і нацыянальна-канфесійны склад гарадскога насельніцтва. Органы гарадскога самакіравання. Важнейшыя гандлёвыя шляхі і кірмашы. Вузкасць унутранага рынку. Фінансы. Слабасць капіталаў беларускіх гандляроў. Рэформа Кісялёва. Спробы рэгулявання ўзаемаадносін памешчыкаў і сялян паводле "Інвентарнай рэформы". Няўдача рэформы. Паншчынная сістэма як тормаз развіцця сельскай гаспадаркі, прамысловасці і гарадоў. Грамадска-палітычны рух у 30 – 50-я гады. Зараджэнне рэвалюцыйна-дэмакратычнай плыні. "Дэмакратычнае таварыства". Францішак Савіч. Неабходнасць адмены прыгоннага права.

Тэма 7.6 Асвета і культура Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.

Палітыка царызму ў галіне культуры. Непрызнанне існавання беларускага этнасу, яго мовы і культуры. Адукацыя. Тыпы школ і іх колькасць. Узмацненне паланізацыі ў сістэме народнай асветы. Полацкая езуіцкая акадэмія. Віленскі універсітэт як цэнтр адукацыі і навукі ў Беларусі і Літве. Узмацненне цікавасці да гісторыі, быту і культуры беларускага народа. Этнаграфічныя і гістарычныя даследаванні. Горы-Горацкі земляробчы інстытут. Кнігавыдавецкая дзейнасць.

Перыядычны друк. Грамадска-палітычная думка. Русіфікацыя сістэмы народнай адукацыі пасля падаўлення паўстання 1830 – 1831 гг. Літаратура. Беларускі фальклор. Паэмы "Энеіда навыварат" і "Тарас на Парнасе". Беларускія матывы ў творчасці А. Міцкевіча. Беларуская плынь у польскамоўнай "краёвай" літаратуры. Ян Чачот, Ян Баршчэўскі, Уладзімір Сыракомля. Музыка і тэатр. Збіранне і вывучэнне беларускай народнай песні. З'яўленне опернага мастацтва ў Беларусі. Станіслаў Манюшка. З'яўленне прафесійнай беларускай драматургіі. В.Дунін-Марцінкевіч. Архітэктура. Панаванне класіцызму з канца XVIII ст. Выяўленчае мастацтва. Партрэт, пейзаж, бытавы жанр. Гістарычны жывапіс і манументальна-дэкаратыўны жывапіс. Графіка. Росквіт народнага лубка. Творчасць гравёраў. Скульптура. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва. Развіццё мануфактурнай вытворчасці. Слуцкія паясы. Беларускае шкло. Выспяванне беларускай нацыянальнай ідэі.

Раздзел 8. СТАНАЎЛЕННЕ БУРЖУАЗНАГА ГРАМАДСТВА Ў БЕЛАРУСІ. ФАРМІРАВАННЕ БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫІ (1861 – 1900 гг.)

Тэма 8.1 Буржуазныя рэформы і асаблівасці іх правядзення ў Беларусі. Стан гаспадаркі ў другой палове XIX ст.

Гістарыяграфія пытання. Адмена прыгоннага права. Маніфест і "Палажэнні" 19 лютага 1861 г. Спецыфіка мясцовых "Палажэнняў" для Віцебскай, Магілёўскай, Мінскай, Гродзенскай і Віленскай губерняў. Новы парадак кіравання сялянамі. Правы сялян. Умовы надзялення іх зямлёю. "Часоваабавязанае становішча". Уздым сялянскага руху. Змены ў рэалізацыі рэформы, звязаныя з паўстаннем 1863 г. Рэформы аграрных адносін дзяржаўных сялян і іншых катэгорый сельскага насельніцтва. Вынікі і значэнне сялянска-аграрных рэформ. Ваенная, земская, судовая, гарадская, цэнзурная, школьная рэформы. Буржуазная сутнасць рэформ, іх непаслядоўнасць і абмежаванасць. Развіццё сельскай гаспадаркі. Паглыбленне крызісу памешчыцкай гаспадаркі. Скарачэнне дваранскага землеўладання і рост бессаслоўнай зямельнай уласнасці. Аграрны крызіс 80-х гадоў і яго ўплыў на спецыялізацыю сельскай гаспадаркі. Галоўныя накірункі спецыялізацыі. Транспарт, гандаль і крэдыт. Будаўніцтва чыгунак. Дзейнасць банкаў у Беларусі. Абмежаванні ў адносінах да памешчыкаў "польскага паходжання". Развіццё прамысловасці і рост гарадоў. Спецыялізацыя беларускай прамысловасці. Яе галіновая структура. Высокая ўдзельная вага дробнай вытворчасці. Замаруджаныя тэмпы пераходу да машыннай вытворчасці (фабрыкі). Прамысловае развіццё гарадоў і мястэчак. Прамысловасць у сельскай мясцовасці.

Тэма 8.2 Вызваленчая барацьба на беларускіх землях у другой палове XIX ст.

Гістарыяграфія пытання. Паўстанне 1863 – 1864 гг. у Польшчы, Літве і Беларусі. Рэвалюцыйныя дэмакраты і шляхецкія рэвалюцыянеры. К.Каліноўскі. Літоўскі правінцыяльны камітэт (ЛПК). "Чырвоныя" і "белыя". "Мужыцкая

праўда”. Узаемаадносіны ЛПК і Варшаўскага Цэнтральнага камітэта. М.М. Мураўёў і яго дзейнасць у краі. Падаўленне паўстання. Вынікі і значэнне паўстання. Сялянскі і рабочы рух. Народніцкія гурткі ў Беларусі. Характар і асаблівасці народніцтва 80 – 90-х гадоў у Беларусі. Ідэйна-арганізацыйны крызіс народніцтва. Пачатак прапаганды марксізму ў Беларусі. Першыя сацыял-дэмакратычныя гурткі. 1 з’езд РСДРП. Утварэнне “Рабочага саюза Літвы” і Бунда. “Рабочая партыя палітычнага вызвалення Расіі”. Утварэнне сацыял-дэмакратыі Каралеўства Польскага і Літвы. Уздым рабочага руху ў другой палове 90-х гадоў. Асноўныя патрабаванні рабочых. Першыя палітычныя выступленні рабочых.

Тэма 8.3 Фарміраванне беларускай нацыі. Культура Беларусі ў 60 – 90 гады XIX ст.

Гістарыяграфія пытання. Гістарычныя ўмовы развіцця беларускай культуры ў другой палове XIX ст. і ўтварэнне беларускай нацыі. Этнічная тэрыторыя беларусаў, нацыянальны склад насельніцтва па губернях і паветах. Асаблівасці саслоўнага і рэлігійнага складу, заняткаў беларускага, рускага, польскага, яўрэйскага і татарскага насельніцтва Беларусі, яго размяшчэнне ў гарадах і сельскай мясцовасці. Развіццё капіталістычнага рынку. Паступовы распад саслоўнай структуры. Фарміраванне і нацыянальны склад пралетарыяту і буржуазіі. Слабасць эканамічных пазіцый беларускай нацыянальнай буржуазіі. Фарміраванне агульных нацыянальных прыкмет. Этнічная і нацыянальная самасвядомасць. Станаўленне беларускай літературнай мовы. Развіццё мастацкай літаратуры. Творчасць Ф. Багушэвіча, А. Гурыновіча, Я. Лучыны, К. Каганца і інш. Студэнцкія арганізацыі ў Пецярбургу і Маскве. Рост легальных публікацый на беларускай мове ў 90-я гады. Асаблівасці нацыянальна-культурнага руху. Асвета. Пачатковая і сярэдняя адукацыя. Афіцыйны друк. Газета “Мінскі лісток”. Прапаганда ідэалогіі “заходнерусізму”. Беларускі фальклор. Быт і матэрыяльная культура, звычаі, абрады, нормы маралі народаў Беларусі. Этнаграфічныя і гістарычныя даследаванні. Музыка і тэатр. Градабудаўніцтва і архітэктура. Жывапіс. Вядучая роля гістарычнага жанру. Развіццё бытавога жанру, краявіду і партрэта. Шматнацыянальны характар культуры ў Беларусі.

Раздзел 9. БЕЛАРУСЬ У ПАЧАТКУ XX ст. (1901 – 1914 гг.)

Тэма 9.1 Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў пачатку XX ст.

Гістарыяграфія пытання. Развіццё капіталізму ў сельскай гаспадарцы. Феадальна-прыгонніцкія перажыткі. Эміграцыя. Перапляценне капіталістычных і прыгонніцкіх формаў эксплуатацыі. Сацыяльныя і нацыянальныя працэсы ў Беларусі да рэвалюцыі 1905 – 1907 гг. Сацыяльная структура насельніцтва. Эканамічная палітыка царызму ў Беларусі. Развіццё прамысловасці. Эканамічны крызіс (1900 – 1903 гг.). Структура і характар прамысловасці ў пачатку XX ст. Пранікненне буйнога капіталу. Прамысловыя таварыствы і іх роля ва ўмацаванні цэнтралізацыі капіталу ў прамысловасці. Павелічэнне колькасці рабочага класу. Нацыянальны і сацыяльны склад рабочага класу Беларусі і яго становішча. Уздым рабочага і сялянскага руху.

Тэма 9.2 Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. у Беларусі

Гістарыяграфія пытання. Абвастрэнне сацыяльных супярэчнасцяў і нацыянальнага пытання. "Паліцэйскі сацыялізм". Яўрэйская незалежная рабочая партыя. Сацыял-дэмакратычныя арганізацыі. Арганізацыя партыі сацыялістаў-рэвалюцыянераў і Польскай партыі сацыялістычнай на Літве. Беларускі нацыянальна-вызваленчы рух. Утварэнне Беларускай сацыялістычнай грамады. Пачатак рэвалюцыі: рэвалюцыйны рух у студзені – верасні 1905 г. Вяснова-летні ўздым палітычных выступленняў і эканамічнай барацьбы рабочых. Уплыў рабочага руху на сялянства. Новыя формы сялянскага руху. Салдацкія выступленні. Адносіны палітычных партый, насельніцтва Беларусі да ўказа аб скліканні Булыгінскай думы. Кастрычніцкая палітычная стачка ў гарадах і мястэчках Беларусі. Маніфест 17 кастрычніка і рэпрэсіі царызму. Курлоўскі расстрэл у Мінску. Дыферэнцыяцыя грамадска-палітычных сіл. Буржуазна-ліберальны рух і яго асаблівасці ў заходніх губернях. Снежаньская палітычная стачка ў Беларусі. Адступленне рэвалюцыі. Дэпутаты Беларусі ў I і II Дзяржаўных думах. Беларускі нацыянальна-вызваленчы рух у перыяд рэвалюцыі 1905 – 1907 гг. Дзейнасць БСГ, яе лозунгі і патрабаванні ў 1905 г. II з'езд БСГ. Змены ў праграме руху. Рэвалюцыйна-дэмакратычны характар газеты "Наша доля". Агульная характарыстыка дзейнасці БСГ у перыяд рэвалюцыі. Сацыялістычная партыя Беларусі.

Тэма 9.3 Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі. Сталыпінскія рэформы

Развіццё прамысловасці. Прамысловы ўздым. Рост акцыянернага капіталу і далейшая спецыялізацыя прамысловасці. Асаблівасці прамысловасці Беларусі. Аграрная рэформа і развіццё сельскай гаспадаркі. Мэты сталыпінскай аграрнай рэформы. Разбурэнне сялянскай абшчыны, насаджэнне хутароў. Узмацненне агранамічнага, заатэхнічнага, ветэрынарнага, тэхнічнага абслугоўвання вёскі. Арганізацыя перасялення сялян у азіяцкую Расію. Вынікі і значэнне рэформы. Грамадскі рух у перыяд наступлення рэакцыі. Увядзенне земстваў. Выбарчы закон ад 3 чэрвеня 1907 г. і яго асаблівасці ў Беларусі. Трэцячэрвеньская палітычная сістэма. Спецыфіка ліберальнага руху ў Беларусі. Палітычныя пазіцыі ўрадавых партый і арганізацый. Асаблівасці рабочага руху на тэрыторыі Беларусі ў 1911 – 1913 гг. Дынаміка сялянскага руху. Значэнне ўвядзення выбарных земстваў у Мінскай, Магілёўскай і Віцебскай губернях. Грамадска-палітычны рух падчас выбараў у IV Думу. Дэпутаты ад заходніх губерняў у Думе. Утварэнне Прагрэсіўнага блока. Беларускі нацыянальны вызваленчы рух у 1907 – 1914 гг. Гуртаванне беларускіх нацыянальных дзеячаў вакол "Нашай нівы".

Раздзел 10. БЕЛАРУСЬ У ГАДЫ ПЕРШАЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ (1914 – 1918 гг.)

Тэма 10.1 Першая сусветная вайна на тэрыторыі Беларусі (1914 – 1916 гг.)

Гістарыяграфія пытання. Пачатак вайны. Увядзенне ваеннага становішча ў беларускіх губернях. Мабілізацыйныя мерапрыемствы. Адносіны да вайны

розных слаёў насельніцтва, палітычных і грамадскіх арганізацый, газеты "Наша Ніва". Ваенныя дзеянні на тэрыторыі Беларусі ў 1915 – 1916 гг. Нямецкі акупацыйны рэжым. Дзейнасць "Беларускага камітэта дапамогі ахвярам вайны" на тэрыторыі, акупаванай немцамі. Беларускае школьніцтва, культурна-асветніцкая справа ва ўмовах нямецкай акупацыі ў 1915 – 1917 гг. Беларускі народны камітэт і Цэнтральны саюз беларускіх нацыянальных грамадскіх арганізацый. Стварэнне Беларускай сацыял-дэмакратычнай рабочай групы. Заснаванне "Канфедэрацыі Вялікага княства Літоўскага". Становішча на беларускіх землях у складзе Расійскай дзяржавы падчас першай сусветнай вайны. Заняпад сельскай гаспадаркі. Змены ў складзе насельніцтва. Размяшчэнне войскаў і органаў іх кіравання. Бежанства ў Беларусі. Стварэнне "камітэтаў дапамогі ахвярам вайны" і іх дзейнасць. Узмацненне сацыяльнай напружанасці ў 1915 – 1916 гг. Паўстанне салдат на Гомельскім размеркавальным пункце. Пачатак разлажэння арміі, рост дэзерцірства.

Тэма 10.2 Культура Беларусі ў пачатку ХХ ст.

Узмацненне шавінізму ў палітыцы царызму, барацьба з беларускім адраджэннем. Ідэалогія і практыка "заходне-русізма". Барацьба польскіх нацыяналістычных груповак з беларускім нацыянальным рухам. Газета "Наша Ніва" – цэнтр адраджэнцкага руху. Барацьба за адраджэнне і развіццё нацыянальнай мовы. Роля "Нашай Нівы" ў развіцці нацыянальнай літаратуры, друку, фарміраванні нацыянальнай беларускай інтэлігенцыі. Адукацыя. Школьная справа ў Беларусі на пачатку ХХ ст. Прафесійна-тэхнічнае навучанне. Стварэнне беларускай нацыянальнай школы. Арганізацыя падрыхтоўкі настаўніцкіх кадраў. Стварэнне падручнікаў для нацыянальнай школы. Навуковыя даследаванні мовы, этнаграфіі і гісторыі Беларусі. Якасныя зрухі ў развіцці беларускай мастацкай літаратуры, нацыянальнай драматургіі, літаратурнай крытыкі і публіцыстыкі. Беларускія пісьменнікі: Я.Купала, Я.Колас, М.Багдановіч, Цётка, К.Каганец, Ц.Гартны, З.Бядуля, М.Гарэцкі. Асаблівасці беларускай літаратуры нашаніўскага перыяду. Развіццё перыядычнага друку і кнігадрукавання. Беларускія газеты. Беларускія выдавецтвы. Станаўленне беларускага прафесійнага тэатра. Развіццё і папулярызацыя беларускай народнай музыкі і песні. Драўлянае дойлідства. Жывапіс. Пераважнае развіццё жанру краявіду. Развіццё бытавога жанру. Разнастайнасць і супярэчлівасць выяўленчага мастацтва ў рэвалюцыйны час. Графіка. Пластыка і дэкаратыўна-прыкладное мастацтва. Шматнацыянальны характар культуры Беларусі.

Тэма 10.3 Беларусь пасля падзення самадзяржаўя (сакавік – кастрычнік 1917 г.)

Гістарыяграфія пытання. Асаблівасці эканамічнага, ваеннага і палітычнага становішча ў Беларусі ў пачатку 1917 г. Лютаўская рэвалюцыя ў Беларусі. Змены органаў улады. Стварэнне Часовых грамадскіх камітэтаў парадку, назначэнне камісараў Часовага ўрада, выбары валасных, гарадскіх і павятовых камітэтаў. Утварэнне Саветаў рабочых і сялянскіх дэпутатаў у Беларусі. Стварэнне салдацкіх камітэтаў у войсках Заходняга фронту і іх уплыў на становішча ў

Беларусі. Першы з'езд ваенных і рабочых дэпутатаў арміі і тылу Заходняга фронту і яго адносіны да пытання аб вайне, да палітыкі Часовага ўрада. З'езды сялянскіх дэпутатаў, адносіны да ваеннага і аграрнага пытанняў. Арганізацыя прафесійных саюзаў рабочых і служачых. Уздым грамадска-палітычнай актыўнасці насельніцтва Беларусі. Палітычныя партыі і грамадскія арганізацыі пасля падзення самаўладдзя. Пазіцыі асноўных партый (кадэтаў, акцябрыстаў, сацыял-дэмакратаў, сацыялістаў-рэвалюцыянераў) па аграрным і нацыянальным пытаннях.

Тэма 10.4 Беларускі нацыянальны рух пасля падзення самадзяржаўя

Гістарыяграфія пытання. Аднаўленне дзейнасці БСГ, яе арганізацый у гарадах Беларусі, Расіі, у арміі і на флоце. Канферэнцыя ў сакавіку 1917 г. Адносіны БСГ да Часовага ўрада, аўтаноміі Беларусі. Канферэнцыя БСГ у чэрвені 1917 г., абмеркаванне праекта новай праграмы БСГ, абранне часовага ЦК БСГ. З'езд прадстаўнікоў беларускіх нацыянальных арганізацый у Мінску 25 – 27 сакавіка 1917 г. Рашэнні з'езда па пытаннях аўтаноміі Беларусі, вызначэння яе тэрыторыі, арганізацыі культурна-асветніцкай працы. Утварэнне Беларускага нацыянальнага камітэта (БНК), яго склад і дзейнасць. Адносіны Часовага ўрада да набыцця Беларуссю аўтаноміі. З'езд прадстаўнікоў беларускіх партыйных і грамадскіх арганізацый 8 – 10 ліпеня 1917 г. Барацьба БСГ за лідэрства сярод беларускіх арганізацый. Абранне Цэнтральнай Рады беларускіх арганізацый (ЦРБА). Дзейнасць ЦРБА. ІІІ з'езд Беларускай сацыялістычнай Грамады. Прыняцце новай праграмы БСГ. ІІ сесія ЦРБА, пераўтварэнне яе ў Вялікую Беларускую Раду (ВБР). Заснаванне Цэнтральнай беларускай вайсковай Рады (ЦБВР). Газета "Вольная Беларусь". Стварэнне Беларускай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі, яе платформа. Беларускі абласны камітэт пры ўсерасійскім Савеце сялянскіх дэпутатаў (БАК).

Тэма 10.5 Кастрычніцкая рэвалюцыя на Беларусі

Гістарыяграфія пытання. Рэвалюцыйныя падзеі ў Петраградзе і іх водгук на тэрыторыі Беларусі.Стварэнне ваенна-рэвалюцыйнага Камітэта (ВРК) Заходняй вобласці і фронту. Ліквідацыя органаў Часовага ўраду і арганізацыя савецкай улады на месцах. Барацьба за ўсталяванне савецкай улады ў Мінску. Мінскі савет. Камітэт выратавання рэвалюцыі. Дапамога Заходняга фронта ва ўсталяванні савецкай улады ў Мінску. Усталяванне савецкай улады ў іншых гарадах Беларусі. Пазіцыя беларускіх нацыянальных партый да ўсталявання савецкай улады. Утварэнне Аблвыканкамзаха, стварэнне СНК Заходняй вобласці, савецкіх органаў кіравання на месцах. Першыя палітычныя, эканамічныя і сацыяльныя пераўтварэнні Савецкай улады. Байкот мерапрыемстваў савецкай улады і барацьба з імі ВРК. Ажыццяўленне Дэкрэта аб міры на Заходнім фронце. Адносіны савецкай улады да нацыянальнага пытання і нацыянальнага руху ў Беларусі. Адкрыццё ўсебеларускага з'езда (кангрэса) у снежні 1917 г. Склад яго ўдзельнікаў, вызначэнне парадку дня, асноўных поглядаў на лёс Беларусі. Адносіны ўсебеларускага з'езда да ўлады Саветаў, мясцовых органаў савецкай

улады. Разгон Усебеларускага кангрэса. Утварэнне Выканкама ўсебеларускага з'езда.

Тэма 10.6 Мяцеж польскага корпуса Доўбар-Мусніцкага. Ваенная інтэрвенцыя Германіі

Гістарыяграфія пытання. Палітычныя мэты мяцяжу, яго тэрыторыя. Адносіны беларускага насельніцтва да польскіх легіянераў. Партызанская барацьба. Мерапрыемствы Савецкай улады па падаўленні мяцяжу. Ваенныя дзеянні супраць корпуса Доўбар-Мусніцкага. Сувязь польскіх легіянераў з нямецкімі войскамі. Наступленне нямецкіх войскаў у пачатку 1918 г. Захоп новых тэрыторый Беларусі. Спробы Савецкай улады арганізаваць супраціўленне нямецкаму наступу. Вынікі Брэсцкага міру для Беларусі. Нямецкі акупацыйны рэжым на захопленай тэрыторыі Беларусі, адносіны да яго насельніцтва. Партызанская і падпольная барацьба супраць нямецкіх акупантаў у 1918 г. Заканчэнне першай сусветнай вайны. Скасаванне Брэсцкага дагавору. Наступленне Чырвонай Арміі, вызваленне тэрыторыі Беларусі ад нямецкіх войскаў. Беларускае пытанне падчас афармлення Версальскай сістэмы.

Тэма 10.7 Беларуская Народная Рэспубліка

Гістарыяграфія пытання. Прыняцце Выканкамам Усебеларускага з'езда Першай Устаўной Граматы. Стварэнне Народнага Сакратарыята на чале з І.Варонкам. Другая ўстаўная Грамата, яе змест. Абвяшчэнне Беларускай народнай Рэспублікі (БНР). Рада БНР, яе склад і дзейнасць. Трэцяя ўстаўная Грамата, абвяшчэнне незалежнасці БНР. Адносіны БНР і германскіх улад. Палітычны крызіс БНР. Раскол у БСГ. Утварэнне Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (БСДП), Беларускай партыі сацыялістаў-федэралістаў (БПСФ), Беларускай партыі сацыялістаў-рэвалюцыянераў. Пазіцыі беларускіх нацыянальных партый па сацыяльна-эканамічных, аграрных і нацыянальных пытаннях. Барацьба за міжнароднае прызнанне БНР, адносіны да яе насельніцтва Беларусі, акупацыйных нямецкіх і савецкіх улад. Грамадска-палітычныя дзеячы беларускага адраджэнцкага руху. Гістарычнае месца БНР у працэсе стварэння беларускай дзяржаўнасці.

Раздзел 11. БЕЛАРУСЬ ПАМІЖ ДЗВЮМА СУСВЕТНЫМІ ВОЙНАМІ (1919 – 1939 гг.)

Тэма 11.1 Утварэнне БССР

Гістарыяграфія пытання. Палітычныя перадумовы стварэння беларускай савецкай дзяржаўнасці. Роля Беларускага нацыянальнага камісарыята (Белнацкама) пры Наркамаце па справах нацыянальнасцяў РСФСР і беларускіх секцый ў РКП(б). Пазіцыя па беларускім пытанні Аблвыканкамзаха і Паўночна-заходняга абласнога камітэта РКП(б). Супярэчнасці працэсу станаўлення беларускай савецкай дзяржаўнасці. Прыняцце вышэйшымі партыйнымі органамі рашэння аб стварэнні БССР. VI абласная канферэнцыя бальшавіцкай партыі.

Абвяшчэнне БССР. Утварэнне КП(б) Беларусі. Стварэнне Часовага рабоча-сялянскага ўрада БССР. Вызначэнне тэрыторыі БССР. Уключэнне Віцебскай і Магілёўскай губерняў у склад РСФСР. I з'езд Саветаў БССР, яго рашэнні. Першая Канстытуцыя БССР. Прыняцце рашэння аб стварэнні Літоўска-Беларускай ССР (ЛітБел). Скасаванне Літоўска-Беларускай ССР. Сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні на савецкай частцы тэрыторыі Беларусі ў 1918 – 1920 гг. Палітыка "ваеннага камунізму" і асаблівасці яе ажыццяўлення. Нацыяналізацыя прамысловасці. Надзяленне сялян зямлёй. Харчразвёрстка, яе эканамічныя і сацыяльныя вынікі. Камбеды ў Беларусі. Адносіны насельніцтва да палітыкі "ваеннага камунізму". Сялянскія хваляванні і антысавецкія выступленні, выкліканыя харчразвёрсткай, мабілізацыямі ў Чырвоную Армію. Падаўленне антысавецкіх выступленняў, кантрыбуцыі. Мяцеж Стракапытава ў Гомелі.

Тэма 11.2 Савецка-польская вайна на тэрыторыі Беларусі

Гістарыяграфія пытання. Наступленне польскіх войскаў, акупацыя тэрыторыі Беларусі. Палітыка польскага кіраўніцтва ў дачыненні да БНР, беларускага нацыянальнага руху. Раскол у беларускім грамадска-палітычным руху па пытаннях рэалізацыі ідэі беларускай дзяржаўнасці. Беларускія эсэры аб "трэцім шляху" для Беларусі. Арганізацыя "Маладая Беларусь". Стварэнне Беларускай камуністычнай арганізацыі. У.Ігнатоўскі. Супраціўленне беларускага народа польскім акупантам. Супрацоўніцтва беларускіх эсэраў і камуністычных арганізацый у барацьбе супраць польскіх акупантаў. Беларускі паўстанчы камітэт і падрыхтоўка паўстання. Народная ваенная самаахова (НВС). Наступленне Чырвонай Арміі летам і восенню 1920 г. Контрнаступленне польскіх войскаў. Аднаўленне савецкай улады на вызваленай ад палякаў тэрыторыі. Дэкларацыя аб абвяшчэнні незалежнасці Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусь (ССРБ). Слуцкае паўстанне. Барацьба супраць савецкай улады атрадаў С.Булак-Балаховіча. Ліквідацыя фарміраванняў С.Булак-Балаховіча, іншых антысавецкіх выступленняў. Заканчэнне савецка-польскай вайны на тэрыторыі Беларусі. Няўдачы Чырвонай Арміі на завяршальным этапе вайны. Рыжскі мірны дагавор і яго вынікі для Беларусі.

Тэма 11.3 Умовы пераходу ад вайны да міру. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва

Эканамічнае і палітычнае становішча Беларусі пасля заканчэння вайны, на пачатку 20-х гадоў. Крызіс палітыкі "ваеннага камунізму". Абвастрэнне сацыяльнай напружанасці. Антысавецкая барацьба ў памежных з Польшчай раёнах. Падрыхтоўка антыбальшавіцкага і антыпольскага паўстання. Увядзенне ваеннага становішча ў Беларусі. Падаўленне антысавецкіх выступленняў. Тэрыторыя і насельніцтва БССР у пачатку 20-х гадоў. Нацыянальны склад насельніцтва. Міграцыя насельніцтва, эвакуацыя і рээвакуацыя. Нелегальныя гандлёвыя зносіны, кантрабанда. Абмежаванасць эканамічных магчымасцяў савецкай улады, матэрыяльных рэсурсаў. Пошукі шляхоў выхаду з крызісу. Пагадненні БССР з РСФСР і іншымі рэспублікамі. Удзел БССР у стварэнні СССР.

IV Усерасійскі з'езд Саветаў. Падпісанне Дагавору аб стварэнні СССР. Статус БССР у складзе СССР.

Тэма 11.4 Прамысловасць Беларусі ў 20 – 30-я гады ХХ ст.

Стан прамысловасці БССР пасля пераходу да мірных умоў развіцця. Змены ў арганізацыі кіравання прамысловымі прадпрыемствамі, ва ўмовах іх дзейнасці пры пераходзе да НЭПа. Ліквідацыя глаўкаў і стварэнне трэстаў, сіндыкатаў. Перавод прамысловасці на гаспадарчы разлік. Арэнда прамысловых прадпрыемстваў. Асноўныя галіны прамысловасці Беларусі. Галоўныя вынікі аднаўленчага перыяду ў прамысловасці. Першы пяцігадовы план у прамысловасці Беларусі. З'яўленне новых галін вытворчасці. Вяртанне да камандна-адміністрацыйнай сістэмы, жорсткага планавання. Метады і сродкі выканання заданняў пяцігадовага плана. Гаспадарчыя вынікі першай пяцігодкі ў БССР. Прамысловасць Беларусі ў гады другой пяцігодкі. Заданні па прамысловым развіцці. Новабудоўлі, тэхнічная рэканструкцыя вытворчасці. Абвастрэнне цяжкасцяў з выкананнем пяцігадовага плана. Зніжэнне тэмпаў развіцця ў БССР. Асноўныя вынікі ІІ пяцігодкі ў Беларусі. Прамысловасць Беларусі ў агульнасаюзным гаспадарчым комплексе.

Тэма 11.5 Сельская гаспадарка Беларусі ў 20 – 30-я гады ХХ ст.

Становішча ў сельскай гаспадарцы Беларусі на пачатку 20-х гадоў. Пераход да новай эканамічнай палітыкі. Замена харчразвёрсткі харчовым падаткам. Дэкрэт аб вольным выбары формаў землекарыстання. Хутары ў Беларусі. Калектыўнае землекарыстанне. Закон аб Арэндзе зямлі. Дазвол найму рабочай сілы. Рост крэдытнай спажывецкай кааперацыі. Вынікі НЭПа ў сельскай гаспадарцы. Змена палітыкі камуністычнай партыі на вёсцы. Курс на калектывізацыю. Крызіс хлебанарыхтовак. Увядзенне надзвычайных мер. Канфіскацыя хлеба ў сялянства. Забарона гандлю сельгаспрадуктамі. Забарона хутарской формы землеўладкавання. Пачатак суцэльнай калектывізацыі. Тэрміны яе правядзення для Беларусі. Роля кіраўніцтва КП(б)Б у паскарэнні калектывізацыі. Забарона арэнды зямлі і найма рабочай сілы. Ліквідацыя "кулацкіх" гаспадарак, прымусовае уступленне сялян у калгасы. Адток сялянскіх гаспадарак з калгасаў вясной 1930 года. Новы наступ на сялянства восенню 1930 г. Калектывізацыя беларускай вёскі на працягу першай паловы 30 гадоў. "Раскулачванне", прымусовыя высылкі, рэпрэсіі. Арганізацыя МТС. Голад 1932 – 1933 гг. у Беларусі. Вынікі калектывізацыі сельскай гаспадаркі Беларусі.

Тэма 11.6 Грамадска-палітычнае жыццё Беларусі ў 20 – 30-я гады ХХ ст.

Гістарыяграфія пытання. Асноўныя тэндэнцыі ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі. Сістэма савецкай улады. Актывізацыя дзейнасці Саветаў у пачатку 20-х гадоў. Праявы дэмакратызму ў дзейнасці грамадска-палітычных арганізацый у першай палове 20-х гадоў. Прафесійныя саюзы Беларусі. Утварэнне камсамола ў Беларусі. Кампартыя Беларусі ў 20-я гады. Роля кампартыі ў жыцці беларускага грамадства. Самароспуск партыі беларускіх эсэраў. Утварэнне

аднапартыйнай сістэмы. Канстытуцыя БССР 1927 г. Адміністрацыйна-тэрытарыяльная рэформа. Вяртанне ў склад БССР усходніх губерняў. Нацыянальныя раёны і Саветы ў Беларусі. Палітыка беларусізацыі ў дзейнасці дзяржаўных і грамадскіх арганізацый. Перавод на беларускую мову справаводства ў дзяржаўных установах. Палітыка карэнізацыі. Праявы палітыкі беларусізацыі ў войску. Супярэчнасці і цяжкасці ў правядзенні палітыкі беларусізацыі. Змены палітыкі Кампартыі ў адносінах да беларусізацыі ў канцы 20-х гадоў. Карэнныя змены грамадска-палітычнага жыцця ў канцы 20-х гадоў. Умацаванне таталітарнай тэндэнцыі ў палітыцы Кампартыі. Тэзіс аб узмацненні класавай барацьбы. Пашырэнне барацьбы з іншадумствам. Стварэнне рэпрэсіўнага апарату, пазасудовых органаў. Пераход да барацьбы з беларускім нацыянал-дэмакратызмам (нацдэмамі). Справа "Саюза вызвалення Беларусі". Масавы характар рэпрэсій 1937 – 1938 гг. у Беларусі. Рэпрэсіі ўнутры КП(б)Б. Трагічны лёс кіраўнікоў рэспублікі.

Тэма 11.7 Культурнае жыццё ў БССР

Палітыка Савецкай улады і кіраўнікоў Кампартыі па пытаннях развіцця нацыянальнай культуры ў Беларусі. Уплыў палітыкі беларусізацыі на актывізацыю нацыянальна-культурнага жыцця. Станаўленне і развіццё ў Беларусі савецкай сістэмы адукацыі. Барацьба з непісьменнасцю. Стварэнне агульнаадукацыйнай, спецыяльнай і вышэйшай школы. Праявы палітыкі беларусізацыі ў сферы адукацыі. Забеспячэнне культурных патрэб нацыянальных меншасцяў. Фарміраванне беларускай інтэлігенцыі і рэпрэсіі ў адносінах да яе. Навука ў БССР. Стварэнне сістэмы навуковых устаноў. Заснаванне і дзейнасць Інбелкульта. Разгортванне навуковых даследаванняў па пытаннях беларускай мовы, гісторыі, этнаграфіі. Стварэнне Акадэміі навук БССР. У. Ігнатоўскі, С.Некрашэвіч, В.Ластоўскі, У.Пічэта, І.Замоцін і іншыя вучоныя Беларусі. Галоўныя навуковыя цэнтры Беларусі ў 30-я гады. Здабыткі і страты беларускай навукі. Рэпрэсіі ў адносінах да вучоных. Развіццё беларускай савецкай літературы. Умовы літаратурнай дзейнасці ў пачатку 20-х гадоў. Праявы адноснай дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця ў творчай дзейнасці. Стварэнне і дзейнасць літаратурных аб'яднанняў "Маладняк", "Узвышша", "Полымя". Беларуская асацыяцыя пралетарскіх пісьменнікаў. Асноўныя тэмы ў творах 20-30 гадоў Я.Купалы, Я.Коласа, М.Чарота, З.Бядулі, К.Чорнага, М.Зарэцкага, А.Дудара і іншых беларускіх літаратараў. Перабудова пісьменніцкіх арганізацый. Рэпрэсіі ў адносінах да беларускіх пісьменнікаў. Тэатральнае, музычнае і выяўленчае мастацтва Савецкай Беларусі. Рэпертуар тэатраў у Беларусі, тэматыка твораў мастакоў, кінарэжысёраў. Культурна-асветніцкая праца. Беларуская народная творчасць. Абмежаванасць працэсу нацыянальнага культурнага развіцця ў 30-я гады.

Тэма 11.8 Беларускае замежжа ў міжваенны перыяд

Беларуская эміграцыя як частка беларускай нацыі. Палітычныя і эканамічныя падставы для эміграцыі з Беларусі. З'яўленне арганізаванай палітычнай эміграцыі, яе памеры і асноўныя накірункі. Адносіны лідэраў

беларускай эміграцыі да Рыжскага міру, адстойванне ідэі незалежнасці Беларусі. Адносіны беларускай эміграцыі да савецкай Беларусі. Кантакты кіраўнікоў БССР з эміграцыяй. Уплыў амністыі, палітыкі беларусізацыі, гаспадарчых поспехаў у БССР на пазіцыі беларускай эміграцыі. Раскол у беларускай эміграцыі. Канферэнцыя ў Берліне (1925 г.) і яе вынікі. Рух за вяртанне. Уключэнне былых эмігрантаў у нацыянальна-культурнае адраджэнне на савецкай частцы Беларусі. Рэпрэсіі ў адносінах да беларускіх дзеячаў, вярнуўшыхся з эміграцыі. Кіруючыя органы беларускай эміграцыі ў другой палове 20-х і ў 30-я гады. Нацыянальна-культурная дзейнасць беларускай эміграцыі. Выдавецкая дзейнасць. Студэнцкія аб'яднанні. Роля беларускай эміграцыі ў захаванні нацыянальнай спадчыны.

Тэма 11.9 Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы

Заходнебеларускія землі ў складзе Польскай дзяржавы. Палітыка польскіх улад у адносінах да Заходняй Беларусі, нацыянальных праблем беларусаў. Рост беспрацоўя. Рабочы рух на Заходняй Беларусі. Аграрнае пытанне ў Заходняй Беларусі. Зямельная рэформа, парцэляцыя, камасацыя, ліквідацыя сервітутаў. Асаднiцтва. Збядненне беларускага сялянства. Эканамічная эміграцыя. Нацыянальны прыгнёт беларускага насельніцтва. Таварыства беларускай школы (ТБШ), яго культурна-асветніцкая дзейнасць. Беларускі пасольскі клуб. Партыя беларускіх эсэраў на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Стварэнне Беларускай рэвалюцыйнай арганізацыі (БРА). Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя. Беларуская хрысціянская дэмакратыя. Беларускі сялянскі саюз (БСС). Утварэнне камуністычнай партыі Заходняй Беларусі (КПЗБ). Афармленне Беларускай сялянска-рабочай грамады (БСРГ). Яе праграма, палітычная і арганізацыйная дзейнасць. Пераўтварэнне грамады ў масавую арганізацыю. Б.Тарашкевіч, С.Рак-Міхайлоўскі, П.Валошын, П.Мятла і іншыя кіраўнікі Беларускага нацыянальнага руху. Разгром і забарона БСРГ польскімі ўладамі. Выбары ў сейм (1928 г.) у Заходняй Беларусі. Беларускі сялянска-рабочы пасольскі клуб "Змаганне". Спробы стварэння антыфашысцкага народнага фронта. Беларускае народнае аб'яднанне (БНА). Роспуск КПЗБ, рэпрэсіі ў адносінах да яе кіраўнікоў. Культура Заходняй Беларусі. Школы, друк, літаратура і мастацтва. Творы М.Танка, М.Васілька, В.Таўлая, Я.Брыля, Б.Тарашкевіча, І.Дварчаніна і інш. Народная творчасць. Р.Шырма. Драматычныя секцыі пры гуртках ТБШ.

Раздзел 12. БЕЛАРУСЬ У ГАДЫ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Тэма 12.1 Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР

Савецка-германскі дагавор 1939 г., сакрэтныя пратаколы да яго. Пачатак другой сусветнай вайны. Напад фашысцкай Германіі на Польшчу, разгром польскай дзяржавы. Ваенныя дзеянні на беларускай тэрыторыі. Уступленне Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь. Адносіны насельніцтва да прыходу Чырвонай Арміі. Лёс польскіх вайскоўцаў, апынуўшыхся ў савецкім палоне. Арганізацыя часовых органаў кіравання на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Хуткае стварэнне арганізацый КП(б)Б, забарона дзейнасці іншых палітычных партый. Выбары ў Народны сход Заходняй Беларусі, яго склад. Рашэнні Народнага сходу,

III сесіі Вярхоўнага Савета БССР. Павелічэнне тэрыторыі і насельніцтва БССР. Перадача часткі беларускіх зямель Літве. Усталяванне савецкай улады ў Заходняй Беларусі. Выбары ў Вярхоўныя Саветы СССР і БССР. Нацыяналізацыя прамысловасці. Пачатак стварэння калгасаў, МТС. Змены ў культурным жыцці. Антысавецкая барацьба ў Заходняй Беларусі. Польскае падполле. Дэпартацыі з Заходняй Беларусі асаднікаў, чыноўнікаў, іншых груп насельніцтва.

Тэма 12.2 Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны (1941-1945 гг.)

Нападзенне фашысцкай Германіі на СССР. Баі ў пагранічных раёнах БССР. Ваенныя дзеянні на тэрыторыі Беларусі ў першыя месяцы вайны. Эвакуацыя прамысловых прадпрыемстваў, дзяржаўнай і калгаснай маёмасці і насельніцтва ў савецкі тыл. Вынікі двухмесячных баёў у Беларусі. Акупацыя тэрыторыі Беларусі германскімі войскамі. Мэты акупацыйнай палітыкі. Устанаўленне акупацыйнага рэжыму. Сацыяльна-эканамічныя і палітычныя мерапрыемствы нямецкіх акупантаў. Рабаванне гітлераўцамі гаспадарчых і культурных каштоўнасцяў. Масавае знішчэнне ваеннапалонных і насельніцтва. Вываз насельніцтва на работу ў Германію. Канцэнтрацыйныя лагеры і турмы. Карныя экспедыцыі. Яўрэйскія гета. Беларускі нацыянальны рух, беларускія нацыянальныя арганізацыі ва ўмовах акупацыі. Беларускія калабарацыяніскія арганізацыі і іх дзейнасць. Беларуская народная самапомач. Беларуская самаахова. Саюз беларускай моладзі. Беларуская цэнтральная рада. Беларуская краёвая абарона. Другі ўсебеларускі кангрэс. Адносіны насельніцтва Беларусі да нямецкага акупацыйнага рэжыму. Разгортванне барацьбы супраць нямецкіх войскаў на акупіраванай тэрыторыі Беларусі. Першыя партызанскія атрады і падпольныя антыфашысцкія камітэты і групы. Дзейнасць КП(б)Б ва ўмовах акупацыі. Стварэнне сеткі падпольных партыйных і камсамольскіх органаў і арганізацый. Мінскае падполле. Падпольныя арганізацыі і барацьба з акупантамі ў Магілёве, Віцебску, Оршы, Скідалі, іншых раёнах Беларусі. Антыфашысцкія патрыятычныя арганізацыі ў заходніх абласцях рэспублікі. Супраціўленне ў гета. Уплыў ваенных падзей на ваенна-палітычнае становішча ў Беларусі. Партызанскія брыгады, іх баявая дзейнасць. Стварэнне і роля Беларускага штаба партызанскага руху (БШПР). Арганізацыйная структура савецкага партызанскага руху. Партызанскія зоны. Рэйды партызанскіх фарміраванняў. “Рэйкавая вайна”. Дапамога савецкага тылу і мясцовага насельніцтва партызанам і падпольшчыкам. Узаемаадносіны мірнага насельніцтва і партызан. Асаблівасці антыфашысцкай барацьбы ў Заходняй Беларусі. Армія Краёва ў Беларусі: мэты, тактыка, дзейнасць, узаемаадносіны з савецкімі партызанамі. Вызваленне Беларусі. Пачатак вызвалення тэрыторыі Беларусі ў канцы 1943 г. – пачатку 1944 г. Сумесныя дзеянні партызан і часцей Чырвонай Арміі. Беларуская наступальная аперацыя “Баграціён”. Акружэнне і разгром фашысцкіх войскаў пад Віцебскам, Бабруйскам, Мінскам. Вызваленне Мінска, усёй тэрыторыі БССР ад нямецкіх захопнікаў. Значэнне разгрома гітлераўскіх войскаў у Беларусі. Аднаўленчыя мерыпрыемствы на вызваленай тэрыторыі Беларусі ў гады вайны. Дапамога народаў СССР у аднаўленні гаспадаркі Беларусі. Першыя крокі па аднаўленні прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Аднаўленне ўстаноў адукацыі і культуры. Удзел беларускага народа ў

разгроме фашысцкай Германіі і Японіі. Беларусы на франтах Вялікай Айчыннай вайны, у еўрапейскім руху Супраціўлення. Эвакуіраваныя жыхары Беларусі ў савецкім тыле. Людскія, матэрыяльныя і культурныя страты Беларусі ў час другой сусветнай вайны.

Раздзел 13. БЕЛАРУСЬ У ПАСЛЯВАЕННЫ ПЕРЫЯД (1945 – 1985 гг.)

Тэма 13.1 Беларусь у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе

БССР пасля вызвалення ад нямецкай акупацыі. Пяцігадовы план аднаўлення і развіцця народнай гаспадаркі Беларускай ССР 1946 – 1950 гг. Стварэнне новых галін прамысловасці. Апераджальны рост цяжкай прамысловасці. Адміністрацыйна-бюракратычная сістэма кіравання прадпрыемствамі. Аднаўленне калгасна-саўгаснай сістэмы, МТС. Калектывізацыя ў заходніх раёнах БССР. Аднаўленне дзейнасці партыйных, савецкіх органаў і грамадскіх арганізацый пасля вайны. Падпольныя патрыятычныя арганізацыі беларускай моладзі. Антысавецкая барацьба і бандытызм. Узмацненне адміністрацыйна-каманднай сістэмы, культа асобы Сталіна і ідэалагічнага ўціску. Рэпрэсіі ў пасляваенныя гады. Першыя спробы дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця пасля смерці Сталіна. Выхад БССР на міжнародную арэну. Стварэнне Міністэрства замежных спраў. Пашырэнне паўнамоцтваў рэспублікі ў галіне знешніх зносін. БССР – адна з краін-заснавальніц ААН. Удзел Беларусі ў дзейнасці спецыялізаваных міжнародных устаноў. Дзейнасць прадстаўнікоў БССР у ААН. Умовы развіцця замежных сувязяў. Матэрыяльнае і бытавое становішча насельніцтва Беларусі ў пасляваенныя гады. Аднаўленне ў галіне культуры. Становішча народнай адукацыі пасля вайны. Скарачэнне колькасці беларускіх школ. Аднаўленне сістэмы вышэйшай адукацыі. Аднаўленне навуковых устаноў, дзейнасць Акадэміі навук БССР, развіццё навуковых даследаванняў. Літаратура і мастацтва ў пасляваеннае дзесяцігоддзе. Ідэалагічнае ўмяшанне ў дзейнасць творчай інтэлігенцыі. Вядучая тэматыка ў творчасці мастакоў, літаратараў, кінематаграфістаў Беларусі ў пасляваенныя гады. Рэпертуар тэатраў. Музычная культура. Аднаўленне сеткі культурна-асветніцкіх устаноў. Павелічэнне выпуску газет, часопісаў, кніг.

Тэма 13.2 БССР у 50 – 80-я гг. XX ст.

Сацыяльна-эканамічнае развіццё. Асноўныя тэндэнцыі эканамічнага развіцця рэспублікі ва ўмовах навукова-тэхнічнай рэвалюцыі. Асаблівасці навукова-тэхнічнага прагрэсу ў Беларусі. Структура прамысловасці. Стварэнне новых галін вытворчасці. Уплыў ваенна-прамысловага комплексу на тэхнічны прагрэс. Пагаршэнне экалагічнай абстаноўкі. Спробы эканамічных рэформ. Тэмпы прамысловай вытворчасці, прычыны іх зніжэння з канца 70-х гадоў. Становішча ў сельскай гаспадарцы рэспублікі. Рэарганізацыя МТС. Ажыццяўленне эканамічнай рэформы ў кіраванні сельскай гаспадаркай. Меліярацыя. Стварэнне сельскагаспадарчых комплексаў. Рост застойных тэндэнцый у сацыяльна-эканамічным развіцці. Грамадска-палітычнае жыццё. Спробы дэмакратызацыі грамадскага жыцця. Рэабілітацыя ахвяр культу асобы.

Кампартыя Беларусі. Стыль і метады партыйнага кіраўніцтва дзяржаўнай, гаспадарчай і культурнай сферамі жыцця. Саветы, прафсаюзы, маладзёжныя і іншыя арганізацыі. Культурнае жыццё рэспублікі. Пераход да абавязковай васьмігадовай і ўсеагульнай сярэдняй адукацыі. Адкрыццё ў рэспубліцы новых навучальных устаноў. Пашырэнне універсітэцкай адукацыі, асноўныя напрамкі навуковых даследаванняў. Галоўныя дасягненні ў развіцці беларускай літаратуры і мастацтва. Абмежаванасць нацыянальна-культурнага жыцця ў Беларусі. Выцясненне беларускай мовы са сферы адукацыі, навукі і друку. Прычыны духоўнага крызісу грамадства і яго сацыяльна-псіхалагічныя вынікі.

Раздзел 14. БЕЛАРУСЬ СУЧАСНАЯ

Тэма 14.1 Сацыяльна-эканамічнае становішча Беларусі

Неабходнасць кардынальных змен, пошукі шляхоў іх ажыццяўлення. Асаблівасці і цяжкасці ажыццяўлення эканамічных рэформ, перахода да рынкавых адносін. Чарнобыльская катастрофа і яе наступствы для рэспублікі. Развал СССР і стварэнне СНД. Уплыў гэтых працэсаў на эканамічнае і сацыяльнае развіццё Беларусі. Станаўленне розных форм уласнасці і гаспадарання. Цяжкасці і супярэчнасці ў сацыяльна-эканамічным развіцці ў канцы 80-х – пачатку 90-х гадоў. Распрацоўка праграмы перахода да рынкавых адносін. Непаслядоўнасць рэформ. Скарачэнне выпуска прамысловай прадукцыі, пагаршэнне становішча сельскай гаспадаркі. Абвастрэнне эканамічнага крызісу. Заняпад у сацыяльнай сферы. Распрацоўка і прыняцце праграмы неадкладных мер па вываду эканомікі рэспублікі з крызісу пасля абрання А.Р. Лукашэнкі Прэзідэнтам РБ у 1994 годзе. Прыняцце першым Усебеларускім народным сходам (кастрычнік 1996 г.) дакумента “Асноўныя напрамкі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 1996 – 2000 гады”. Рэалізацыя распрацаваных мерапрыемстваў, іх вынікі. Пераадоленне крызісных тэндэнцый ў эканоміцы ў другой палове 90-х гадоў. Пераход ад спаду да развіцця эканомікі, стабілізацыі эканамічнага росту. Асноўня тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця краіны. Станаўленне беларускай мадэлі сацыяльна-арыентаванай рыначнай эканомікі.

Тэма 14.2 Новыя з’явы ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі

Працэсы дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця рэспублікі ў другой палове 80-х гадоў. Узрастанне ролі саветаў, выбары народных дэпутатаў. Заканадаўчая дзейнасць Вярхоўнага Савета БССР. Рэфарміраванне савецкай палітычнай сістэмы. Узнікненне новых палітычных партый і рухаў, грамадскіх арганізацый. Страта КПБ манаполіі на ўладу. Рост нацыянальных рухаў. Прыняцце Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР. Жнівеньскі путч 1991 г. і яго уплыў на становішча Беларусі. Наданне Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР статуса канстытуцыйнага закона. Прыняцце новай назвы дзяржавы і яе сімволікі. Белавежскае пагадненне аб дэнансацыі саюзнага дагавора і стварэнні Садружнасці Незалежных дзяржаў

(СНД). Прыняцце Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Станаўленне прэзідэнцкай палітычнай сістэмы. Прэзідэнцкія выбары 1994 года. А.Р. Лукашэнка – першы Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь. Рэспубліканскі рэферэндум у маі 1995 г. Прыняцце сучаснай дзяржаўнай сімволікі. Пытанні рэспубліканскага рэферэндума ў лістападзе 1996 г. Прыняцце новай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Рэспубліка Беларусь – унітарная дэмакратычная сацыяльная прававая дзяржава. Прэзідэнцкія выбары 2001 г. Перадвыбарная праграма А.Р. Лукашэнкі і яго перамога на выбарах. Пытанні і вынікі рэспубліканскага Рэферэндума 2004 года.

Тэма 14.3 Беларусь на міжнароднай арэне

Пачатак новага этапа ў знешнепалітычнай і міжнароднай дзейнасці Беларусі пасля набыцця ёй дзяржаўнага суверэнітэту. Прызнанне замежнымі краінамі незалежнасці Рэспублікі Беларусь, пашырэнне яе палітычных, эканамічных і культурных сувязей. Актывізацыя ўдзелу Беларусі ў дзейнасці ААН і міжнародных арганізацыях. Пераход да статуса без’ядзернай дзяржавы, далучэнне да дагавору аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі. Выступленні Прэзідэнта РБ А.Р. Лукашэнкі на сесіях Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб’яднаных нацый ў 1995 і 2005 гг. Шматвектарнасць знешнепалітычнага курса Беларусі. Курс на паглыбленне інтэграцыйных працэсаў з Расіяй і ў рамках СНД. Развіццё інтэграцыйных працэсаў паміж Беларуссю і Расіяй. Падпісанне Дагавора аб стварэнні Саюзнай дзяржавы. Утварэнне адзінай эканамічнай прасторы Беларусі, Расіі, Украіны і Казахстана. Праблемы ўзаемаадносін Беларусі з краінамі Захада. Развіццё міжнароднага эканамічнага супрацоўніцтва. Выкарыстанне геапалітычнага становішча, эканамічнага і навуковага патэнцыяла Беларусі ў міжнародных эканамічных сувязях. Месца Рэспублікі Беларусь у інтэграцыйных працэсах на постсавецкай і еўразійскай прасторы ва ўмовах глабалізацыі і карыстання міжнароднага тэрарызму. Рэспубліка Беларусь – раўнапраўны член сусветнай супольнасці.

Тэма 14.4 Культура сучаснай Беларусі

Духоўнае і культурнае жыцце беларускага народа на мяжы XX – XIX стст. Нацыянальна-культурнае адраджэнне. Далейшае фарміраванне беларускай нацыянальнай ідэі. Месца рэлігіі ў духоўным адраджэнні: узаемаадносіны дзяржавы і царквы. Роля навукі ў інфармацыйным грамадстве. Першы з’езд вучоных Рэспублікі Беларусь. Мадэрнізацыя нацыянальнай сістэмы адукацыі. Асэнсаванне гістарычнага мінулага і сучаснасці ў творах літаратуры і мастацтва. Сучасныя праблемы беларускага нацыянальна-культурнага адраджэння.

Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны па спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны (дзённая форма атрымання адукацыі)

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы, занятка; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі)	Літаратура	Форма кантроля ведаў
		лекцыі	семінарскія занятк	кіруемая самаст. раб. Аўдыторная	самаст. раб. Пазааўдыторная			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Першы семестр	**26**	**10**		**39**			
1.	**Уводзіны ў дысцыпліну “Гісторыя Беларусі”.**	**2**						
	1. Гісторыя як навука. Метады і прынцыпы яе вывучэння. 2. Фармацыйны і цівілізацыйны падыходы ў вывучэнні гісторыі. 3. Прадмет вывучэння і перыядызацыя гісторыі Беларусі. 4. Гісторыя Беларусі ў даследаваннях айчынных вучоных.	2					[4]	
2	**Раздзел: Першабытнае грамадства на тэрыторыі Беларусі (100 тыс. год да н.э. – V ст. н.э.)**	**10**	**4**		**16**			
2.1.	**Старажытны чалавек на тэрыторыі Беларусі** 1.Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду.	4			4	Атлас гісторыі Беларусі	[4]	

	2. Перыядызацыя першабытнай гісторыі. 3. Пачатак засялення людзьмі сучаснай тэрыторыі Беларусі. 4. Перыядызацыя каменнага веку. 5. Насельніцтва Беларусі ў раннім каменным веку (палеаліце). 6. Сярэдні каменны век (мезаліт) на тэрыторыі Беларусі.							
2.1.1	**Культура, быт і звычаі старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі.** 1. Насельніцтва Беларусі ў познім каменным веку (неаліце). 2. Агульная характарыстыка бронзавага веку. 3. Гаспадарка бронзавага веку. 4. Насельніцтва перыяду бронзавага веку на тэрыторыі Беларусі. Агульная характарыстыка жалезнага веку. 5. Гаспадарка ў жалезным веку. 6. Насельніцтва жалезнага веку на тэрыторыі сучаснай Беларусі.	6			4		[4]	
2.2	**Культура, побыт і звычаі старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі** 1.Сувязь дзейнасці старажытнага чалавека з кліматычнымі і геаграфічнымі ўмовамі. 2. Пачатак засялення людзьмі тэрыторыі Беларусі. 3. Узнікненне вераванняў старажытных людзей. 4. Разнастайнасць паганства. 5.Культура старажытных людзей каменнага веку.		2		4	Атлас гісторыі Беларусі	[4]	Апытанне
2.2.1	**Заняткі людзей бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі** 1. Асаблівасці бронзавага веку на тэрыторыі Беларусі . 2. Насельніцтва Беларусі перыяда бронзавага веку. 3. Змены у гаспадарчым жыцці людзей жалезнага веку.		2		4	Атлас гісторыі Беларусі	[4]]	Апытанне

	4. Археалагічныя культуры плямён бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі.							
3	**Раздзел: Беларусь у VI – сярэдзіне XIII ст.**	**14**	**6**		**23**			
3.1	**Балты і славяне ў VI – VIII стст.** 1. Гістарыяграфія і крыніцы. 2. Этнічныя працэсы на тэрыторыі Беларусі. 3. Балцкія плямёны на тэрыторыі Беларусі. 4. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. 5. Ваенная дэмакратыя і зараджэнне дзяржаўнасці ў славян.	4			2	Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
3.2	**Узнікненне класавага шматукладнага грамадства ў IX – першай палове XIII ст.** 1. Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі. 2. Асноўныя канцэпцыі паходжання беларусаў. 3. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст. 4. Узнікненне і развіццё гарадоў. 5. Промыслы і гандаль ў IX – XIII ст.	4			4		[4]	
3.2.1.	**Этнічныя і сацыяльна-эканамічныя працэсы на беларускіх землях у VI – XIII стагоддзях** 1. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. Асноўныя канцэпцым паходжання беларусаў. 2. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст. 3. Узнікненне і развіццё гарадоў. 4. Промыслы і гандаль к IX – XIII ст.		2		2	Атлас гісторыі Беларусі	[4]	Пісьмовае апытанне
3.3	**Полацкае княства ў X – першай палове XIII ст.** 1.Гісторыя і развіццё Полацкай зямлі. 2. Полацкая княская дынастыя. 3. Грамадска-палітычны лад Полацкага княства. 4. Распад на ўдзельныя княствы.	2			4	Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
3.4	**Княствы і гарады на тэрыторыі паўднёвай Беларусі, Пасожжа і Верхняга Панямоння** 1. Тураўскае княства.	2			2		[2] [4]	

	2. Беларускія княствы і гарады ў Панямонні. 3. Феадальная раздробленасць на беларускіх землях ў XII – XIII стст. 4. Перадумовы утварэння беларуска-літоўскай дзяржавы.							
3.4.1	**Узнікненне дзяржаўнасці на беларускіх землях** 1. Дзяржаўны лад у Полацкім княстве. 2. Тураўская княжацкая дынастыя. 3. Барацьба з татара-мангольскім нашесцем і рыцарамі-крыжакамі.		2		2		[2] [4]	
3.5.	**Рэлігія і культура беларускіх зямель у IX – першай палове XIII ст.** 1. Язычніцкія вераванні. 2. З'яўленне і распаўсюджанне хрысціянства на беларускіх землях. 3. Роля царквы у грамадскім жыцці.	4			7		[4]	
3.5.1	**Культура беларускіх зямель у IX – XIII ст.** 1. Культура беларускіх зямель у IX – XIII ст. 2. Жыццё і дзейнасць рэлігійна-асветніцкіх дзеячоў. Е. Полацкая, К. Тураўскі, К. Смаляціч. 3. Манументальнае і абарончае дойлідства. 4. Жывапіс, кніжкая графіка, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.		2				[4]	
	Усяго за семестр	**26**	**10**		**39**			**Залік**
	Другі семестр	**28**	**16**	**8**	**57**			
4	**Раздзел: Вялікае княства Літоўскае, Рускае і Жамойцкае ў XIII – XV стст.**	**16**	**8**	**4**	**28**			
4.1.	**Унутрыпалітычнае становішча ў другой палове XIII – XV стст.** 1. Гістарыяграфія і крыніцы па гісторыі ВКЛ. 2. Знешнепалітычныя перадумовы ўтварэння ВКЛ. 3. Палітычныя і сацыяльна-эканамічныя перадумовы	4			4	Электронная карта "Вялікае княства Літоўскае" Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	

	ўтварэння ВКЛ. 4. Працэс стварэння ВКЛ.							
4.1.1	**Беларускія землі падчас утварэння ВКЛ** 1. Знешнія і ўнутраныя парадумовы ўтварэння ВКЛ. 2. Пачатак утварэння ВКЛ пры Міндоўгу. 3. Умацаванне дзяржавы і пашырэнне тэрыторыі пры Войшалке, Трайдзене, Віцені. 4. ВКЛ пры праўленні Гедыміна і Альгерда.		4		4	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
4.2.	**Знешняя палітыка ВКЛ** 1. Умацаванне ВКЛ пры Гедыміне і Альгердзе. 2. Дынастычная барацьба. 3. Крэўская ўнія. 4. ВКЛ пры Вітаўце. 5. ВКЛ у 30 – 80-я гады XV ст	4			4	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[4]	
4.3.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі** 1. Сельская гаспадарка і становішча сялян. 2. Формы феадальнай залежнасці. 3. Гарады і мястэчкі. Урбанізацыйныя працэсы. 4. Эканамічнае жыццё гарадоў. Гандаль і транспарт. 5. Магдэбургскае права. Грамадскае і сацыяльнае жыццё гарадоў. 6. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Беларусі.	4			4	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
4.3.1	**Развіцце дзяржаўнасці ВКЛ.** 1. Сістэма ўлады і кіравання ў ВКЛ. 2. Судовая і прававая сістэма ВКЛ. 3. Эвалюцыя саслоўнай структуры грамадства.		2		4		[2] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №1
4.4.	**Фарміраванне беларускай народнасці. Культура Беларусі другой паловы XIII - XV стст.** 1. Складваннее этнічнай тэрыторыі беларусаў. 2. Паходжанне назвы “Белая Русь”. 3. Народная творчасць і мастацтва. 4. Беларускія летапісы і графіка.	4		4(л)	4		[4]	Напісанне рэфератаў

4.4.1.	**Унутрыпалітычнае развіццё беларускіх зямель у складзе ВКЛ.** 1. Крэўская ўнія. 2. Складванне феадальна-саслоўнай рэспублікі. 3. Структура дзяржаўнай улады і кіравання. 4. Статуты ВКЛ як гістарычныя крыніцы.		2		4		[2] [4]	Апытанне
5	**Раздзел: Беларускія землі ў XVI – першай палове XVII ст.**	**12**	**8**	**4**	**29**			
5.1.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё. Афармленне фальварка-паншчынай сістэмы** 1. Землеўладанне ў ВКЛ. 2. Станаўленне фальваркава-паншчынай сістэмы. 4. Сялянская гаспадарка. 5. Пачатак юрыдычнага афармлення прыгоннага права.	4			3		[2] [4]	
5.1.1.	**Развіццё феадальных адносін у сельскай гаспадарцы ў XIV – XVI стст.** 1. Развіццё феадальнай гаспадаркі на беларускіх землях. 2. “Устава на валокі” і станаўленне фальваркавай сістэмы гаспадарання. 3. Увядзенне пашчыны, павіннасці сялянства. 4. Канчатковае запрыгоньванне сялянства.		2		3		[2] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №2
5.2	**Знешняя палітыка ВКЛ.** 1. Абвастрэнне адносін з Маскоўскай дзяржавай. 2. Адносіны з крыжацкімі ордэнамі. 3. Грюндвальская бітва. 4. Набегі крымскіх татар 5. Лівонская вайна.			2 (л)	2	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
5.2.1.	**Люблінская ўнія ў гісторыі Беларусі** 1. Інфлянская вайна і яе вынікі для ВКЛ. 2. Унутрыпалітычныя передумовы Люблінскай уніі. 3. Змест і ўмовы Люблінскай уніі.	2			2	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі	[2] [4]	

	4. Барацьба за захаванне самастойнасці ВКЛ пасля Люблінскай уніі.					Беларусі		
5.3.	**Унутрыпалітычнае становішча. Усталяванне шляхецкай дэмакратыі** 1. Унутрыпалітычная барацьба ў першай палове XVI ст. 2. Абмежаванне ўлады Вялікага князя. Узрастанне ролі сойма і паноў рады. 3. Статуты ВКЛ.	2			2		[2] [4]	
5.3.1.	**Рэлігійнае жыццё ў ВКЛ** 1. Крызіс праваслаўнай царквы у ВКЛ. 2. Узмацненне ўплыву каталіцызма на беларускіх землях. 3. Пратэстанцкія арганізацыі на тэрыторыі Беларусі. 4. Распаўсюджанне ўніяцтва		2		4		[4]	Тэсты
5.4.	**Культура Беларусі XIV – XVI стст.** 1. Асаблівасці этнаканфесійнай гісторыі ВКЛ. 2. Становішча праваслаўнай царквы ў ВКЛ. 3. Арганізацыя каталіцкай царквы. 4. Рэфармацыя і контррэфармацыя. 5. Спробы рэалізацыі царкоўнай уніі. 6. Нехрысціянскія канфесіі ў ВКЛ.	4			2		[4]	
5.4.1.	**Асветніцтва на беларускіх землях ў XIV – XVI стст.** 1. Асаблівасці развіцця адукацыі у перыяд сярэднявечча. 2. З'яўленне кнігадрукавання на беларускіх землях. 3. Ф. Скарына – еўрапейскі і беларускі асветнік. 4. Дойлідства.		**2**		3		[4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №3
5.4.2.	**Мастацтва Беларусі XIV – XVI стст.** 1. Жанры літаратурнай творчасці і іх прадстаўнікі. 2. Народнае і прафесійнае тэатральнае мастацтва. 3. Віды выяўленчага мастацтва перыяда XIV – XVI		2		4		[4]	

	стст.							
	Усягo за семестр	**28**	**16**	**8**	**57**			**Экзамен**
	Трэці семестр	**24**	**20**		**48**			
6.	**Раздзел: Войны і сацыяльна-палітычныя канфлікты другой паловы XVII – XVIII ст. Сацыяльна-эканамічны, палітычны і культурны заняпад Беларусі**	**10**	**8**		**24**			
6.1	**Войны сярэдзіны XVII ст.** 1. Айчынная і замежная гістарыяграфія ваенных падзей у Беларусі (1648 – 1651 гг.). 2. Прадумовы сацыяльнага выбуху. 3. Баявыя дзеянні казацка-сялянскіх атрадаў у вайне 1648 – 1651 гг. на поўдні і паўднёвым усходзе Беларусі. Характар вайны. 4. Белацаркоўскі дагавор 1651 г. Вывад казацкіх загонаў з Беларусі на Украіну. 5. Галоўныя прычыны і пачатак вайны Расіі з Рэччу Паспалітай (1654 – 1667 гг.). 6. Ваенныя дзеянні на беларускіх землях. 7. Сутыкненне захопніцкіх інтарэсаў казацкай старшыны і Расіі на Беларусі. 8. Андрусаўскае перамір'е 1667 г. Вынікі вайны 1654-1667 гг. для беларусі. 9. Паўночная вайна і яе вынікі для Беларусі.	4			2	Карта, Хрестоматия по истории Белоруссии, Атлас	[4]	
6.1.	1. Барацьба магнацкіх груповак у другой палове XVII і XVIII стст. 2. Галоўныя прычыны і пачатак Паўночнай вайны. 3. Рускія і шведскія войскі на землях Беларусі. 4. Вынікі Паўночнай вайны для Беларусі і для Рэчы Паспалітай.		2		4	Карта, атлас.	[2] [4]	Апытанне

6.2.	**Эканамічны заняпад Беларусі.** 1. Становішча сельскай гаспадаркі Беларусі пасля войнаў сярэдзіны XVII – пачатку XVIII стст. 2. Галоўныя перыяды ў гаспадарчым развіцці Беларусі ў другой палове XVII – XVIII стст. 3. Распаўсюджванне фальваркава-паншчыннай сістэмы гаспадарання і панаванне ў эканоміцы буйных феадалаў. 4. Вотчынная мануфактура і яе роля ў эканоміцы.	2			2		[2] [4]	
6.3.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XVIII ст.** 1. Становішча сельскай гаспадаркі ў другой палове XVIII ст. 2. Сялянская гаспадарка і становішча сялян. 3. Феадальныя павіннасці і дзяржаўныя падаткі. 4. Юрыдычнае становішча сялян. 5. Паўстанне сялян пад кіраўніцтвам В.Вашчылы ў Крычаўскім старостве. Паўстанне на Каменшчыне.	2			2			
6.3.1	1. Рост беларускіх гарадоў і іх насельніцтва. Крыніцы росту. Мястэчкі. 2. Развіццё гарадскога рамяства і мануфактурнай прамысловасці. 3. Прычыны нізкіх тэмпаў развіцця эканомікі Беларусі ў другой палове XVIII ст. 4. Гарадскі гандаль.		2		2			вуснае апытанне
6.4	**Палітычны крызіс Рэчы Паспалітай. Далучэнне Беларусі да Расійскай імперыі.** 1.Палітычнае становішча Рэчы Паспалітай напярэдадні першага падзелу. Першы падзел Рэчы Паспалітай. 2. Рэформы ў Рэчы Паспалітай пасля першага падзелу. Чарохгадовы сейм. Таргавіцкая канфедэрацыя. Другі падзел Рэчы Паспалітай.	2			2	Карта, Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[2] [4]	Кантроль канспектаў

	3. Паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі. Я. Ясінскі. Ход паўстання ў Беларусі. 4. Трэці падзел Рэчы Паспалітай, асноўныя прычыны і вынікі распаду дзяржавы.							
6.4.1.	1. Палітычнае становішча Рэчы Паспалітай напярэдадні першага падзелу. Умяшальніцтва ва ўнутранныя справы дзяржавы Расіі, Аўстрыі, Прусіі. 2. Рэформы ў Рэчы Паспалітай пасля першага падзелу і Канстытуцыя 3 мая 1791 г. 3. Паўстанне 1794 г. на Беларусі. 4. Дзяржаўная палітыка ў адносінах да шляхты, гараджан, сялян, каталіцкай і ўніацкай царквы на далучаных беларускіх землях.		2		2			рэфераты, вуснае апытання
6.5	**Культура Беларусі ў другой палове XVII – XVIII ст.** 1. Асаблівасці развіцця беларускай культуры ў другой палове XVII – XVIII стст. 2. Адукацыя і навука ў другой палове XVII – XVIII стст. 3. Літаратура. 4. Музычная і тэатральныя творчасць ў другой палове XVII – XVIII ст. 5. Выяўленчае мастацтва і архітэктура.		2		4	Гісторыя беларускага мастацтва. У 6 т.- Т. 2. Мн., 1986, Хрэстаматыя па гісторыі беларускага тэатра.	[4]	рэфераты
6.7	**Беларуская народнасць XVII – XVIII стст.** 1. Прычыны і ўмовы складання беларускай народнасці. 2. Развіццё мовы і этнічнай самасвядомасці беларускай народнасці. 3. Змены ў канфесіянальным становішчы і моўнай сітуацыі. 4. Грамадскі і сямейны побыт.		2		4			рэфераты

7	**Раздзел: Крызіс прыгонніцкай сістэмы (канец XVIII - першая палова XIX ст.).**	**14**	**12**		**24**			
7.1	**Палітыка царызму на тэрыторыі Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX ст.** 1. Тэрытарыяльна-адміністрацыйныя падзелы Беларусі і новая адміністрацыя. 2. Органы кіравання і суда. 3. Ліквідацыя феадальнай анархіі. 4. Захаванне правоў і прывілеяў шляхты Беларусі. Раздача беларускіх зямель рускім памешчыкам.	2			2	Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[1] [2] [4]	
7.1.1	1. Становішча сялян. Падаткі і павіннасці. 2. “Дарчая грамата гарадам” 1785 г. і адмена юрысдыкцыі свецкіх і царкоўных феадалаў у адносінах да пражываючых на землях гараджан. 3. “Мяжа яўрэйскай аселасці” і яе роля ў развіцці гарадоў.		2		2		[1] [2] [4]	Апытанне
7.2	**Вайна 1812 г. на тэрыторыі Беларусі** 1. Утварэнне Варшаўскага герцагства. 2. Уварванне напалеонаўскіх войск у межы Расійскай імперыі. Адступленне рускіх армій. Баявыя дзеянні на тэрыторыі Беларусі летам 1812 г. 3. Стварэнне і дзейнасць камісіі часовага праўлення ВКЛ. 4. Ваенныя дзеянні на тэрыторыі Беларусі восенню 1812 г. Бярэзінская аперацыя. Вынікі вайны для Беларусі.	2			2	Карта, Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[1] [2] [4]	
7.2.1	1. Грамадска-палітычны рух на Беларусі напярэдадні вайны 1812 г. і вынікі вайны для Беларусі. 2. Палітыка Напалеона на Беларусі. 3. Партызанскі рух на тэрыторыі Беларусі. 4. Бярэзінская аперацыя 1812 г.		2		2			праверка канспектаў, вуснае апытанне

7.3	**Грамадска-палітычны рух. Змена палітыкі самадзяржаўя ў Беларусі. Паўстанне 1830 – 1831 гг.** 1. Палітыка царызму ў Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX ст. 2. Віленская асацыяцыя – першая тайная арганізацыя ў Літве і Беларусі пасля падзелу Рэчы Паспалітай (1796-1797 гг.). 3. Віленскі ўніверсітэт – цэнтр польскага апазіцыйнага і рэвалюцыйнага шляхецкага руху. Стварэнне і дзейнасць тайных таварыстваў філаматаў і філарэтаў. 4. Дзекабрысты і Беларусь. 5. Паўстанне 1830 – 1831 гг. і яго вынікі.	2			4	Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2. Хрестоматия по истории Белоруссии	[1] [2] [4]	
7.3.1.	1. Грамадска-палітычны рух пасля падаўлення паўстання 1830-1831 гг. “Дэмакратычнае таварыства” Ф.Савіча. 2. Палітыка урада на беларускіх землях пасля паўстання 1830-1831 гг. 3. Палітыка царызму ў адносінах да каталіцкай і ўніацкай царквы на Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.		2		2			апытанне
7.4	**Змена палітыкі самадзяржаўя ў Беларусі** 1. Увядзенне “Правілаў аб аддачы сялян па найму ў зямельныя і іншыя чорныя работы”. 2. Падрыхтоўка ліквідацыі уніяцкай царквы. 3. Адмена дзеяння ў Беларусі і Літве Статута Вялікага княства Літоўскага 1588 г. Увядзенне расійскага заканадаўства.	2			2		[1] [2] [4]	
7.5	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.** 1. Сельская гаспадарка і павіннасці сялян. 2. Прамысловасць. Развіццё гандлю. 3. Гарады і мястэчкі. Падаткі і павіннасці гараджан. 4. Крызіс феадальна-прыгонніцкай сістэмы. Рэформы	4			2	Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2. Хрестоматия по истории Белоруссии	[1] [2] [4]	

	П.Кісялёва.							
7.5.1	1. Прамысловаць Беларусі ў першай палове XIX ст. 2. Сацыяльна-эканамічнае становішча гарадоў. 3.Крызіс феадальна-прыгонніцкай сістэмы. 4. Ваенныя пасяленні на тэрыторыі Беларусі ў першай палове XIX ст.		2		2			рэфераты, вуснае апытанне
7.6	**Асвета і культура Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.** 1. Палітыка царызма ў галіне культуры. 2. Адукацыя і навука. Віленскі універсітэт. 3. Беларуская літаратура ў першай палове XIX ст. 4. Музычная і тэатральныя творчасць. 5. Выяўленчае мастацтва і архітэктура. 6.Палацава-паркавая культура Беларусі ў XVIII – першай палове XIX ст. 7. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва Беларусі ў першай палове XIX ст. 8. Гістарычныя і этнаграфічныя даследаванні.		4		4	Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2. Хрестоматия по истории Белоруссии, , Гісторыя беларускага мастацтва. У 6 т.- Т. 2. Мн., 1986	[1] [2] [4]	**рэфераты**
	Усяго за семестр	**24**	**20**		**44**			**залік**
	Чацьвёрты семестр	**26**	**22**		**56**			
8.	**Раздзел: Станаўленне буржуазнага грамадства ў Беларусі. Фарміраванне беларускай нацыі (1861 – 1900 гг.)**	**26**	**22**		**56**			
8.1	**Буржуазныя рэформы і асаблівасці іх правядзення ў Беларусі. Стан гаспадаркі ў другой палове XIXст.** 1. Гістарыяграфія пытання. 2. Станаўленне буржуазнага грамадства у Заходняй і Цэнтральнай Еўропе. 3. Агарарна-сялянскае пытанне ў Беларусі у першай палове XIX ст. Прычыны адмены прыгоннага права.	4			4	Карта, «Документы и материалы по истории Беларуси» Мн.; «Хрестоматия по истории Беларуси»	[1] [2] [4]	

	4. Агульныя і мясцовыя “Палажэнні 19 лютага”. Асаблівасці адмены прыгоннага права ў Беларусі. 5. Сялянскі рух у час рэформы. Уплыў на рэалізацыю рэформы 19 лютага паўстання 1863 г. 6. Вынікі і значэнне аграрных рэформ. Феадальныя перажыткі, іх уплыў на становішча сялян і развіццё аграрных адносін у Беларусі.							
8.1.1	1. Буржуазныя рэформы 70-80 гг. XIX ст. 2. Контррэформы 80-х гг. XIX ст. 3. Вынікі і значэнне буржуазных рэформ. 4. Асаблівасці палітыкі царызма у Беларусі ў другой палове XIX ст. 5. Асаблівасці развіцця сельскай гаспадаркі ў другой палове XIX ст. 6. Развіццё прамысловасці ў Беларусі.		4		4		[1] [2] [4]	Вуснае апытанне
8.1.2	**Станаўленне капіталістычных адносін у сельскай гаспадарцы.** 1. Усталяванне капіталізму ў сельскай гаспадарцы краін Заходнй Еўропы. Прускі і амерыканскі шляхі развіцця аграрнага капіталізму. 2. Змены ў землеўладанні і землекарыстанні ў Беларусі ў 60-90-я гг. Рост буржуазнага землеўладання. 3. Развіццё прадпрымальніцкай гаспадаркі. Аграрны крызіс 80-х гадоў і яго ўплыў на спецыялізацыю сельскай гаспадаркі Беларусі. 4. Фарміраванне сельскай буржуазіі і пралетарыяту.	2			4	Карта, атласы, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[1] [2] [4]	
8.1.3	1. Падаткі і павіннасці сялян. Становішча сялянскай беднаты. 2. Феадальна-прыгонніцкія перажыткі і іх уплыў на развіццё аграрнага капіталізму ў Беларусі. 3.Фарміраванне аграрнай буржуазіі і сельскага пралетарыяту ў Беларусі.		4		4		[1] [2] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №1

8.1.4	**Развіццё прамысловасці і транспарту. Рост гарадоў. Гарадская буржуазія і прамысловы пралетарыят.** 1. Станаўленне фабрычнай вытворчасці Беларусі. Галіновая структура і размяшчэнне прамысловасці. 2. Транспарт, гандаль і крэдыт, новыя сродкі сувязі. 3. Уплыў буржуазных рэформаў і прамысловай рэвалюцыі на развіццё гарадоў Беларусі. 4. Фарміраванне гандлёва-прамысловай буржуазіі і прамысловага пралетарыяту. Іх нацыянальны склад. 5. Становішча прамысловых рабочых.	4			4	Карта, атласы, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў		
8.1.5.	1. Колькасць, сацыяльны і нацыянальны склад буржуазіі Беларусі. 2. Фарміраванне, структура і становішча рабочага класа Беларусі. 3. Стварэнне фінансавых і крэдытных устаноў у Беларусі. Развіццё кааператыўнага руху. 4. Колькасць, сацыяльны і нацыянальны склад гарадского насельніцтва Беларусі ў 60-90-я гады XIX ст.		4		4			
8.2	**Вызваленчая барацьба на беларускіх землях ў другой палове XIX ст.** 1. Гістарыяграфія праблемы. 2. Асноўныя плыні ў польскім нацыянальна-вызваленчым руху. “Белыя” і “чырвоныя”. 3. Пачатак паўстання. Барацьба за кіраўніцтва. Тактыка паўстанцаў. Іх сацыяльны склад. 4. Прычыны паражэння і значэнне паўстання 1863 г.	4			4	Мультымедыйная прэзентацыя	[1] [2] [4]	
8.2.1	1. Ідэйна-палітычныя пазіцыі К.Каліноўскага. “Мужыцкая праўда”. 2. Пачатак і развіццё паўстання. 3. Прычыны паражэння і гістарычнае значэнне паўстання.		2		4		[4]	Вуснае апытанне

8.2.2	**Грамадска-палітычны рух ў Беларусі ў другой палове XIX ст.** Размежаванне грамадска-палітычных сіл у другой палове XIX ст. Асноўныя ідэйныя плыні і накірункі. 2. Сялянскі рух і яго спецыфіка ў Беларусі. 3.Ідэалогія народніцтва і яго асноўныя плыні. Народніцкі рух у Беларусі ў 70-х – пачатку 80-х гадоў. 4. Распаўсюджванне марксізму ў Беларусі. Узнікненне першых палітычных партый і арганізацый.	4			4	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[1] [2] [4]	
8.2.3	1. Сялянскі рух у Беларусі ў другой палове 60-х – 90-х гг.: дынаміка віды і формы барацьбы. 2. Рабочы рух ў Беларусі ў 60-80-я гады XIX ст. 3. Эвалюцыя народніцкага руху ў 60-я – 90-я гады XIX ст. 4. Утварэнне рабочых саюзаў і арганізацый, палітычных партый сацыял-дэмакратычнага напрамку.		4		4	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[3] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №2
8.3	**Фарміраванне беларускай нацыі.** 1. Асноўныя прыкметы этнасу. Перадумовы ператварэння народнасці ў нацыю. Этнічнае вызначэнне паняцця “нацыя”. 2. Гістарычныя ўмовы ўтварэння беларускай нацыі. Палітыка царызму ў нацыянальным пытанні. 3. Складанне агульнасці гаспадарчага жыцця. Асаблівасць расялення, заняткаў, саслоўна-класавай структуры буржуазнага этнасу 4. Духоўная і матэрыяльная культура Беларусі у другой палове XIX ст.	4			4	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і	[3] [4]	

8.3.1	1. Этнасацыяльныя працэсы на Беларусі ў другой палове XIX ст. і іх уплыў на фарміраванне беларускай нацыі. 2. Развіццё навуковых ведаў пра Беларусь і беларусаў. Станаўленне нацыянальнай самасвядомасці ў другой палове XIX ст. 3. Зараджэнне нацыянальна-вызваленчага руху. 4. Фарміраванне беларускай інтэлігенцыі і нацыянальнай самасвядомасці.		2		4	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і	[3] [4]	
8.3.2	**Культура Беларусі ў 60-я – 90-я гады XIX ст.** 1.Развіццё культуры Беларусі ў другой палове XIX ст. Школа і народная асвета. 2. Развіццё беларускай літаратуры ў другой палове XIX ст. 3. Архітэктура, выяўленчае мастацтва ў другой палове XIX ст. 4. Вывучэнне быту і матэрыяльнай культуры Беларусі.	2			4	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[3] [4]	
8.3.3	1. Палітыка царызму ў галіне культуры ў другой палове XIXст. 2. Перыядычны друк у другой палове XIX ст. 3.Быт і матэрыяльная культура ў другой палове XIXст. 4. Музыка і тэатр у другой палове XIX ст.		2		2	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[3] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №3
	Усяго за семестр	**26**	**22**		**56**			**экзамен**
	Пяты семестр	**22**	**18**		**38**			
9.	**Раздзел: Беларусь у пачатку XX ст. (1901 – 1914 гг.)**	**18**	**14**		**38**			

9.1	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў пачатку XX ст.** 1. Гістарыяграфія праблемы развіцця эканомікі Беларусі ў пачатку XX ст. 2. Развіццё капіталізму у сельскай гаспадарцы. Сацыяльныя і нацыянальныя працэсы у Беларусі. 3. Развіццё прамысловасці, яе структура. 4. Нацыянальны і сацыяльны склад рабочага класа, яго становішча. 5. Развіццё прамысловасці, яе структура. 6. Нацыянальны і сацыяльны склад рабочага класа, яго становішча. 7. Эканамічная і палітычная барацьба рабочых.	4			4	Вучэбная карта: “Прамысловасць і гарады Беларусі ў пачатку XX ст.”.	[1] [3] [4]	
9.1.1	**Эканамічнае развіццё Беларускіх губерняў у пачатку XX ст.** 1. Развіццё прамысловасці і гандлю. Транспарт і шляхі зносін. 2. Сацыяльнае становішча рабочых: колькасць, склад, умовы працы.. 3. Памешчыцкае і сялянскае землеўладанне. 4. Формы сялянскіх выступленняў. 5. Разлажэнне сялянства на мяжы XX ст.		2		4	Вучэбныя карты: “Прамысловасць і гарады Беларусі ў пачатку XX ст.”, “Шляхі зносін Беларусі ў другой палове XIX – першай палове XXст.	[1] [3] [4]	Вуснае апытанне
9.1.2	**Утварэнне палітычных партый і арганізацый. Характар іх дзейнасці на Беларусі напярэдадні і ў перыяд першай Расійскай рэвалюцыі.** 1. Передумовы ўзнікнення палітычных партый і асаблівасці станаўлення апошніх на Беларусі. 2. Пачаткак дзейнасці агульнарасійскіх партый і груповак. 3. Узнікненне беларускіх партый і арганізацый. 4. Пазіцыі партый і арганізацый у перыяд уздыму першай Расійскай рэвалюцыі.	2			2	Табліцы:“Расійскія партыі ў пачатку XX ст.”, “Беларускія партыі ў пачатку XX ст.” схемы.	[1] [2] [3] [4]	

9.1.3	**Палітычныя партыі ў Беларусі на пярэдадні рэвалюцыі 1905 -1907 гг.** 1. “Паліцэйскі сацыялізм”. Дзейнасць Зубатава 1901 – 1903 гг. 2.Дзейнасць партыі сацыялістаў-рэвалюцыянераў. 3. ППС на Літве 1902 – 1903 гг. 4. Утварэнне і дзейнасць Беларускай сацыялістычнай грамады 1902 – 1904 гг.		2		2	“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.2.	[1] [2] [3] [4]	Навуковыя паведамленні і вусныя адказы. Рэйтынгавая кантрольная работа №1
9.2	**Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. у Беларусі**. 1. Гістарыяграфія пытання. 2. Прычыны і пачатак рэвалюцыі. 3. Булыгінская Дума. 4. Кастрычніцкая палітычная стачка. 5. Снежаньскія падзеі 1905 г. у Беларусі. 6. Прычыны паражэння рэвалюцыі.	4			4	Табліцы: “Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг”; дыяграмы, вучэбная карта: “Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. у Беларусі”.	[1] [2] [3] [4]	
9.2.1	**Рэвалюцыйныя падзеі 1905 -1907 гг. на Беларусі**. 1. Абвастрэнне сацыяльных супярэчнасцей і нацыянальнага пытання перад рэвалюцыяй 1905-1906 гг. 2. Тры лагеры ў грамадска-палітычным руху. 3. Пачатак рэвалюцыі. Вызваленчы рух у студзенні – верасні 1905 г. 4. Кастрычніцкая і снежаньская палітычныя стачкі. 5. Маніфест 17 кастрычніка. Адносіны да маніфеста палітычных партый. 6. Дыферэнцыяцыя грамадска-палітычных сіл. 7. Выбары і дзейнасць дэпутатаў ад Беларусі ў І Дзяржаўнай думе Расіі. 8. І Дзяржаўная дума ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі. Адступленне рэвалюцыі.		4		2	Вучэбная карта: “Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. у Беларусі”.	[1] [2] [3] [4]	Вусныя адказы, самастойная работа. Рэйтынгавая кантрольная работа №2
9.2.2	**Дзяржаўная дума ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі.**	2			2		[1] [2] [3][4]	Праверка канспектаў.

	1. Дзяржаўная дума першага склікання. 2. Дзяржаўная дума другога склікання.							
9.2.3	**Беларускі нацыянальны рух (1901 – 1914 гг.).** 1. Нацыянальна-вызваленчы рух у пачатку XX ст. 2. Нацыянальна-вызваленчы рух у гады рэвалюцыі (1905 -1907 гг.). 3. Польскі нацыянальны рух.		2		2		[1] [2] [3] [4]	Рэфераты.
9.3.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі. Сталыпінскія рэформы** 1. Гістарыяграфія пытання 2. Неабходнасць правядзення рэформы. 3. Ход рэформы. 4. Перасяленчая палітыка. 5. Прамысловае развіццё Беларусі ў 1908 – 1913 гг. 6. Вынікі і значэнне рэформы.	4			4	Карта: “Сталыпінскія рэформы ў Беларусі”, табліцы, дыяграмы. “Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3.	[1] [3] [4]	Праверка канспектаў.
9.3.1	**Сталыпінскія рэформы ў Беларусі і іх вынікі** 1. Палітычныя і ідэалагічныя ўмовы правядзення рэформы. 2. Асаблівасці эканамічнай сітуацыі пяці заходніх губерняў. 3. Скасаванне абшчыны пераход надзельнай зямлі ва ўласнасць сялян. 4. Арганізацыя перасялення сялян ў азіяцкую частку Расіі. Адыходніцтва. 5. Земская рэформа на Беларусі. 6. Вынікі рэформ для Беларусі. 7. Развіццё прамысловасці ў Беларусі 1908 – 1914 гг.		4		2	Карты: “Сталыпінскія рэформы ў Беларусі”, “Адыходніцтва з Беларусі (1861 – 1910 гг.), “Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3.	[2] [3] [4]	Навуковыя паведамленні вусныя адказы. Рэйтынгавая кантрольная работа № 3

9.3.2	**Беларусь у трэцячэрвеньскі перыяд**. 1. Трэцячэрвеньская палітычная сістэма. 2. Выбары ў III і IV Дзяржаўныя думы ад заходніх губерняў і іх вынікі. 3. Адносіны дэпутатаў ад Беларусі да палітыкі царызму, іх пазіцыі ў думе па аграрнаму і нацыянальнаму патаннях. 4. Шавінізм у рангу дзяржаўнай палітыкі. Барацьба з беларускім адраджэнскім рухам. 5. Палітычны застой (1912 – 1914 гг.).	2			2		[4]	
10.1	**Раздзел: Беларусь у гады Першай сусветнай вайны (1914 – 1918 гг.)**	**4**	**4**		**4**			
10.1.1	**Беларусь у гады Першай сусветнай вайны (1914 – 1916 гг.)** 1. Пачатак Першай сусветнай вайны і стаўленне да яе ў Беларусі. 2. Ваенныя падзеі на тэрыторыі Беларусі ў 1915 -1916 гг. 3. Становішча на акупаванай тэрыторыі Беларусі. 4. Змены ў сацыяльна-эканамічным становішчы. Беларускі нацыянальны рух.	2			4	“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3. Карты.	[4]	
10.1.2	**Беларусь у гады Першай сусветнай вайны (1914 – 1916 гг.)** 1. Акупацыя германскімі вайскамі Заходняй Беларусі. 2. Уплыў вакнных падзей на паоітычнае і эканамічнае палажэнне ў Беларусі. 3. Беларускі нацыянальны рух.		2		2		[4]	Вусныя адказы, пісьмовая работа па карце.

10.1.3	**Культура Беларусі ў пачатку ХХ ст. (1901 – 1914 гг.)** 1. Палітыка царызму ў Беларусі ў галіне культуры. 2. Адукацыя і асвета ў Беларусі ў пачатку ХХ ст. 3. Развіццё літаратуры і мастацтва. 4. Стварэнне беларускага друку і беларускіх выдавецтваў.	2			2		[4]	
10.1.4	**Культура Беларусі ў пачатку ХХ ст. (1901 – 1914 гг.)** 1. Газета “Наша ніва” у барацьбе за нацыянальнае адраджэнне. 2. Навука і навуковыя даследванні. 3. Беларускі тэатр у пачатку ХХ ст. 4. Распаўсюджанне беларускай нацыянальнай ідэі.		2		2	Наглядны матэрыял, наведванне мастацкага, гістарычнага музеяў.	[4]	Апытанне
	Усяго за семестр	**22**	**18**		**24**			**экзамен**
	Шосты семестр	**22**	**18**		**46**			
10.3	**Беларусь пасля падзення самадзяржаўя (сакавік – кастрычнік 1917 гг.)**	**6**	**8**		**14**			
10.3.1	1. Асаблівасці сацыяльна-эканамічнага становішча Беларусі пасля лютаўскай рэвалюцыі. 2. Грамадска-палітычнае жыцце на Беларусі ў сакавіку-кастрычніку 1917 г. 3. Органы кіравання Часовага Урада і Саветы на Беларусі ў сакавіку – кастрычніку 1917 г.	2			2	“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3	[4]	Праверка канспектаў
10.3.2	1. Першы з’езд ваенных і рабочых дэпутатаў арміі і тылу Заходняга фронту. 2. З’езды сялянскіх дэпутатаў, адносіны да ваеннага і аграрнага пытанняў. 3. Палітычныя партыі і арганізацыі на Беларусі пасля падзення самадзяржаўя.		2		2	“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3.	[4]	Вусныя адказы
10.4	**Беларускі нацыянальны рух пасля падзення самадзяржаўя**. 1. Беларуская сацыялістычная грамада ў 1917 г.	2			2		[4]	

	2. З'езд прадстаўнікоў беларускіх нацыянальных арганізацый у Мінску 25 – 27 сакавіка 1917 г. Утварэнне БНК. 3. З'езд беларускіх нацыянальных арганізацый у ліпені 1917 г. Барацьба БСГ за лідэрства сярод беларускіх арганізацый. 4. Стварэнне Беларускай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі. Беларускі абласны камітэт пры ўсерасійскім Савеце сялянскіх дэпутатаў (БАК).							
10.5	**Кастрычніцкая рэвалюцыя на Беларусі.** 1. Стварэнне сістэмы Савецкай улады на Беларусі. 2. Першыя сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні савецкай улады. 3. Усебеларускі з'езд у снежні 1917 г. Утварэнне Выканкама ўсебеларускага з'езда.	2			2	"Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі".Т.3. Карты.	[4]	
10.6	**Мяцеж польскага корпуса Доўбар-Мусніцкага. Ваенная інтэрвенцыя Германіі.** 1. Палітычная мэта мяцяжу. 2. Мерапрыемствы Савецкай улады па падаўленні паўстання. 3. Ваенныя дзеянні супраць корпуса Доўбар-Мусніцкага. 4. Наступленне нямецкіх войскаў у пачатку 1918 г. 5.Брэсцкі мір. 6. Значэнне Першай сусветнай вайны. Наступленне Чырвонай Арміі, вызваленне тэрыторыі беларусі ад нямецкіх войскаў.		2		2		[4]	Рэфераты, апытанне
10.7	**Беларуская Народная Рэспубліка** 1. Прыняцце Выканкамам Усебеларускага з'езда Першай устаўной граматы. Стварэнне Народнага Сакратарыята. 2. Другая устаўная грамата. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі.		4		4		[4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №1

	3. Рада БНР, яе склад і дзейнасць. 4. Трэцяя устаўная грамата, абвяшчэнне незалежнасці БНР. 5. Палітычны крызіс БНР. Раскол у БСГ. 6. Барацьба за міжнароднае прызнанне БНР, адносіны да яе беларускага насельніцтва.							
11.	**Раздзел: Беларусь паміж дзвюмя сусветнымі войнамі (1919 – 1939 гг.)**	**16**	**10**		**32**			
11.1	**Утварэнне БССР** 1. Перадумовы стварэння беларускай савецкай дзяржаўнасці. 2. Роля Беларускага Нацыянальнага камісарыята. 3. IV абласная канферэнцыя бальшавіцкай партыі. Абвяшчэнне БССР. 4. Утварэнне КП(б) Беларусі. 5. Стварэнне Літоўска-Беларускай ССР. Скасаванне ЛітБел. 6. Сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні на савецкай частцы тэрыторыі Беларусі ў 1918 – 1920 гг. Палітыка "ваеннага камунізму". 7. Сялянскія хваляванні і антысавецкія выступленні.	2	2		4	Атлас гісторыі Беларусі, "Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі".Т.3. Карты.	[4]	
11.2	**Савецка-польская вайна на тэрыторыі Беларусі** 1. Мэты польска-савецкай вайны 1919 – 1920 гг. 2. Польскі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі. 3. Раскол у беларускім грамадска-палітычным руху. 4. Барацьба супраць польскай акупацыі.	2			2	Атлас гісторыі Беларусі, Знешняя палітыка Беларусі: зб. дакументаў і матэрыялаў: у 7 т. Мн., 1997-2004.	[4]	Вуснае апытанне
11.2.1	1. Ваенныя падзеі на тэрыторыі Беларусі. 2. Дэкларацыя аб абвяшчэнні незалежнасці Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусь (ССРБ). 3. Слуцкае паўстанне. 4. Рыжскі мірны дагавор і яго вынікі для Беларусі.		2		2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.	[4]	

11.3	**Умовы пераходу ад вайны да міру. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва** 1. Эканаімчнае і палітычнае становішча Беларусі пасля заканчэння вайны. 2. Крызіс палітыкі ваеннага камунізму. 3.Абвастрэнне сацыяльнай напружанасці. 4. Падпісанне дагавору аб стварэнні СССР. Статус БССР у складзе СССР.		2		2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.	[4]	
11.4	**Прамысловасць Беларусі ў 20 – 30-я гады XX ст.** 1. Стан прамысловасці БССР пасля пераходу на мірных умоў развіцця. 2.Асноўныя галіны прамысловасці Беларусі. 3. Першы пяцігадовы план. 4. З’яўленне новых галін вытворчасці.	2			2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.		
11.5	**Сельская гаспадарка Беларусі ў 20-я – 30-я гады XX ст.** 1. Становішча сельскай гаспадаркі Беларусі на пачатку 20-х гадоў. 2. Пераход да НЭП. 3.Ліквідацыя “кулацкіх” гаспадарак. 4. Калектывізацыя беларускай вёскі.	2			2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.		
11.5.1	1. Аднаўленне народнай гаспадаркі Беларусі на падставах НЭПа. 2. Ажыццяўленне калектывізацыі сельскай гаспадаркі БССР. 3. Вынікі і наступствы калектывізацыі.		2		2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.	[4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №2
11.6	**Грамадска-палітычнае жыццё Беларусі ў 20 – 30-я гады XX ст.** 1. Актывізацыя дзейнасці саветаў у пачатку 20-х гадоў. Прафсаюзы Беларусі. 3. Роля кампартыі ў жыцці беларускага грамадства. Канстытуцыя БССР 1927 г.	2			6	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. хрэстаматыя.		

	4. Палітыка беларусізацыі ў дзейнасці дзяржаўных і грамадскіх арганізацый. Палітыка карэнізацыі. 5. Карэнныя змены грамадска-палітычнага жыцця ў канцы 20-х гадоў. Умацаванне таталітарнай тэндэнцыі ў палітыцы Кампартыі. 6. Масавы характар рэпрэсій 1937 – 1938 гг. у Беларусі.							
11.7	**Культурнае жыццё ў БССР** 1. Палітыка Савецкай улады і кіраўнікоў Кампартыі па пытаннях развіцця нацыянальнай культуры. 2. Уплыў палітыкі беларусізацыі на актывізацыю культурнага жыцця. 3. Стварэнне сістэмы навуковых устаноў.	2			2			
11.7.1	1. Стварэнне Інбелкульта. 2. Разгортванне навуковых даследаванняў. 3.Развіццё беларускай савецкай літаратуры. 4. Тэатральнае, музычнае і выяўленчае мастацтва.		2		4			Рэйтынгавая кантрольная работа №3
11.8	**Беларускае замежжа ў міжваенны перыяд** 1. Беларуская эміграцыя як частка беларускай нацыі. 2.Раскол беларускай эміграцыі. 3. Рух за вяртанне. 4. Нацыянальна-культурная дзейнасць эміграцыі.	2			2			
11.9	**Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы** 1.Рабочы рух у Заходняй Беларусі. Аграрнае пытанне ў Заходняй Беларусі. Беларускі пасольскі клуб. 2. Таварыства беларускай школы (ТБШ), яго культурна-асветніцкая дзейнасць. 3. Беларускі нацыянальны рух на тэрыторыі Заходняй Беларусі. 4. Дзейнасць камуністычнай партыі Заходняй Беларусі (КПЗБ). Роспуск КПЗБ, рэпрэсіі ў адносінах да яе кіраўнікоў. 5. Культура Заходняй Беларусі.	2			2			

	Усяго за семестр	**22**	**18**		**46**			**экзамен**
	Семы семестр	**22**	**18**		**46**			
12	**Раздзел: Беларусь у гады Другой сусветнай вайны**	**8**	**4**		**18**			
12.1	**Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР** 1. Вызваленчы паход Чырвонай Арміі ў Заходняю Беларусь. Вераснеўская кампанія 1939 г. 2. Стварэнне органаў новай улады і працэс аб'яднання беларускай нацыі. 3. Народны сход Заходняй Беларусі.	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя № 1. Відэафільм «1939. Воссоединение»		
12.1.1	**Сацыяльна-эканамічныя, грамадска-палітычныя і культурныя пераўтварэнні ў Заходняй Беларусі** 1. Развіцце прамысловасці і сельскай гаспадаркі. 2. Грамадска-палітычныя пераўтварэнні. 3. Развіццё культуры і адукацыі.		2		4	Мультымедыйная прэзентацыя № 1. Відэафільм "1939. Воссоединение".	[4]	Напісанне рэфератаў
12.1.2	**Напад Германіі на СССР. Абарончыя баі ў Беларусі** 1. Напад фашысцкай Германіі на СССР. 2. Абарончыя баі на тэрыторыі Беларусі летам 1941 г. 3. Мабілізацыя і эвакуацыя насельніцтва з БССР	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя №2.	[4]	
12.1.3	**Акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі. Калабарацыянізм** 1. Тэрытарыяльна-адміністрацыйны падзел і стварэнне органаў акупацыйнай улады. 2. Эканамічная і аграрная палітыка акупантаў. 3. Злачынствы немецкіх акупантаў на тэрыторыі Беларусі. 4. Калабарацыя ў Беларусі. БЦР, БНС, СБМ, БКА.		2		4			Апытанне
12.1.4	**Антыфашыская барацьба супраць фашысцкіх акупантаў. Партызанскі і падпольны рух** 1. Арганізацыя руху супраціўлення. Партызанскі рух. ЦШПР, БШПР. 2. Падпольная барацьба.	2			4	Мультымедыйная прэзентацыя №3.	[4]	

12.1.5	**Вызваленне Беларусі. Заканчэнне Другой сусветнай вайны** 1. Заключны этап Другой сусветнай вайны. 2. Аперацыя “Баграціен”. 3. Удзел беларусаў у Другой сусветнай вайне. 4. Асноўныя вынікі Другой сусветнай вайны для Беларусі.	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя №3. Відэа CD "Партызанскі рух у Беларусі. 1941-1944 гг."	[4]	
13.	**Раздзел: Беларусь у пасляваенны перыяд (1945-1985 гг.)**	**6**	**4**		**12**			
13.1.	**Беларусь у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе** 1. Пачатак аднаўлення Рэспублікі ў 1943-1955 гг. 2. Аднаўленне прамысловасці і сельскай гаспадаркі. 3. Аднаўленне і развіццё адукацыі, навукі і культуры ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.	2			2		[4]	
13.1.2	**Беларусь на міжнароднай арэне. Удзел у працы ААН і іншых міжнародных арганізацый** 1. Міжнародная права суб’ектнасць БССР. Уступленне ў ААН і іншыя міжнародныя арганізацыі. 2. Знешнепалітычная і знешнеэканамічная дзейнасці Беларусі. 3. Грамадска-палітычнае развіцце БССР у 1945 – 1955 гг. 4.Асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага развіцця БССР у 50-я -80-я гады XX ст.		2		4		[4]	Даклады, апытанне
13.2	**Беларусь у 50-я – 80-я гады XX ст.** 1. Спробы демакратызацыі беларускага грамадства. Эканоміка БССР ва ўмовах новага этапа НТР. 2. Прычыны і праявы застойных тэндэнцый у беларускім грамадстве.	4			2		[4]	
13.2.1	**БССР ва ўмовах палітыкі перабудовы** 1.Нарастанне крызісных з’яў у грамадска-палітычным і		2		4			

	сацыяльна-эканамічным жыцці СССР. 2. Распад СССР і яго вынікі для эканамічнага становішча Беларусі. 3. Пошукі шляхоў выхаду з крызісу і пераадоленне негатыўных з'яў у эканоміцы.						[4]	
14	**Раздзел: Беларусь сучасная**	**8**	**8**		**16**			
14.1.	**Сацыяльна-эканамічнае становішча Беларусі** 1. Сацыяльна-эканамічныя змены ў першай палове 90-х г. 2. Праблемы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. 3. Пераход ад камандна-адміністрацыйнага кіравання эканомікай ды рынкавай эканомікі.	2			2			
14.1.2	**Сацыяльна-эканамічнае развіцце РБ у другой палове 90-2013-х гг.** 1. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця. 2. Актуальныя праблемы развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі. 3. Станаўленне і рэалізацыя беларускай мадэлі сацыяльна арыентаванай эканомікі.		2		2		[4]	Напісанне рэфератаў
14.2	**Новыя з'явы ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі** 1. Абвяшчэнне Рэспублікі Беларусь, заканадаўча-прававое афармленне яе дзяржаўнага суверэнітэту. 2. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь. 3. Станаўленне прэзідэнцкай палітычнай сістэмы. Стварэнне прэзідэнцкай вертыкалі ўлады. 4. Рэспубліканскія рэферэндумы.	2			2		[4]	
14.2.1	**Грамадска-палітычнае развіцце РБ на сучасным этапе** 1. Грамадска-палітычныя працэсы ў РБ на сучасным		2		2			Даклады

	этапе развіцця. 2. Палітычныя інстытуты і грамадзянская супольнасць							
14.3	**Беларусь на міжнароднай арэне** 1. Міжнароднае прызнанне суверэннай Рэспублікі Беларусь 2. Стварэння Саюза Беларусі і Расіі. 3. Месца і роля РБ у інтэграцыйных працэсах на постсавецкай прасторы. 4.Пашырэнне палітычных, эканамічных і культурных сувязей.	2			8		[4]	
14.3.1	**Беларусь у еўрапейскай і сусветнай супольнасці** 1. Актывізацыі ўдзелу Беларусі ў дзейнасці ААН. 2. Пераход да статуса боз’ядзернай дзяржавы. 3.Курс на паглыбленне інтэграцыйных працэсаў.		2					
14.4	**Культура сучаснай Беларусі** 1. Здабыткі і праблемы нацыянальна-культурнага развіцця ў Рэспубліцы Беларусь. 2. Межканфесійныя адносіны ў РБ. 3. Беларускае замежжа. Беларуская дыяспара.	2					[4]	
14.4.1	**Адукацыя, культура і навука на сучасным этапе развіцця** 1. Развіцце вышэйшай і сярэдне-спецыяльнай адукацыі. 2. Развіцце мастацтва і літаратуры. 3. Развіцe навукі і культуры.		2				[4]	Пісьмовае апытанне
	Усяго за семестр	**22**	**18**		**46**			**залік**
	Усяго:	**192**	**110**	**8**	**338**			

Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны па спецыяльнасцях 1-02 01 02 Гісторыя і сусветная мастацкая культура і 1-02 01 03 Гісторыя і экскурсійна-краязнаўчая работа (дзённая форма атрымання адукацыі)

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы, занятка; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (нагляд	Літаратура	Форма кантролю ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	кіруемая самаст. раб. Аўдыторная	самаст. раб. Пазааўдыторная			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Першы семестр	**26**	**10**		**39**			
1.	**Уводзіны ў дысцыпліну “Гісторыя Беларусі”**	**2**						
	1. Гісторыя як навука. Метады і прынцыпы яе вывучэння. 2. Фармацыйны і цівілізацыйны падыходы ў вывучэнні гісторыі. 3. Прадмет вывучэння і перыядызацыя гісторыі Беларусі. 4. Гісторыя Беларусі ў даследаваннях айчынных вучоных.	2					[4]	
2	**Раздзел: Першабытнае грамадства на тэрыторыі Беларусі (100 тыс. год да н.э. – V ст. н.э.)**	**10**	**4**		**16**			

2.1.	**Старажытны чалавек на тэрыторыі Беларусі** 1.Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. 2. Перыядызацыя першабытнай гісторыі. 3. Пачатак засялення людзьмі сучаснай тэрыторыі Беларусі. 4. Перыядызацыя каменнага веку. 5. Насельніцтва Беларусі ў раннім каменным веку (палеаліце). 6. Сярэдні каменны век (мезаліт) на тэрыторыі Беларусі.	4			4	Атлас гісторыі Беларусі	[4]	
2.1.1	**Культура, быт і звычаі старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі.** 1. Насельніцтва Беларусі ў познім каменным веку (неаліце). 2. Агульная характарыстыка бронзавага веку. 3. Гаспадарка бронзавага веку. 4. Насельніцтва перыяду бронзавага веку на тэрыторыі Беларусі. Агульная характарыстыка жалезнага веку. 5. Гаспадарка ў жалезным веку. 6. Насельніцтва жалезнага веку на тэрыторыі сучаснай Беларусі.	6			4		[4]	
2.2	**Культура, побыт і звычаі старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі.** 1.Сувязь дзейнасці старажытнага чалавека з кліматычнымі і геаграфічнымі ўмовамі. 2. Пачатак засялення людзьмі тэрыторыі Беларусі. 3. Узнікненне вераванняў старажытных людзей. 4. Разнастайнасць паганства. 5.Культура старажытных людзей каменнага веку.		2		4	Атлас гісторыі Беларусі	[4]	Апытанне
2.2.1	**Заняткі людзей бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі** 1. Асаблівасці бронзавага веку на тэрыторыі Беларусі .		2		4	Атлас гісторыі Беларусі	[4]	Апытанне

	2. Насельніцтва Беларусі перыяда бронзавага веку. 3. Змены у гаспадарчым жыцці людзей жалезнага веку. 4. Археалагічныя культуры плямён бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі.							
3	**Раздзел: Беларусь у VI – сярэдзіне XIII ст.**	**14**	**6**		**23**			
3.1	**Балты і славяне ў VI – VIII стст.** 1. Гістарыяграфія і крыніцы. 2. Этнічныя працэсы на тэрыторыі Беларусі. 3. Балцкія плямёны на тэрыторыі Беларусі. 4. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. 5. Ваенная дэмакратыя і зараджэнне дзяржаўнасці ў славян.				2	Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
3.2	**Узнікненне класавага шматукладнага грамадства ў IX – першай палове XIII ст.** 1. Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі. 2. Асноўныя канцэпцыі паходжання беларусаў. 3. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст. 4. Узнікненне і развіццё гарадоў. 5. Промыслы і гандаль ў IX – XIII ст.	4			4		[4]	
3.2.1.	**Этнічныя і сацыяльна-эканамічныя працэсы на беларускіх землях у VI – XIII стагоддзях** 1. Крывічы, дрыгавічы і радзімічы. Асноўныя канцэпцым паходжання беларусаў. 2. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст. 3. Узнікненне і развіццё гарадоў. 4. Промыслы і гандаль к IX – XIII ст.		2		2	Атлас гісторыі Беларусі	[4]	Пісьмовае апытанне
3.3	**Полацкае княства ў X – першай палове XIII ст.** 1.Гісторыя і развіццё Полацкай зямлі. 2. Полацкая княская дынастыя. 3. Грамадска-палітычны лад Полацкага княства. 4. Распад на ўдзельныя княствы.	2			4	Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
3.4	**Княствы і гарады на тэрыторыі паўднёвай**	2			2		[2]	

	Беларусі, Пасожжа і Верхняга Панямоння 1. Тураўскае княства. 2. Беларускія княствы і гарады ў Панямонні. 3. Феадальная раздробленасць на беларускіх землях ў XII – XIII стст. 4. Перадумовы утварэння беларуска-літоўскай дзяржавы.						[4]	
3.4.1	**Узнікненне дзяржаўнасці на беларускіх землях** 1. Дзяржаўны лад у Полацкім княстве. 2. Тураўская княжацкая дынастыя. 3. Барацьба з татара-мангольскім нашесцем і рыцарамі-крыжакамі.		2		2		[2] [4]	
3.5.	**Рэлігія і культура беларускіх зямель у IX – першай палове XIII ст.** 1. Язычніцкія вераванні. 2. З’яўленне і распаўсюджанне хрысціянства на беларускіх землях. 3. Роля царквы у грамадскім жыцці.	4			7		[4]	
3.5.1	**Культура беларускіх зямель у IX – XIII ст.** 1. Культура беларускіх зямель у IX – XIII ст. 2. Жыццё і дзейнасць рэлігійна-асветніцкіх дзеячоў. Е. Полацкая, К. Тураўскі, К. Смаляціч. 3. Манументальнае і абарончае дойлідства. 4. Жывапіс, кніжкая графіка, дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.		2				[4]	
	Усяго за семестр	**26**	**10**		**39**			**Залік**
	Другі семестр	**28**	**16**	**8**	**57**			
4	**Раздзел: Вялікае княства Літоўскае, Рускае і Жамойцкае ў XIII – XV стст.**	**16**	**8**	**4**	**28**			
4.1.	**Унутрыпалітычнае становішча ў другой палове XIII – XV стст.** 1. Гістарыяграфія і крыніцы па гісторыі ВКЛ.	4			4	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае”	[2] [4]	

	2. Знешнепалітычныя перадумовы ўтварэння ВКЛ. 3. Палітычныя і сацыяльна-эканамічныя перадумовы ўтварэння ВКЛ. 4. Працэс стварэння ВКЛ.					Атлас гісторыі Беларусі		
4.1.1	**Беларускія землі падчас утварэння ВКЛ** 1. Знешнія і ўнутраныя парадумовы ўтварэння ВКЛ. 2. Пачатак утварэння ВКЛ пры Міндоўгу. 3. Умацаванне дзяржавы і пашырэнне тэрыторыі пры Войшалке, Трайдзене, Віцені. 4. ВКЛ пры праўленні Гедыміна і Альгерда.		4		4	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
4.2.	**Знешняя палітыка ВКЛ** 1. Умацаванне ВКЛ пры Гедыміне і Альгердзе. 2. Дынастычная барацьба. 3. Крэўская ўнія. 4. ВКЛ пры Вітаўце. 5. ВКЛ у 30 – 80-я гады XV ст	4			4	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[4]	
4.3.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі** 1. Сельская гаспадарка і становішча сялян. 2. Формы феадальнай залежнасці. 3. Гарады і мястэчкі. Урбанізацыйныя працэсы. 4. Эканамічнае жыццё гарадоў. Гандаль і транспарт. 5. Магдэбургскае права. Грамадскае і сацыяльнае жыццё гарадоў. 6. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Беларусі.	4			4	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
4.3.1	**Развіцце дзяржаўнасці ВКЛ.** 1. Сістэма ўлады і кіравання ў ВКЛ. 2. Судовая і прававая сістэма ВКЛ. 3. Эвалюцыя саслоўнай структуры грамадства.		2		4		[2] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №1
4.4.	**Фарміраванне беларускай народнасці. Культура Беларусі другой паловы XIII - XV стст.** 1. Складваннее этнічнай тэрыторыі беларусаў. 2. Паходжанне назвы “Белая Русь”.	4		4(л)	4		[4]	Напісанне рэфератаў

	3. Народная творчасць і мастацтва. 4. Беларускія летапісы і графіка.							
4.4.1.	**Унутрыпалітычнае развіццё беларускіх зямель у складзе ВКЛ.** 1. Крэўская ўнія. 2. Складванне феадальна-саслоўнай рэспублікі. 3. Структура дзяржаўнай улады і кіравання. 4. Статуты ВКЛ як гістарычныя крыніцы.		2		4		[2] [4]	Апытанне
5	**Раздзел: Беларускія землі ў XVI – першай палове XVII ст.**	**12**	**8**	**4**	**29**			
5.1.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё. Афармленне фальварка-паншчынай сістэмы** 1. Землеўладанне ў ВКЛ. 2. Станаўленне фальваркава-паншчынай сістэмы. 4. Сялянская гаспадарка. 5. Пачатак юрыдычнага афармлення прыгоннага права.	4			3		[2] [4]	
5.1.1.	**Развіццё феадальных адносін у сельскай гаспадарцы ў XIV – XVI стст.** 1. Развіццё феадальнай гаспадаркі на беларускіх землях. 2. “Устава на валокі” і станаўленне фальваркавай сістэмы гаспадарання. 3. Увядзенне пашчыны, павіннасці сялянства. 4. Канчатковае запрыгоньванне сялянства.		2		3		[2] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №2
5.2	**Знешняя палітыка ВКЛ.** 1. Абвастрэнне адносін з Маскоўскай дзяржавай. 2. Адносіны з крыжацкімі ордэнамі. 3. Грюндвальская бітва. 4. Набегі крымскіх татар 5. Лівонская вайна.			2 (л)	2	Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
5.2.1.	**Люблінская ўнія ў гісторыі Беларусі** 1. Інфлянская вайна і яе вынікі для ВКЛ.	2			2	Электронная карта “Вялікае княства	[2] [4]	

	2. Унутрыпалітычныя перадумовы Люблінскай уніі. 3. Змест і ўмовы Люблінскай уніі. 4. Барацьба за захаванне самастойнасці ВКЛ пасля Люблінскай уніі.					Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі		
5.3.	**Унутрыпалітычнае становішча. Усталяванне шляхецкай дэмакратыі** 1. Унутрыпалітычная барацьба ў першай палове XVI ст. 2. Абмежаванне ўлады Вялікага князя. Узрастанне ролі сойма і паноў рады. 3. Статуты ВКЛ.	2			2		[2] [4]	
5.3.1.	**Рэлігійнае жыццё ў ВКЛ** 1. Крызіс праваслаўнай царквы у ВКЛ. 2. Узмацненне ўплыву каталіцызма на беларускіх землях. 3. Пратэстанцкія арганізацыі на тэрыторыі Беларусі. 4. Распаўсюджанне ўніяцтва		2		4		[4]	Тэсты
5.4.	**Культура Беларусі XIV – XVI стст.** 1. Асаблівасці этнаканфесійнай гісторыі ВКЛ. 2. Становішча праваслаўнай царквы ў ВКЛ. 3. Арганізацыя каталіцкай царквы. 4. Рэфармацыя і контррэфармацыя. 5. Спробы рэалізацыі царкоўнай уніі. 6. Нехрысціянскія канфесіі ў ВКЛ.	4			2		[4]	
5.4.1.	**Асветніцтва на беларускіх землях ў XIV – XVI стст.** 1. Асаблівасці развіцця адукацыі у перыяд сярэднявечча. 2. З’яўленне кнігадрукавання на беларускіх землях. 3. Ф. Скарына – еўрапейскі і беларускі асветнік. 4. Дойлідства.		**2**		3		[4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №3
5.4.2.	**Мастацтва Беларусі XIV – XVI стст.** 1. Жанры літаратурнай творчасці і іх прадстаўнікі.		2		4		[4]	

	2. Народнае і прафесійнае тэатральнае мастацтва. 3. Віды выяўленчага мастацтва перыяда XIV – XVI стст.							
	Усяго за семестр	**28**	**16**	**8**	**57**			**Экзамен**
	Трэці семестр	**24**	**20**		**36**			
6.	**Раздзел: Войны і сацыяльна-палітычныя канфлікты другой паловы XVII – XVIII ст. Сацыяльна-эканамічны, палітычны і культурны заняпад Беларусі**	**10**	**8**		**18**			
6.1	**Войны сярэдзіны XVII ст.** 1. Айчынная і замежная гістарыяграфія ваенных падзей у Беларусі (1648 – 1651 гг.). 2. Прадумовы сацыяльнага выбуху. 3. Баявыя дзеянні казацка-сялянскіх атрадаў у вайне 1648 – 1651 гг. на поўдні і паўднёвым усходзе Беларусі. Характар вайны. 4. Белацаркоўскі дагавор 1651 г. Вывад казацкіх загонаў з Беларусі на Украіну. 5. Галоўныя прычыны і пачатак вайны Расіі з Рэччу Паспалітай (1654 – 1667 гг.). 6. Ваенныя дзеянні на беларускіх землях. 7. Сутыкненне захопніцкіх інтарэсаў казацкай старшыны і Расіі на Беларусі. 8. Андрусаўскае перамір'е 1667 г. Вынікі вайны 1654-1667 гг. для беларусі. 9. Паўночная вайна і яе вынікі для Беларусі.	4			2	Карта, Хрестоматия по истории Белоруссии, Атлас	[4]	
6.1.	1. Барацьба магнацкіх груповак у другой палове XVII і XVIII стст. 2. Галоўныя прычыны і пачатак Паўночнай вайны. 3. Рускія і шведскія войскі на землях Беларусі. 4. Вынікі Паўночнай вайны для Беларусі і для Рэчы Паспалітай.		2		2	Карта, атлас.	[2] [4]	Апытанне

6.2.	**Эканамічны заняпад Беларусі.** 1. Становішча сельскай гаспадаркі Беларусі пасля войнаў сярэдзіны XVII – пачатку XVIII стст. 2. Галоўныя перыяды ў гаспадарчым развіцці Беларусі ў другой палове XVII – XVIII стст. 3. Распаўсюджванне фальваркава-паншчыннай сістэмы гаспадарання і панаванне ў эканоміцы буйных феадалаў. 4. Вотчынная мануфактура і яе роля ў эканоміцы.	2			2		[2] [4]	
6.3.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XVIII ст.** 1. Становішча сельскай гаспадаркі ў другой палове XVIII ст. 2. Сялянская гаспадарка і становішча сялян. 3. Феадальныя павіннасці і дзяржаўныя падаткі. 4. Юрыдычнае становішча сялян. 5. Паўстанне сялян пад кіраўніцтвам В.Вашчылы ў Крычаўскім старостве. Паўстанне на Каменшчыне.	2			2			
6.3.1	1. Рост беларускіх гарадоў і іх насельніцтва. Крыніцы росту. Мястэчкі. 2. Развіццё гарадскога рамяства і мануфактурнай прамысловасці. 3. Прычыны нізкіх тэмпаў развіцця эканомікі Беларусі ў другой палове XVIII ст. 4. Гарадскі гандаль.		2		2			вуснае апытанне
6.4	**Палітычны крызіс Рэчы Паспалітай. Далучэнне Беларусі да Расійскай імперыі.** 1.Палітычнае становішча Рэчы Паспалітай напярэдадні першага падзелу. Першы падзел Рэчы Паспалітай. 2. Рэформы ў Рэчы Паспалітай пасля першага падзелу. Чарохгадовы сейм. Таргавіцкая канфедэрацыя. Другі падзел Рэчы Паспалітай.	2			2	Карта, Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[2] [4]	Кантроль канспектаў

	3. Паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі. Я. Ясінскі. Ход паўстання ў Беларусі. 4. Трэці падзел Рэчы Паспалітай, асноўныя прычыны і вынікі распаду дзяржавы.							
6.4.1.	1. Палітычнае становішча Рэчы Паспалітай напярэдадні першага падзелу. Умяшальніцтва ва ўнутранныя справы дзяржавы Расіі, Аўстрыі, Прусіі. 2. Рэформы ў Рэчы Паспалітай пасля першага падзелу і Канстытуцыя 3 мая 1791 г. 3. Паўстанне 1794 г. на Беларусі. 4. Дзяржаўная палітыка ў адносінах да шляхты, гараджан, сялян, каталіцкай і ўніяцкай царквы на далучаных беларускіх землях.		2		2			рэфераты
6.5	**Культура Беларусі ў другой палове XVII – XVIII ст.** 1. Асаблівасці развіцця беларускай культуры ў другой палове XVII – XVIII стст. 2. Адукацыя і навука ў другой палове XVII – XVIII стст. 3. Літаратура. 4. Музычная і тэатральныя творчасць ў другой палове XVII – XVIII ст. 5. Выяўленчае мастацтва і архітэктура.		2		2	Гісторыя беларускага мастацтва. У 6 т.- Т. 2. Мн., 1986, Хрэстаматыя па гісторыі беларускага тэатра.	[4]	рэфераты
6.7	**Беларуская народнасць XVII – XVIII стст.** 1. Прычыны і ўмовы складання беларускай народнасці. 2. Развіццё мовы і этнічнай самасвядомасці беларускай народнасці. 3. Змены ў канфесіянальным становішчы і моўнай сітуацыі. 4. Грамадскі і сямейны побыт.		2		2			вуснае апытанне

7	**Раздзел: Крызіс прыгонніцкай сістэмы (канец XVIII - першая палова XIX ст.).**	**14**	**12**		**18**			
7.1	**Палітыка царызму на тэрыторыі Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX ст.** 1. Тэрытарыяльна-адміністрацыйныя падзелы Беларусі і новая адміністрацыя. 2. Органы кіравання і суда. 3. Ліквідацыя феадальнай анархіі. 4. Захаванне правоў і прывілеяў шляхты Беларусі. Раздача беларускіх зямель рускім памешчыкам.	2				Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[1] [2] [4]	
7.1.1	1. Становішча сялян. Падаткі і павіннасці. 2. “Дарчая грамата гарадам” 1785 г. і адмена юрысдыкцыі свецкіх і царкоўных феадалаў у адносінах да пражываючых на землях гараджан. 3. “Мяжа яўрэйскай аселасці” і яе роля ў развіцці гарадоў.		2		2		[1] [2] [4]	Апытанне
7.2	**Вайна 1812 г. на тэрыторыі Беларусі** 1. Утварэнне Варшаўскага герцагства. 2. Уварванне напалеонаўскіх войск у межы Расійскай імперыі. Адступленне рускіх армій. Баявыя дзеянні на тэрыторыі Беларусі летам 1812 г. 3. Стварэнне і дзейнасць камісіі часовага праўлення ВКЛ. 4. Ваенныя дзеянні на тэрыторыі Беларусі восенню 1812 г. Бярэзінская аперацыя. Вынікі вайны для Беларусі.	2				Карта, Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[1] [2] [4]	
7.2.1	1. Грамадска-палітычны рух на Беларусі напярэдадні вайны 1812 г. і вынікі вайны для Беларусі. 2. Палітыка Напалеона на Беларусі. 3. Партызанскі рух на тэрыторыі Беларусі. 4. Бярэзінская аперацыя 1812 г.		2		2			апытанне

7.3	**Грамадска-палітычны рух. Змена палітыкі самадзяржаўя ў Беларусі. Паўстанне 1830 – 1831 гг.** 1. Палітыка царызму ў Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX ст. 2. Віленская асацыяцыя – першая тайная арганізацыя ў Літве і Беларусі пасля падзелу Рэчы Паспалітай (1796-1797 гг.). 3. Віленскі ўніверсітэт – цэнтр польскага апазіцыйнага і рэвалюцыйнага шляхецкага руху. Стварэнне і дзейнасць тайных таварыстваў філаматаў і філарэтаў. 4. Дзекабрысты і Беларусь. 5. Паўстанне 1830 – 1831 гг. і яго вынікі.	2			2	Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2. Хрестоматия по истории Белоруссии	[1] [2] [4]	
7.3.1.	1. Грамадска-палітычны рух пасля падаўлення паўстання 1830-1831 гг. “Дэмакратычнае таварыства” Ф.Савіча. 2. Палітыка урада на беларускіх землях пасля паўстання 1830-1831 гг. 3. Палітыка царызму ў адносінах да каталіцкай і ўніяцкай царквы на Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.		2		2			праверка канспектаў
7.4	**Змена палітыкі самадзяржаўя ў Беларусі** 1. Увядзенне “Правілаў аб аддачы сялян па найму ў зямельныя і іншыя чорныя работы”. 2. Падрыхтоўка ліквідацыі уніяцкай царквы. 3. Адмена дзеяння ў Беларусі і Літве Статута Вялікага княства Літоўскага 1588 г. Увядзенне расійскага заканадаўства.	2			2		[1] [2] [4]	
7.5	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.** 1. Сельская гаспадарка і павіннасці сялян. 2. Прамысловасць. Развіццё гандлю. 3. Гарады і мястэчкі. Падаткі і павіннасці гараджан. 4. Крызіс феадальна-прыгонніцкай сістэмы. Рэформы	4			2	Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2. Хрестоматия по истории Белоруссии	[1] [2] [4]	

	П.Кісялёва.							
7.5.1	1. Прамысловаць Беларусі ў першай палове XIX ст. 2. Сацыяльна-эканамічнае становішча гарадоў. 3.Крызіс феадальна-прыгонніцкай сістэмы. 4. Ваенныя пасяленні на тэрыторыі Беларусі ў першай палове XIX ст.		2		2			рэфераты
7.6	**Асвета і культура Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.** 1. Палітыка царызма ў галіне культуры. 2. Адукацыя і навука. Віленскі універсітэт. 3. Беларуская літаратура ў першай палове XIX ст. 4. Музычная і тэатральныя творчасць. 5. Выяўленчае мастацтва і архітэктура. 6.Палацава-паркавая культура Беларусі ў XVIII – першай палове XIX ст. 7. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва Беларусі ў першай палове XIX ст. 8. Гістарычныя і этнаграфічныя даследаванні.		4		4	Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2. Хрестоматия по истории Белоруссии, , Гісторыя беларускага мастацтва. У 6 т.- Т. 2. Мн., 1986	[1] [2] [4]	рэфераты
	Усяго за семестр	**24**	**20**		**36**			**залік**
	Чацьвёрты семестр	**26**	**22**		**42**			
8.	**Раздзел: Станаўленне буржуазнага грамадства ў Беларусі. Фарміраванне беларускай нацыі (1861 – 1900 гг.)**	**26**	**22**		**42**			
8.1	**Буржуазныя рэформы і асаблівасці іх правядзення ў Беларусі. Стан гаспадаркі ў другой палове XIXст.** 1. Гістарыяграфія пытання. 2. Станаўленне буржуазнага грамадства у Заходняй і Цэнтральнай Еўропе. 3. Агарарна-сялянскае пытанне ў Беларусі у першай палове XIX ст. Прычыны адмены прыгоннага права.	4			2	Карта, «Документы и материалы по истории Беларуси» Мн.; «Хрестоматия по истории Беларуси»	[1] [2] [4]	

	4. Агульныя і мясцовыя “Палажэнні 19 лютага”. Асаблівасці адмены прыгоннага права ў Беларусі. 5. Сялянскі рух у час рэформы. Уплыў на рэалізацыю рэформы 19 лютага паўстання 1863 г. 6. Вынікі і значэнне аграрных рэформ. Феадальныя перажыткі, іх уплыў на становішча сялян і развіццё аграрных адносін у Беларусі.							
8.1.1	1. Буржуазныя рэформы 70-80 гг. XIX ст. 2. Контррэформы 80-х гг. XIX ст. 3. Вынікі і значэнне буржуазных рэформ. 4. Асаблівасці палітыкі царызма у Беларусі ў другой палове XIX ст. 5. Асаблівасці развіцця сельскай гаспадаркі ў другой палове XIX ст. 6. Развіццё прамысловасці ў Беларусі.		4		4		[1] [2] [4]	Вуснае апытанне
8.1.2	**Станаўленне капіталістычных адносін у сельскай гаспадарцы.** 1. Усталяванне капіталізму ў сельскай гаспадарцы краін Заходнй Еўропы. Прускі і амерыканскі шляхі развіцця аграрнага капіталізму. 2. Змены ў землеўладанні і землекарыстанні ў Беларусі ў 60-90-я гг. Рост буржуазнага землеўладання. 3. Развіццё прадпрымальніцкай гаспадаркі. Аграрны крызіс 80-х гадоў і яго ўплыў на спецыялізацыю сельскай гаспадаркі Беларусі. 4. Фарміраванне сельскай буржуазіі і пралетарыяту.	2			2	Карта, атласы, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[1] [2] [4]	
8.1.3	1. Падаткі і павіннасці сялян. Становішча сялянскай беднаты. 2. Феадальна-прыгонніцкія перажыткі і іх уплыў на развіццё аграрнага капіталізму ў Беларусі. 3.Фарміраванне аграрнай буржуазіі і сельскага пралетарыяту ў Беларусі.		4		4		[1] [2] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №1

8.1.4	**Развіццё прамысловасці і транспарту. Рост гарадоў. Гарадская буржуазія і прамысловы пралетарыят.** 1. Станаўленне фабрычнай вытворчасці Беларусі. Галіновая структура і размяшчэнне прамысловасці. 2. Транспарт, гандаль і крэдыт, новыя сродкі сувязі. 3. Уплыў буржуазных рэформаў і прамысловай рэвалюцыі на развіццё гарадоў Беларусі. 4. Фарміраванне гандлёва-прамысловай буржуазіі і прамысловага пралетарыяту. Іх нацыянальны склад. 5. Становішча прамысловых рабочых.	4			2	Карта, атласы, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў		
8.1.5.	1. Колькасць, сацыяльны і нацыянальны склад буржуазіі Беларусі. 2. Фарміраванне, структура і становішча рабочага класа Беларусі. 3. Стварэнне фінансавых і крэдытных устаноў у Беларусі. Развіццё каапературнага руху. 4. Колькасць, сацыяльны і нацыянальны склад гарадскога насельніцтва Беларусі ў 60-90-я гады XIX ст.		4		2			
8.2	**Вызваленчая барацьба на беларускіх землях ў другой палове XIX ст.** 1. Гістарыяграфія праблемы. 2. Асноўныя плыні ў польскім нацыянальна-вызваленчым руху. "Белыя" і "чырвоныя". 3. Пачатак паўстання. Барацьба за кіраўніцтва. Тактыка паўстанцаў. Іх сацыяльны склад. 4. Прычыны паражэння і значэнне паўстання 1863 г.	4			4	Мультымедыйная прэзентацыя	[1] [2] [4]	
8.2.1	1. Ідэйна-палітычныя пазіцыі К.Каліноўскага. "Мужыцкая праўда". 2. Пачатак і развіццё паўстання. 3. Прычыны паражэння і гістарычнае значэнне паўстання.		2		4		[4]	Вуснае апытанне

8.2.2	**Грамадска-палітычны рух ў Беларусі ў другой палове XIX ст.** Размежаванне грамадска-палітычных сіл у другой палове XIX ст. Асноўныя ідэйныя плыні і накірункі. 2. Сялянскі рух і яго спецыфіка ў Беларусі. 3.Ідэалогія народніцтва і яго асноўныя плыні. Народніцкі рух у Беларусі ў 70-х – пачатку 80-х гадоў. 4. Распаўсюджванне марксізму ў Беларусі. Узнікненне першых палітычных партый і арганізацый.	4			2	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[1] [2] [4]	
8.2.3	1. Сялянскі рух у Беларусі ў другой палове 60-х – 90-х гг.: дынаміка віды і формы барацьбы. 2. Рабочы рух ў Беларусі ў 60-80-я гады XIX ст. 3. Эвалюцыя народніцкага руху ў 60-я – 90-я гады XIX ст. 4. Утварэнне рабочых саюзаў і арганізацый, палітычных партый сацыял-дэмакратычнага напрамку.		4		4	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[3] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №2
8.3	**Фарміраванне беларускай нацыі.** 1. Асноўныя прыкметы этнасу. Передумовы ператварэння народнасці ў нацыю. Этнічнае вызначэнне паняцця “нацыя”. 2. Гістарычныя ўмовы ўтварэння беларускай нацыі. Палітыка царызму ў нацыянальным пытанні. 3. Складанне агульнасці гаспадарчага жыцця. Асаблівасць расялення, заняткаў, саслоўна-класавай структуры буржуазнага этнасу 4. Духоўная і матэрыяльная культура Беларусі у другой палове XIX ст.	4			4	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і	[3] [4]	

8.3.1	1. Этнасацыяльныя працэсы на Беларусі ў другой палове XIX ст. і іх уплыў на фарміраванне беларускай нацыі. 2. Развіццё навуковых ведаў пра Беларусь і беларусаў. Станаўленне нацыянальнай самасвядомасці ў другой палове XIX ст. 3. Зараджэнне нацыянальна-вызваленчага руху. 4. Фарміраванне беларускай інтэлігенцыі і нацыянальнай самасвядомасці.		2		2	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і	[3] [4]	
8.3.2	**Культура Беларусі ў 60-я – 90-я гады XIX ст.** 1.Развіццё культуры Беларусі ў другой палове XIX ст. Школа і народная асвета. 2. Развіццё беларускай літаратуры ў другой палове XIX ст. 3. Архітэктура, выяўленчае мастацтва ў другой палове XIX ст. 4. Вывучэнне быту і матэрыяльнай культуры Беларусі.	2			4	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[3] [4]	
8.3.3	1. Палітыка царызму ў галіне культуры ў другой палове XIXст. 2. Перыядычны друк у другой палове XIX ст. 3.Быт і матэрыяльная культура ў другой палове XIXст. 4. Музыка і тэатр у другой палове XIX ст.		2		2	Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[3] [4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №3
	Усяго за семестр	**26**	**22**		**42**			**экзамен**
	Пяты семестр	**22**	**18**		**24**			
9.	**Раздзел: Беларусь у пачатку XX ст. (1901 – 1914 гг.)**	**18**	**14**		**24**			
9.1	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў пачатку XX ст.** 1. Гістарыяграфія праблемы развіцця эканомікі Беларусі ў пачатку XX ст. 2. Развіццё капіталізму у сельскай гаспадарцы. Сацыяльныя і нацыянальныя працэсы у Беларусі.	4				Вучэбная карта: “Прамысловасць і гарады Беларусі ў пачатку XX ст.”.	[1] [3] [4]	

	3. Развіццё прамысловасці, яе структура. 4. Нацыянальны і сацыяльны склад рабочага класа, яго становішча. 5. Развіццё прамысловасці, яе структура. 6. Нацыянальны і сацыяльны склад рабочага класа, яго становішча. 7. Эканамічная і палітычная барацьба рабочых.							
9.1.1	**Эканамічнае развіццё Беларускіх губерняў у пачатку XX ст.** 1. Развіццё прамысловасці і гандлю. Транспарт і шляхі зносін. 2. Сацыяльнае становішча рабочых: колькасць, склад, умовы працы.. 3. Памешчыцкае і сялянскае землеўладанне. 4. Формы сялянскіх выступленняў. 5. Разлажэнне сялянства на мяжы XX ст.		2			Вучэбныя карты: “Прамысловасць і гарады Беларусі ў пачатку XX ст.”, “Шляхі зносін Беларусі ў другой палове XIX – першай палове XXст.	[1] [3] [4]	Вуснае апытанне
9.1.2	**Утварэнне палітычных партый і арганізацый. Характар іх дзейнасці на Беларусі напярэдадні і ў перыяд першай Расійскай рэвалюцыі.** 1. Перадумовы ўзнікнення палітычных партый і асаблівасці станаўлення апошніх на Беларусі. 2. Пачаткак дзейнасці агульнарасійскіх партый і груповак. 3. Узнікненне беларускіх партый і арганізацый. 4. Пазіцыі партый і арганізацый у перыяд уздыму першай Расійскай рэвалюцыі.	2			2	Табліцы:“Расійскія партыі ў пачатку XX ст.”, “Беларускія партыі ў пачатку XX ст.” схемы.	[1] [2] [3] [4]	
9.1.3	**Палітычныя партыі ў Беларусі на пярэдадні рэвалюцыі 1905 -1907 гг.** 1. “Паліцэйскі сацыялізм”. Дзейнасць Зубатава 1901 – 1903 гг. 2.Дзейнасць партыі сацыялістаў-рэвалюцыянераў. 3. ППС на Літве 1902 – 1903 гг. 4. Утварэнне і дзейнасць Беларускай сацыялістычнай		2		2	“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.2.	[1] [2] [3] [4]	Навуковыя паведамленні, вусныя адказы. Рэйтынгавая кантрольная работа №1

	грамады 1902 – 1904 гг.							
9.2	**Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. у Беларусі**. 1. Гістарыяграфія пытання. 2. Прычыны і пачатак рэвалюцыі. 3. Булыгінская Дума. 4. Кастрычніцкая палітычная стачка. 5. Снежаньскія падзеі 1905 г. у Беларусі. 6. Прычыны паражэння рэвалюцыі.	4			2	Табліцы: “Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг”; дыяграмы, вучэбная карта: “Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. у Беларусі”.	[1] [2] [3] [4]	
9.2.1	**Рэвалюцыйныя падзеі 1905 -1907 гг. на Беларусі**. 1. Абвастрэнне сацыяльных супярэчнасцей і нацыянальнага пытання перад рэвалюцыяй 1905-1906 гг. 2. Тры лагеры ў грамадска-палітычным руху. 3. Пачатак рэвалюцыі. Вызваленчы рух у студзенні – верасні 1905 г. 4. Кастрычніцкая і снежаньская палітычныя стачкі. 5. Маніфест 17 кастрычніка. Адносіны да маніфеста палітычных партый. 6. Дыферэнцыяцыя грамадска-палітычных сіл. 7. Выбары і дзейнасць дэпутатаў ад Беларусі ў I Дзяржаўнай думе Расіі. 8. I Дзяржаўная дума ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі. Адступленне рэвалюцыі.		4			Вучэбная карта: “Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. у Беларусі”.	[1] [2] [3] [4]	Вусныя адказы, самастойная работа. Рэйтынгавая кантрольная работа №2
9.2.2	**Дзяржаўная дума ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі.** 1. Дзяржаўная дума першага склікання. 2. Дзяржаўная дума другога склікання.	2			2		[1] [2] [3][4]	Праверка канспектаў.
9.2.3	**Беларускі нацыянальны рух (1901 – 1914 гг.).** 1. Нацыянальна-вызваленчы рух у пачатку XX ст. 2. Нацыянальна-вызваленчы рух у гады рэвалюцыі (1905 -1907 гг.). 3. Польскі нацыянальны рух.		2		2		[1] [2] [3] [4]	Рэфераты.

9.3.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі. Сталыпінскія рэформы** 1. Гістарыяграфія пытання 2. Неабходнасць правядзення рэформы. 3. Ход рэформы. 4. Перасяленчая палітыка. 5. Прамысловае развіццё Беларусі ў 1908 – 1913 гг. 6. Вынікі і значэнне рэформы.	4				Карта: “Сталыпінскія рэформы ў Беларусі”, табліцы, дыяграмы. “Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3.	[1] [3] [4]	Праверка канспектаў.
9.3.1	**Сталыпінскія рэформы ў Беларусі і іх вынікі** 1. Палітычныя і ідэалагічныя ўмовы правядзення рэформы. 2. Асаблівасці эканамічнай сітуацыі пяці заходніх губерняў. 3. Скасаванне абшчыны пераход надзельнай зямлі ва ўласнасць сялян. 4. Арганізацыя перасялення сялян ў азіяцкую частку Расіі. Адыходніцтва. 5. Земская рэформа на Беларусі. 6. Вынікі рэформ для Беларусі. 7. Развіццё прамысловасці ў Беларусі 1908 – 1914 гг.		4		2	Карты: “Сталыпінскія рэформы ў Беларусі”, “Адыходніцтва з Беларусі (1861 – 1910 гг.), “Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3.	[2] [3] [4]	Навуковыя паведамленні, вусныя адказы. Рэйтынгавая кантрольная работа № 3
9.3.2	**Беларусь у трэцячэрвеньскі перыяд**. 1. Трэцячэрвеньская палітычная сістэма. 2. Выбары ў III і IV Дзяржаўныя думы ад заходніх губерняў і іх вынікі. 3. Адносіны дэпутатаў ад Беларусі да палітыкі царызму, іх пазіцыі ў думе па аграрнаму і нацыянальнаму патаннях. 4. Шавінізм у рангу дзяржаўнай палітыкі. Барацьба з беларускім адраджэнскім рухам. 5. Палітычны застой (1912 – 1914 гг.).	2			2		[4]	

10.1	**Раздзел: Беларусь у гады Першай сусветнай вайны (1914 – 1918 гг.)**	**4**	**4**		**4**			
10.1.1	**Беларусь у гады Першай сусветнай вайны (1914 – 1916 гг.)** 1. Пачатак Першай сусветнай вайны і стаўленне да яе ў Беларусі. 2. Ваенныя падзеі на тэрыторыі Беларусі ў 1915 -1916 гг. 3. Становішча на акупаванай тэрыторыі Беларусі. 4. Змены ў сацыяльна-эканамічным становішчы. Беларускі нацыянальны рух.	2			2	“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3. Карты.	[4]	
10.1.2	**Беларусь у гады Першай сусветнай вайны (1914 – 1916 гг.)** 1. Акупацыя германскімі вайскамі Заходняй Беларусі. 2. Уплыў вакнных падзей на паоітычнае і эканамічнае палажэнне ў Беларусі. 3. Беларускі нацыянальны рух.		2				[4]	Вусныя адказы, пісьмовая работа па карце.
10.1.3	**Культура Беларусі ў пачатку ХХ ст. (1901 – 1914 гг.)** 1. Палітыка царызму ў Беларусі ў галіне культуры. 2. Адукацыя і асвета ў Беларусі ў пачатку ХХ ст. 3. Развіццё літаратуры і мастацтва. 4. Стварэнне беларускага друку і беларускіх выдавецтваў.	2			2		[4]	
10.1.4	**Культура Беларусі ў пачатку ХХ ст. (1901 – 1914 гг.)** 1. Газета “Наша ніва” у барацьбе за нацыянальнае адраджэнне. 2. Навука і навуковыя даследванні. 3. Беларускі тэатр у пачатку ХХ ст. 4. Распаўсюджанне беларускай нацыянальнай ідэі.		2			Наглядны матэрыял, наведванне мастацкага, гістарычнага музеяў.	[4]	Апытанне

	Усяго за семестр	**22**	**18**		**24**			**экзамен**
	Шосты семестр	**22**	**18**		**36**			
10.2	**Беларусь пасля падзення самадзяржаўя (сакавік – кастрычнік 1917 гг.)**	**6**	**8**		**10**			
10.2.1	**Беларусь пасля падзення самаддзяржаўя** 1. Асаблівасці сацыяльна-эканамічнага становішча Беларусі пасля лютаўскай рэвалюцыі. 2. Грамадска-палітычнае жыцце на Беларусі ў сакавіку-кастрычніку 1917 г. 3. Беларускі нацыянальны рух у 1917 г.	2			2	“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3	[4]	Праверка канспектаў
10.2.2	**Становішча беларускіх зямель пасля падзення самадзяржаўя.** 1. Палітычныя партыі і арганізацыі на Беларусі пасля падзення самадзяржаўя. 2. Органы кіравання Часовага Урада і Саветы на Беларусі ў сакавіку – кастрычніку 1917 г. 3. З’езд прадстаўнікоў беларускіх нацыянальных арганізацый у Мінску ў сакавіку 1917 г.		2			“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3.	[4]	Вусныя адказы
10.3	**Беларускі нацыянальны рух пасля падзення самадзяржаўя**. 1. З’езд беларускіх нацыянальных арганізацый у ліпені 1917 г. 2. Беларуская сацыялістычная грамада ў 1917 г. Вынікі выбараў ва Установчы сход на Беларусі і Заходнім фронце.	2			2		[4]	
10.4	**Усталяванне Савецкай улады на Беларусі.** 1. Кастрычніцкая рэвалюцыя на Беларусі. 2. Стварэнне сістэмы Савецкай улады на Беларусі. 3. Першыя сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні савецкай улады. 4. Палітыка “ваеннага камунізму” на Беларусі.	2				“Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі”.Т.3. Карты.	[4]	

10.5	**Мяцеж польскага корпуса Доўбар-Мусніцкага. Ваенная інтэрвенцыя Германіі.** 1. Палітычная мэта мяцяжу. 2. Мерапрыемствы Савецкай улады па падаўленні паўстання. 3. Ваенныя дзеянні супраць корпуса Доўбар-Мусніцкага. 4. Наступленне нямецкіх войскаў у пачатку 1918 г. 5.Брэсцкі мір. 6. Значэнне Першай сусветнай вайны. Наступленне Чырвонай Арміі,вызваленне тэрыторыі беларусі ад нямецкіх войскаў.		2		2		[4]	Рэфераты, апытанне
10.6	**Беларуская Народная Рэспубліка** 1. Усебеларускі з’езд у снежні 1917 г. 2. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі. 3. Рада БНР, яе склад і дзейнасць. 4. Барацьба за міжнароднае прызнанне БНР, адносіны да яе беларускага насельніцтва.		2		2		[4]	
10.7	**Культура Беларусі ў пачатку XX ст.** 1. Палітыка царызму ў Беларусі ў галіне культуры. 2. Адукацыя і асвета ў Беларусі ў пачатку XX ст. 3. Газета “Наша ніва” у барацьбе за нацыянальнае адраджэнне. 4. Распаўсюджанне беларускай нацыянальнай ідэі.		2		2	Наглядны матэрыял, наведванне мастацкага, гістарычнага музеяў.	[4]	
11.	**Раздзел: Беларусь паміж дзвюмя сусветнымі войнамі (1919 – 1939 гг.)**	**16**	**10**		**26**			
11.1	**Утварэнне БССР** 1. Перадумовы стварэння беларускай савецкай дзяржаўнасці. 2. Роля Беларускага Нацыянальнага камісарыята. 3. Утварэнне КП(б) Беларусі. 4. Абвяшчэнне БССР.	2			2	Атлас гісторыі Беларусі, Беларусізацыя. 1920-я гады	[4]	

11.1.1	**Польская акупацыя Беларусі ў 1919-1920 гг.** 1. Польскі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі. 2. А.Луцкевіч аб польскай акупацыі Беларусі. 3. Беларускі нацыянальны рух у гады вайны. 4. Барацьба супраць польскай акупацыі.		2		2	Атлас гісторыі Беларусі, Знешняя палітыка Беларусі: зб. дакументаў і матэрыялаў: у 7 т. Мн., 1997-2004.	[4]	Вуснае апытанне
11.2.	**Савецка-польская вайна на тэрыторыі Беларусі** 1. Мэты польска-савецкай вайны 1919 – 1920 гг. 2. Ваенныя падзеі на тэрыторыі Беларусі. 3. Раскол у беларускім грамадска-палітычным руху. 4. Рыжскі мірны дагавор і яго вынікі для Беларусі.	2			2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.	[4]	
11.3	**Умовы пераходу ад вайны да міру. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва** 1. Эканаімчнае і палітычнае становішча Беларусі пасля заканчэння вайны. 2. Крызіс палітыкі ваеннага камунізму. 3.Абвастрэнне сацыяльнай напружанасці. 4. Падпісанне дагавору аб стварэнні СССР. Статус БССР у складзе СССР.		2		2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.	[4]	
11.3.1	**Антысавецкая барацьба** 1. Падрыхтоўка антыбальшавіцкага і антыполькага паўстання. 2. Увядзенне ваеннага становішча ў Беларусі. 3. Падаўленне антысавецкіх выступленняў.		2		2	Атлас гісторыі Беларусі, Знешняя палітыка Беларусі:	[4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №1
11.4	**Прамысловасць Беларусі ў 20 – 30-я гады XX ст.** 1. Стан прамысловасці БССР пасля пераходу на мірных умоў развіцця. 2.Асноўныя галіны прамысловасці Беларусі. 3. Першы пяцігадовы план. 4. З’яўленне новых галін вытворчасці.	2			2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.		

11.5	**Сельская гаспадарка Беларусі ў 20-я – 30-я гады XX ст.** 1. Становішча сельскай гаспадаркі Беларусі на пачатку 20-х гадоў. 2. Пераход да НЭП. 3.Ліквідацыя “кулацкіх” гаспадарак. 4. Калектывізацыя беларускай вёскі.	2			2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.		
11.5.1	**Сельская гаспадарка Савецкай Беларусі ў перыяд НЭПа і калектывізацыі** 1. Аднаўленне народнай гаспадаркі Беларусі на падставах НЭПа. 2. Ажыццяўленне калектывізацыі сельскай гаспадаркі БССР. 3. Вынікі і наступствы калектывізацыі.		2		2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.	[4]	Рэйтынгавая кантрольная работа №2
11.6	**Грамадска-палітычнае жыццё Беларусі ў 20 – 30-я гады XX ст.** 1. Актывізацыя дзейнасці саветаў у пачатку 20-х гадоў. 2. Прафсаюзы Беларусі. 3. Роля кампартыі ў жыцці беларускага грамадства.	2			2	Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. хрэстаматыя.		
11.7	**Культурнае жыццё ў БССР** 1. Палітыка Савецкай улады і кіраўнікоў Кампартыі па пытаннях развіцця нацыянальнай культуры. 2. Уплыў палітыкі беларусізацыі на актывізацыю культурнага жыцця. 3. Стварэнне сістэмы навуковых устаноў.	2			2			
11.7.1	**Станаўленне і развіццё культуры ў Беларусі** 1. Стварэнне Інбелкульта. 2. Разгортванне навуковых даследаванняў. 3.Развіццё беларускай савецкай літаратуры. 4. Тэатральнае, музычнае і выяўленчае мастацтва.		2		2			Рэйтынгавая кантрольная работа №3
11.8	**Беларускае замежжа ў міжваенны перыяд** 1. Беларуская эміграцыя як частка беларускай нацыі.	2			2			

	2.Раскол беларускай эміграцыі. 3. Рух за вяртанне. 4. Нацыянальна-культурная дзейнасць эміграцыі.							
11.9	**Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы** 1. Рабочы рух у Заходняй Беларусі. 2. Аграрнае пытанне ў Заходняй Беларусі. 3. Эканамічная эміграцыя. 4. Стварэнне БРА. 5. Беларускі пасольскі клуб.	2			2			
	Усяго за семестр	**22**	**18**		**36**			**экзамен**
	Семы семестр	**22**	**18**		**38**			
12	**Раздзел: Беларусь у гады Другой сусветнай вайны**	**8**	**4**		**16**			
12.1	**Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР** 1. Вызваленчы паход Чырвонай Арміі ў Заходняю Беларусь. Вераснеўская кампанія 1939 г. 2. Стварэнне органаў новай улады і працэс аб'яднання беларускай нацыі. 3. Народны сход Заходняй Беларусі.	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя № 1. Відэафільм «1939. Воссоединение»		
12.1.1	**Сацыяльна-эканамічныя, грамадска-палітычныя і культурныя пераўтварэнні ў Заходняй Беларусі** 1. Развіцце прамысловасці і сельскай гаспадаркі. 2. Грамадска-палітычныя пераўтварэнні. 3. Развіццё культуры і адукацыі.		2		2	Мультымедыйная прэзентацыя № 1. Відэафільм "1939. Воссоединение".	[4]	Напісанне рэфератаў
12.1.2	**Напад Германіі на СССР. Абарончыя баі ў Беларусі** 1. Напад фашысцкай Германіі на СССР. 2. Абарончыя баі на тэрыторыі Беларусі летам	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя №2.	[4]	

	1941 г. 3. Мабілізацыя і эвакуацыя насельніцтва з БССР							
12.1.3	**Акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі. Калабарацыянізм** 1. Тэрытарыяльна-адміністрацыйны падзел і стварэнне органаў акупацыйнай улады. 2. Эканамічная і аграрная палітыка акупантаў. 3. Злачынствы немецкіх акупантаў на тэрыторыі Беларусі. 4. Калабарацыя ў Беларусі. БЦР, БНС, СБМ, БКА.		2		2			Апытанне
12.1.4	**Антыфашыская барацьба супраць фашысцкіх акупантаў. Партызанскі і падпольны рух** 1. Арганізацыя руху супраціўлення. Партызанскі рух. ЦШПР, БШПР. 2. Падпольная барацьба.	2			4	Мультымедыйная прэзентацыя №3.	[4]	
12.1.5	**Вызваленне Беларусі. Заканчэнне Другой сусветнай вайны** 1. Заключны этап Другой сусветнай вайны. 2. Аперацыя “Баграціен”. 3. Удзел беларусаў у Другой сусветнай вайне. 4. Асноўныя вынікі Другой сусветнай вайны для Беларусі.	2			2	Мультымедыйная прэзентацыя №3. Відэа CD "Партызанскі рух у Беларусі. 1941-1944 гг."	[4]	
13.	**Раздзел: Беларусь у пасляваенны перыяд (1945-1985 гг.)**	**6**	**4**		**10**			
13.1.	**Беларусь у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе** 1. Пачатак аднаўлення Рэспублікі ў 1943-1955 гг. 2. Аднаўленне прамысловасці і сельскай	2			2		[4]	

	гаспадаркі. 3. Аднаўленне і развіццё адукацыі, навукі і культуры ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.							
13.1.2	**Беларусь на міжнароднай арэне. Удзел у працы ААН і іншых міжнародных арганізацый** 1. Міжнародная права суб’ектнасць БССР. Уступленне ў ААН і іншыя міжнародныя арганізацыі. 2. Знешнепалітычная і знешнеэканамічная дзейнасці Беларусі. 3. Грамадска-палітычнае развіцце БССР у 1945 – 1955 гг. 4.Асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага развіцця БССР у 50-я - 80-я гады ХХ ст.		2		2		[4]	Даклады, апытанне
13.2	**Беларусь у 50-я – 80-я гады ХХ ст.** 1. Спробы демакратызацыі беларускага грамадства. Эканоміка БССР ва ўмовах новага этапа НТР. 2. Прычыны і праявы застойных тэндэнцый у беларускім грамадстве.	4			2		[4]	
13.2.1	**БССР ва ўмовах палітыкі перабудовы** 1.Нарастанне крызісных з’яў у грамадска-палітычным і сацыяльна-эканамічным жыцці СССР. 2. Распад СССР і яго вынікі для эканамічнага становішча Беларусі. 3. Пошукі шляхоў выхаду з крызісу і пераадоленне негатыўных з'яў у эканоміцы.		2		4		[4]	
14	**Раздзел: Беларусь сучасная**	**8**	**8**		**112**			
14.1.	**Сацыяльна-эканамічнае становішча**	2			2			

	Беларусі 1. Сацыяльна-эканамічныя змены ў першай палове 90-х г. 2. Праблемы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. 3. Пераход ад камандна-адміністрацыйнага кіравання эканомікай ды рынкавай эканомікі.							
14.1.2	**Сацыяльна-эканамічнае развіцце РБ у другой палове 90-2013-х гг.** 1. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця. 2. Актуальныя праблемы развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі. 3. Станаўленне і рэалізацыя беларускай мадэлі сацыяльна арыентаванай эканомікі.		2		2		[4]	Напісанне рэфератаў
14.2	**Новыя з'явы ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі** 1. Абвяшчэнне Рэспублікі Беларусь, заканадаўча- прававое афармленне яе дзяржаўнага суверэнітэту. 2. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь. 3. Станаўленне прэзідэнцкай палітычнай сістэмы. Стварэнне прэзідэнцкай вертыкалі ўлады. 4. Рэспубліканскія рэферэндумы.	2			2		[4]	
14.2.1	**Грамадска-палітычнае развіцце РБ на сучасным этапе** 1. Грамадска-палітычныя працэсы ў РБ на сучасным этапе развіцця. 2. Палітычныя інстытуты і грамадзянская супольнасць		2		2			Даклады

14.3	**Беларусь на міжнароднай арэне** 1. Міжнароднае прызнанне суверэннай Рэспублікі Беларусь 2. Стварэння Саюза Беларусі і Расіі. 3. Месца і роля РБ у інтэграцыйных працэсах на постсавецкай прасторы. 4.Пашырэнне палітычных, эканамічных і культурных сувязей.	2			4		[4]	
14.3.1	**Беларусь у еўрапейскай і сусветнай супольнасці** 1. Актывізацыі ўдзелу Беларусі ў дзейнасці ААН. 2. Пераход да статуса боз'ядзернай дзяржавы. 3.Курс на паглыбленне інтэграцыйных працэсаў.		2					
14.4	**Культура сучаснай Беларусі** 1. Здабыткі і праблемы нацыянальна-культурнага развіцця ў Рэспубліцы Беларусь. 2. Межканфесійныя адносіны ў РБ. 3. Беларускае замежжа. Беларуская дыяспара.	2					[4]	
14.4.1	**Адукацыя, культура і навука на сучасным этапе развіцця** 1. Развіцце вышэйшай і сярэдне-спецыяльнай адукацыі. 2. Развіцце мастацтва і літаратуры. 3. Развіцце навукі і культуры.		2				[4]	Пісьмовае апытанне
	Усяго за семестр	**22**	**18**		**38**			**залік**
	Усяго:	**192**	**110**		**258**			

Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя Беларусі” па спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны (завочная форма атрымання адукацыі)

№ раз-дзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін			Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі)	Літара-тура	Форма кантроля ведаў
		лекцыі	семінарскія заняткі	кіруемая самаст. работа			
	2	3	4	5	6	7	8
	1 курс	**18**	**6**				
2.	**Раздзел: Першабытнае грамадства на тэрыторыі Беларусі (100 тыс. год да н.э. – V ст. н.э.)**	**2**	**2**				
2.1	**Старажытны чалавек на тэрыторыі Беларусі** 1.Гістарыяграфія гісторыі Беларусі першабытнага перыяду. 2. Перыядызацыя першабытнай гісторыі. 3. Пачатак засялення людзьмі сучаснай тэрыторыі Беларусі. 4. Перыядызацыя каменнага веку. 5. Насельніцтва Беларусі ў раннім каменным веку (палеаліце). 6. Сярэдні каменны век (мезаліт) на тэрыторыі Беларусі.	2			Атлас гісторыі Беларусі	[4]	
2.2	**Культура, побыт і звычаі старажытных людзей на тэрыторыі Беларусі** 1.Сувязь дзейнасці старажытнага чалавека з кліматычнымі і геаграфічнымі умовамі. 2. Пачатак засялення людзьмі тэрыторыі Беларусі.		2		Атлас гісторыі Беларусі	[4]	

	3. Узнікненне вераванняў старажытных людзей 4. Разнастайнасць паганства. 5.Культура старажытных людзей каменнага веку.						
3	**Раздзел: Беларусь у VI – сярэдзіне XIII ст.**	**2**					
3.1	**Балты і славяне ў VI–VIII стст. Полацкае княства. Княствы і гарады на тэрыторыі паўднёвай Беларусі, Пасожжа і Верхняга Панямоння ў X – першай палове XIII ст.** 1. Балцкія плямёны на тэрыторыі Беларусі. 2. Крывічы, дрэгавічы і радзімічы. 3. Асноўныя канцэпцыі паходжання беларусаў. 4. Сельская гаспадарка,узнікненне і развіццё гарадоў, промыслаў і гандлю. 5. Узвышэнне полацкай зямлі. 6. Полацкая княская дынастыя. 7. Узаемадносіны Полацкага княства. 8. Грамадска-палітычны лад. 9. Распад на ўдзельныя княствы. 10. Тураўскае княства. 11. Беларускія княствы і гарады ў Панямонні. 12.Передумовы утварэння беларуска-літоўскай дзяржавы.	2			Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
4	**Раздзел: Вялікае княства Літоўскае, Рускае і Жамойцкае ў XIII – XV стст.**	**2**	**2**				
4.1.	**Унутрыпалітычнае становішча і знешняя палітыка ВКЛ ў другой палове XIII – XV стст.** 1. Гістарыяграфія і крыніцы па гісторыі ВКЛ. 2. Знешнепалітычныя передумовы ўтварэння ВКЛ. 3. Палітычныя і сацыяльна-эканамічныя передумовы ўтварэння ВКЛ. 4. Працэс стварэння ВКЛ. 5.Здабыткі і праблемы нацыянальна-культурнага развіцця ў Рэспубліцы Беларусь. 6. Межканфесійныя адносіны ў РБ.	2			Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	

	7. Беларуская замежжа. Беларуская дыяспара						
4.2	**Фарміраванне беларускай народнасці. Культура Беларусі другой паловы XIII - XV стст.** 1. Складваннее этнічнай тэрыторыі беларусаў. 2. Паходжанне назвы “Белая Русь”. 3. Народная творчасць і мастацтва. 4. Беларускія летапісы і графіка.		2			[2] [4]	Напісанне рэфератаў
5	**Раздзел: Беларускія землі ў XVI – першай палове XVII ст.**	**6**					
5.1.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё. Афармленне фальварка-паншчынай сістэмы** 1. Землеўладанне ў ВКЛ. 2. Станаўленне фальваркава-паншчынай сістэмы. 3. Становішча сялянства. 4. Сялянская гаспадарка. 5. Урбанізацыйныя працэсы. 6. Грамадскае і сацыяльнае жыццё гарадоў. 7. Эканамічнае жыццё гарадоў. Гандаль і транспарт.	2				[2] [4]	
5.2	**Унутрыпалітычнае становішча і знешняя палітыка ВКЛ (Вялікага княтсва Літоўскага)** 1. Абвастрэнне адносін з Маскоўскай дзяржавай. 2. Адносіны з крыжацкімі ордэнамі. 3. Грюндвальская бітва. 4. Набегі крымскіх татар 5. Лівонская вайна. 6. Люблінская унія. 7. Унутрыпалітычная барацьба. 8. Абмежаванне ўлады Вялікага князя. 9. Статуты ВКЛ.	2			Электронная карта “Вялікае княства Літоўскае” Атлас гісторыі Беларусі	[2] [4]	
5.4	**Культура Беларусі XIV – XVI стст.** 1. Адукацыя. 2. Літаратура і кнігавыдавецтва. 3. Музычнае і тэатральнае мастацтва.	2				[4]	

	4. Выяўленчае мастацтва. 5. Дойлідства. 6. Дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва.						
6.	**Раздзел: Войны і сацыяльна-палітычныя канфлікты другой паловы XVII – XVIII ст. Сацыяльна-эканамічны, палітычны і культурны заняпад Беларусі**	**6**	**2**				
6.1	**Войны сярэдзіны XVII ст.** 1. Айчынная і замежная гістарыяграфія ваенных падзей у Беларусі (1648 – 1651 гг.) 2. Прадумовы сацыяльнага выбуху. 3. Баявыя дзеянні казацка-сялянскіх атрадаў у вайне 1648 – 1651 гг. на поўдні і паўднёвым усходзе Беларусі. Характар вайны. 4. Белацаркоўскі дагавор і яго вынікі. 5. Галоўныя прычыны і пачатак вайны Расіі з Рэччу Паспалітай (1654 – 1667 гг.). 6. Ваенныя дзеянні на беларускіх землях. 7. Андрусаўскае перамір’е 1667 г. і вынікі вайны. 8. Паўночная вайна і яе вынікі для Беларусі.	2			Карта. Атлас	[4]	
6.2.	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XVIII ст.** 1. Становішча сельскай гаспадаркі ў другой палове XVIII ст. Распаўсюджванне фальваркава-паншчыннай сістэмы гаспадарання і панаванне ў эканоміцы буйных феадалаў. 2. Вотчынная мануфактура і яе роля ў эканоміцы. Сялянская гаспадарка і становішча сялян. 3. Рост беларускіх гарадоў і іх насельніцтва. Крыніцы росту. Мястэчкі. 4. Развіццё гарадскога рамяства і мануфактурнай прамысловасці. 5. Прычыны нізкіх тэмпаў развіцця эканомікі Беларусі ў другой палове XVIII ст.	2			Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[2] [4]	

6.4	**Палітычны крызіс Рэчы Паспалітай. Далучэнне Беларусі да Расійскай імперыі.** 1. Палітычнае становішча Рэчы Паспалітай напярэдадні першага падзелу. 2. Рэформы ў Рэчы Паспалітай пасля першага падзелу. Чарохгадовы сейм. Таргавіцкая канфедэрацыя. Другі падзел Рэчы Паспалітай. 3. Паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі. Я. Ясінскі. Ход паўстання ў Беларусі. 4. Трэці падзел Рэчы Паспалітай, асноўныя прычыны і вынікі распаду дзяржавы.	2			Карта. Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[2] [4]	
6.5	**Культура Беларусі ў другой палове XVII – XVIII ст.** 1. Асаблівасці развіцця беларускай культуры ў другой палове XVII – XVIII ст. 2. Адукацыя і навука ў другой палове XVII – XVIII ст. 3. Літаратура. 4. Музычная і тэатральныя творчасць ў другой палове XVII – XVIII ст. 5. Выяўленчае мастацтва і архітэктура.		2		Гісторыя беларускага мастацтва. У 6 т.- Т. 2. Мн., 1986, Хрэстаматыя па гісторыі беларускага тэатра.	[4]	
	Усяго	**18**	**6**				
	2 курс	**10**	**12**				
7	**Раздзел: Крызіс прыгонніцкай сістэмы (канец XVIII - першая палова XIX ст.).**	**6**	**4**				
7.1	**Палітыка царызму на тэрыторыі Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX ст.** 1. Тэрытарыяльна-адміністрацыйныя падзелы Беларусі і новая адміністрацыя. Органы кіравання і суда. Ліквідацыя феадальнай анархіі. 2. Захаванне правоў і прывілеяў шляхты Беларусі. Раздача беларускіх зямель рускім памешчыкам. 3. Становішча сялян. Падаткі і павіннасці.		2		Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[2] [4]	

	4. “Дарчая грамата гарадам” 1785 г. і адмена юрысдыкцыі свецкіх і царкоўных феадалаў у адносінах да пражываючых на землях гараджан. 5. “Мяжа яўрэйскай аселасці” і яе роля ў развіцці гарадоў.						
7.2	**Вайна 1812 г. на тэрыторыі Беларусі** 1. Утварэнне Варшаўскага герцагства. 2. Уварванне Напалеонаўскіх войск у межы Расійскай імперыі. Адступленне рускіх армій. Баявыя дзеянні на тэрыторыі Беларусі летам 1812 г. 3. Стварэнне і дзейнасць Камісіі Часовага ўрада ВКЛ. 4. Ваенныя дзеянні на тэрыторыі Беларусі восенню 1812 г. Бярэзінская аперацыя. Вынікі вайны для Беларусі.	2			Карта, Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[1] [2] [4]	Апытанне, тэставыя заданні, рэфераты
7.3	**Грамадска-палітычны рух. Змена палітыкі самадзяржаўя ў Беларусі. Паўстанне 1830 – 1831 гг.** 1. Палітыка царызму ў Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX ст. Першыя тайныя арганізацыі ў Літве і Беларусі пасля падзелу Рэчы Паспалітай. 2. Віленскі ўніверсітэт – цэнтр польскага апазіцыйнага і рэвалюцыйна-шляхецкага руху. 3. Дзекабрысты і Беларусь. 4. Паўстанне 1830 – 1831 гг. і яго вынікі.	2			Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2.	[4]	
7.5	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.** 1. Сельская гаспадарка і павіннасці сялян. 2. Прамысловасць. Развіццё гандлю. 3. Гарады і мястэчкі. Падаткі і павіннасці гараджан. 4. Ваенныя пасяленні на тэрыторыі Беларусі ў першай палове XIX ст.	2			Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2. Хрэстаматыя па гісторыі Беларусі	[2] [4]	
7.6	**Асвета і культура Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.** 1. Адукацыя і навука. 2. Беларуская літаратура ў першай палове XIX ст. 3. Музычная і тэатральныя творчасць.		2		Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі, т.2. , Гісторыя	[4]	Апытанне, тэставыя заданні, рэфераты

	4. Выяўленчае мастацтва і архітэктура. 5. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва Беларусі ў першай палове XIX ст.				беларускага мастацтва. У 6 т.- Т. 2. Мн., 1986, Хрэстаматыя па гісторыі беларускага тэатра. Мн., 1976		
8	**Раздзел: Станаўленне буржуазнага грамадства ў Беларусі. Фарміраванне беларускай нацыі (1861 – 1900 гг.)**	**2**	**4**				
8.1	**Буржуазныя рэформы і асаблівасці іх правядзення ў Беларусі. Стан гаспадаркі ў другой палове XIXст.** 1. Гістарыяграфія пытання. 2. Станаўленне буржуазнага грамадства у Заходняй і Цэнтральнай Еўропе. 3. Агарна-сялянскае пытанне ў Беларусі у першай палове XIX ст. Прычыны адмены прыгоннага права. 4. Адмена прыгоннага права і асаблівасці яе правядзення у Беларусі. Феадальныя перажыткі.	2			Карта, «Документы и материалы по истории Беларуси» Мн.; «Хрэстаматыя па гісторыі Беларусі»	[1] [2] [3] [4]	
8.2	**Вызваленчая барацьба на беларускіх землях ў другой палове XIX ст.** 1. Гістарыяграфія праблемы. 2. Паўстанне 1863-1864 гг. у Літве і Беларусі. **3.** Вынікі, прычыны паражэння, значэнне паўстання.		2		Мульцімедыйная прэзентацыя	[2] [3] [4]	Рэфераты, прэзентацыі,
8.3	**Фарміраванне беларускай нацыі. Культура Беларусі ў 60-я – 90-я гады XIXст.** 1. Гістарыяграфія праблемы. 2. Асноўныя прыкметы этнасу. Перадумовы пераутварэння народнасці ў нацыю. Вызначэнне паняцця “нацыя”. 3. Гістарычныя ўмовы ўтварэння беларускай нацыі. Палітыка царызму ў нацыянальным пытанні.		2		Карта, хрэстаматыі па гісторыі Беларусі, зборнікі дакументаў і матэрыялаў	[3] [4]	Рэфераты, прэзентацыі,

	4. Асноўныя прыкметы ўтварэння беларускай нацыі (тэрыторыя, нацыянальны склад, эканоміка і інш.). 5. Духоўная і матэрыяльная культура Беларусі у другой палове XIX ст.						
9	**Раздзел: Беларусь у пачатку XX ст. (1901 – 1914 гг.)**	**2**	**2**				
9.1	**Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў пачатку XX ст. Сталыпінская рэформы у Беларусі і іх вынікі** 1.Развіццё капіталізму ў сельскай гаспадарцы. Сацыяльныя і нацыянальныя працэсы у Беларусі. 2. Развіццё прамысловасці, яе структура. 3. Нацыянальны і сацыяльны склад рабочага класа, яго становішча. 4.Абвастрэнне сацыяльных супярэчнасцей і нацыянальнага пытання. 5. Кастрычніцкая і снежаньская палітычныя стачкі. 6. Маніфест 17 кастрычніка. Адносіны да маніфеста палітычных партый. 7. Дыферэнцыяцыя грамадска-палітычных сіл. 8. Выбары і дзейнасць дэпутатаў ад Беларусі ў I Дзяржаўнай думе Расіі. 9. II Дзяржаўная дума ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі. Адступленне рэвалюцыі.	2			Вучэбная карта: “Прамысловасць і гарады Беларусі ў пачатку XX ст.”.	[1] [2] [3] [4]	
9.2.	**Рэвалюцыйныя падзеі 1905 -1907 гг. на Беларусі.** 1. Гістарыяграфія пытання. 2.Абвастрэнне сацыяльных супярэчнасцей і нацыянальнага пытання. 3. Тры лагеры ў грамадска-палітычным руху. 4. Пачатак рэвалюцыі. Вызваленчы рух у студзенні – верасні 1905 г. 5. Кастрычніцкая і снежаньская палітычныя стачкі.		2		Вучэбная карта: “Рэвалюцыя 1905 – 1907 гг. у Беларусі”.	[2] [3] [4]	Апытанне

	Усяго	**10**	**12**				
	3 курс	**16**	**6**				
10	**Раздзел: Беларусь у гады Першай сусветнай вайны (1914 – 1918 гг.)**	**6**	**2**				
10.1	**Першая сусветная вайна на тэрыторыі Беларусі (1914 – 1916 гг.)** 1. Пачатак Першай сусветнай вайны і стаўленне да яе ў Беларусі. 2. Ваенныя падзеі на тэрыторыі Беларусі ў 1915 -1916 гг. 3. Становішча на акупаванай тэрыторыі Беларусі. 4. Змены ў сацыяльна-эканамічным становішчы. Беларускі нацыянальны рух у гады Першай сусветнай вайны.	2			"Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі".Т.3. Карты.	[4]	Праверка канспектаў.
10.3	**Беларускі нацыянальны рух пасля падзення самадзяржаўя** 1. Аднаўленне дзенасці БСГ. 2. Дзейнаць ЦРБА. 3. Пашырэнне беларускага нацыянальнага руху ў войску. 4. Стварэнне Беларускай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі.	2			"Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі".Т.3.		
10.4	**Усталяванне Савецкай улады на Беларусі.** 1. Кастрычніцкая рэвалюцыя на Беларусі. 2. Стварэнне сістэмы Савецкай улады на Беларусі. 3. Першыя сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні савецкай улады. 4. Палітыка "ваеннага камунізму" на Беларусі.	2			"Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі".Т.3. Карты.		
10.6.	**Беларуская Народная Рэспубліка.** 1. Гістарычны шлях да стварэння БНР 2. Устаўныя Граматы Беларускай Народнай Рэспублікі. 3. Культурна-асветніцкая дзейнасць БНР. 4. Беларускі нацыянальны рух у 1918 – 1920-я гг.		2				
11	**Раздзел: Беларусь паміж дзвюмя сусветнымі войнамі (1919 – 1939 гг.)**	**10**	**4**				

11.1	**Утварэнне БССР** 1.Перадумовы стварэння беларускай савецкай дзяржаўнасці. 2. Роля Беларускага Нацыянальнага камісарыята. 3. Утварэнне КП(б) Беларусі. 4. Абвяшчэнне БССР.	2			Атлас гісторыі Беларусі, Беларусізацы 1920-я гады	[4]	
11.2	**Савецка-польская вайна на тэрыторыі Беларусі** 1. Мэты польска-савецкай вайны 1919 – 1920 гг. 2. Ваенныя падзеі на тэрыторыі Беларусі. 3. Раскол у беларускім грамадска-палітычным руху. 4.Рыжскі мірны дагавор і яго вынікі для Беларусі.		2		Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.		
11.3	**Умовы пераходу ад вайны да міру. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва** 1. Эканаімчнае і палітычнае становішча Беларусі пасяля заканчэння вайны. 2. Крызіс палітыкі ваеннага камунізму. 3.Абвастрэнне сацыяльнай напружанасці. 4. Падпісанне дагавору аб стварэнні СССР. Статус БССР у складзе СССР.	2			Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.		
11.4	**Прамысловасць і сельская гаспадарка Беларусі ў 20 – 30-я гады XX ст.** 1. Стан прамысловасці БССР пасля пераходу на мірных умоў развіцця. 2.Асноўныя галіны прамысловасці Беларусі. 3. Першы пяцігадовы план. 5. З’яўленне новых галін вытворчасці. 6.Становішча сельскай гаспадаркі Беларусі на пачатку 20-х гадоў. 7. Пераход да НЭП. 8.Ліквідацыя “кулацкіх” гаспадарак. 9. Калектывізацыя беларускай вёскі.	2			Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.		

11.5	**Грамадска-палітычнае жыццё Беларусі ў 20 – 30-я гады XX ст.** 1. Актывізацыя дзейнасці саветаў у пачатку 20-х гадоў. 2. Прафсаюзы Беларусі. 3. Роля кампартыі ў жыцці беларускага грамадства	2			Гісторыя Беларусі канца XVIII – пачатку XX ст. у дакументах і матэрыялах: хрэстаматыя.		
11.7	**Культурнае жыццё ў БССР** 1. Палітыка Савецкай улады і кіраўнікоў Кампартыі па пытаннях развіцця нацыянальнай культуры. 2. Уплыў палітыкі беларусізацыі на актывізацыю культурнага жыцця. 3. Стварэнне сістэмы навуковых устаноў.	2					
11.8	**Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы** 1. Рабочы рух у Заходняй Беларусі 2. Аграрнае пытанне ў Заходняй Беларусі. 3. Эканамічная эміграцыя. 4. Стварэнне БРА. 5. Беларускі пасольскі клуб.		2				
	Усяго	**16**	**6**				
12	**Раздзел: Беларусь у гады Другой сусветнай вайны**	**4**					
12.1	**Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР** 1. Вызваленчы паход Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь. Вераснеўская кампанія 1939 г. 2. Стварэнне органаў новай улады і працэс аб'яднання беларускай нацыі. 3. Народны сход Заходняй Беларусі.	2			Мультымедыйная прэзентацыя № 1. Відэафільм «1939. Воссоединение»		

12.2	**Беларусь у гады Вяликай Айчыннай вайны** 1. Напад фашысцкай Германіі на СССР. 2. Абарончыя баі на тэрыторыі Беларусі летам 1941 г. 3. Прычыны паражэнняў Чырвонаў Арміі. 4. Мабілізацыя і эвакуацыя насельніцтва з БССР	2			Мультымедыйная прэзентацыя №2. Відэафільм "Вторая мировая война. 1939-1945 гг.»	[4]	
13.	**Раздзел: Беларусь у пасляваенны перыяд (1945-1985 гг.)**		**2**				
13.1	**Беларусь у 1945 – 80-я гады XX ст.** 1. Спробы демакратызацыі беларускага грамадства. Эканоміка БССР ва ўмовах новага этапа НТР. 2. Прычыны і праявы застойных тэндэнцый у беларускім грамадстве.		2			[4]	
14	**Раздзел: Беларусь сучасная**		**4**				
14.1	**Сацыяльна-эканамічнае становішча Беларусі** 1. Сацыяльна-эканамічныя змены ў першай палове 90-х г. 2. Праблемы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь. 3. Пераход ад камандна-адміністрацыйнага кіравання эканомікай ды рынкавай эканомікі. 4. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця. 5. Актуальныя праблемы развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі. 6. Станаўленне і рэалізацыя беларускай мадэлі сацыяльна арыентаванай эканомікі.		2			[4]	

14.2	**Новыя з'явы ў грамадска-палітычным і культурным жыцці Беларусі** 1. Абвяшчэнне Рэспублікі Беларусь, заканадаўча- прававое афармленне яе дзяржаўнага суверэнітэту. 2. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь. Станаўленне прэзідэнцкай палітычнай сістэмы. Стварэнне прэзідэнцкай вертыкалі ўлады. 3. Рэспубліканскія рэферэндумы.		2			[4]	
	Усяго	**48**	**30**				

Тэмы семінарскіх заняткаў

Тэма 1 Заняткі людзей бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі
1. Асаблівасці бронзавага веку на тэрыторыі Беларусі .
2. Насельніцтва Беларусі перыяда жалезнага веку.
3. Змены у гаспадарчым жыцці людзей жалезнага веку.
4. Археалагічныя каультуры плямён бронзавага і жалезнага вякоў на тэрыторыі Беларусі.

Тэма 2 Этнічныя і сацыяльна-эканамічныя працэсы на беларускіх землях у VI – XIII стагоддзях
1. Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі.
2. Крывічы, дрэгавічы і радзімічы. Асноўныя канцэпцым паходжання беларусаў.
3. Сельская гаспадарка у IX – XIII ст.
4. Узнікненне і развіццё гарадоў.
5. Промыслы і ганедаль к IX – XIII ст.

Тэма 3 Рэлігія і культура беларускіх зямель у IX – першай палове XIII ст.
1. Язычніцкія вераванні.
2. З'яўленне і распаўсюджанне хрысціянства на беларускіх землях. Роля царквы у грамадскім жыцці.
3. Культура беларускіх зямель у IX – XIII ст.
4. Жыццё і дзейнасць рэлігійна-асветніцкіх дзеячоў. Е. Полацкая, К. Тураўскі, К. Смаляціч.

Тэма 4 Беларускія землі падчас утварэння ВКЛ
1. Знешнія і ўнутраныя парадумовы ўтварэння ВКЛ.
2. Пачатак утварэння ВКЛ пры Міндоўгу.
3. Умацаванне дзяржавы і пашырэнне тэрыторыі пры Войшалке, Трайдзене, Віцені.
4. ВКЛ пры праўленні Гедыміна і Альгерда.

Тэма 5 Унутрыпалітычнае развіццё беларускіх зямель у складзе ВКЛ
1. Крэўская ўнія.
2. Складванне феадальна-саслоўнай рэспублікі.
3. Структура дзяржаўнай улады і кіравання.
4. Статуты ВКЛ як гістарычныя крыніцы.

Тэма 6 Развіццё феадальных адносін у сельскай гаспадарцы ў XIV – XVI стст.
1. Развіццё феадальнай гаспадаркі на беларускіх землях.
2. "Устава на валокі" і станаўленне фальваркавай сістэмы гаспадарання.
3. Увядзенне пашчыны, павіннасці сялянства.
4. Канчатковае запрыгоньванне сялянства.

Тэма 7 Сацыяльна-эканамічнае жыццё гарадоў Беларусі ў XIV – XVI стст.
1. Крыніцы росту гарадскога насельніцтва.
2. Роля гарадоў у развіцці вытворчасці.
3. Магдэбургскае права беларускіх гарадоў.

Тэма 8 Люблінская ўнія ў гісторыі Беларусі
1. Інфлянская вайна і яе вынікі для ВКЛ
2. Унутрыпалітычныя перадумовы Люблінскай уніі.
3. Змест і ўмовы Люблінскай уніі.
4.Барацьба за захаванне самастойнасці ВКЛ пасля Люблінскай уніі.

Тэма 9 Рэлігійнае жыццё ў ВКЛ
1. Крызіс праваслаўнай царквы у ВКЛ.
2. Узмацненне ўплыву каталіцызма на беларускіх землях.
3.Пратэстанцкія арганізацыі на тэрыторыі Беларусі.
4. Распаўсюджанне ўніяцтва

Тэма 10 Асветніцтва на беларускіх землях ў XIV – XVI стст.
1. Асаблівасці развіцця адукацыі у перыяд сярэднявечча.
2. З'яўленне кнігадрукавання на беларускіх землях.
4. Ф. Скарына – еўрапейскі і беларускі асветнік.

Тэма 11 Казацка-сялянская і антыфеадальная вайна (1648 – 1651 гг.). Вайна Расіі з Рэччу Паспалітай (1654 – 1667 гг.)
1. Прычыны, пачатак і ход баявых дзеянняў казацка-сялянскіх атрадаў у вайне 1648 – 1651 гг. на поўдні і паўднёвым усходзе Беларусі. Характар вайны.
2. Белацаркоўскі дагавор і яго вынікі.
3. Галоўныя прычыны і пачатак вайны Расіі з Рэччу Паспалітай (1654 – 1667 гг.).
4. Ход баявых дзеянняў на беларускіх землях.
5. Андрусаўскае перамір'е 1667 г. і вынікі вайны.
6. Паўночная вайна і яе вынікі для Беларусі.

Тэма 12 Сацыяльна-эканамічнае становішча Беларусі ў другой палове XVII – першай палове XVIII ст.
1. Сельская гаспадарка ў другой палове XVII – пачатку XVIII ст.
2. Феадальныя павіннасці і дзяржаўныя падаткі сялян.
3. Гарады і мястэчкі ў другой палове XVII – пачатку XVIII ст.
4. Рамесная вытворчасць і гарадскі гандаль.

Тэма 13 Сацыяльна-эканамічныя і палітычныя ўмовы развіцця сельскай гаспадаркі.
1. Сельская гаспадарка ў другой палове XVIII ст.
2. Станаўленне і развіццё мануфактурнай вытворчасці.
3. Гарады і мястэчкі Беларусі ў другой палове XVIII ст.

4. Паўстанне сялян пад кіраўніцтвам В. Вашчылы ў Крычаўскім старостве. Паўстанне на Каменшчыне.

Тэма 14 Падзелы Рэчы Паспалітай і іх вынікі (1772 – 1795).
1. Рэч Паспалітая напярэдадні першага падзелу, спроба рэформ.
2. Працяг рэфарматарскай дзейнасці ў Рэчы Паспалітай пасля 1772 года. Сейм 1788 – 1792 г. Прыняцце Канстытуцыі 3 мая 1791 г. Другі падзел Рэчы Паспалітай.
3. Паўстанне 1794 г.: прадумовы, ход і вынікі.
4. Трэці падзел Рэчы Паспалітай. Прычыны і вынікі распаду краіны.

Тэма 15 Духоўная і матэрыяльная культура беларусаў у другой палове XVII – XVIII ст.
1. Віленскі універсітэт – цэнтр адукацыі і навукі ў Беларусі.
2. Гістарычныя і этнаграфічныя даследаванні ў другой палове XVII – XVIII ст.
3. Беларускі тэатр у другой палове XVII – XVIII ст.
4. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.

Тэма 16 Этнасацыяльнае развіццё Беларусі ў XVII – XVIII ст.
1. Структура беларускага насельніцтва, яго этнічная тэрыторыя.
2. Этнічная свядомасць і рэлігія.
3. Войны і сацыяльна-палітычныя канфлікты, іх уплыў на этна-сацыяльнае развіццё беларусаў.
4. Стварэнне ўмоў для развіцця нацыі.

Тэма 17 Дзяржаўная палітыка ў адносінах да шляхты, гараджан, сялян, каталіцкай і ўніяцкай царквы на далучаных землях Беларусі
1. Адносіны царызму да ўніяцкай і каталіцкай канфесій, дзейнасць езуітаў.
2. Сацыяльна-эканамічныя мерапрыемствы на далучаных землях.
3. Палітыка царызму ў галіне культуры і асветы.

Тэма 18 Беларусь у вайне 1812 г.
1. Грамадска-палітычнае становішча напярэдадні вайны 1812 г.
2. Пачатак вайны. Адступленне рускіх армій. Баявыя дзеянні на тэрыторыі Беларусі летам 1812 г.
3. Партызанскі рух на тэрыторыі Беларусі ў час вайны.
4. Вызваленне Беларусі. Бярэзінская аперацыя. Вынікі вайны для Беларусі.

Тэма 19 Дзяржаўная палітыка на беларускіх землях пасля падаўлення паўстання 1830 – 1831 г.
1. Палітыка царызму ў адносінах да беларускай культуры пасля паўстання 1830 – 1831 г.
2. Палітыка царызму ў галіне адукацыі.
3. Цэнзурная палітыка самаўладдзя на Беларусі ў першай палове XIX ст.
4. Грамадска-палітычная думка на Беларусі ў першай палове XIX ст.

Тэма 20 Крызіс феадальна-прыгонніцкай сістэмы.
1. Рэформы П. Кісялёва:
а) рэформа дзяржаўнай вёскі;
б) інвентарная рэформа;
в) рэформы сярод іншых катэгорый сялянства.

Тэма 21 Культурнае жыццё Беларусі ў першай палове XIX ст.
1. Палітыка царызму ў галіне культуры.
2. Віленскі універсітэт – цэнтр адукацыі і навукі Беларусі.
3. Гістарычныя і этнаграфічныя даследаванні.
4. Палацава-паркавая культура Беларусі ў XVIII – першай палове XIX ст.

Тэма 22 Буржуазныя рэформы другой паловы XIX ст. Сацыяльна-эканаімчнае становішча Беларусі.
1. Асаблівасці адмены прыгоннага права на тэрыторыі Беларусі.
2. Рэформы аграрных адносін сярод дзяржаўных сялян і іншых груп сялянскага насельніцтва. Значэнне рэформы.
3. Буржуазныя рэформы другой паловы XIX ст. і іх вынікі.
4. Асаблівасці развіцця сельскай гаспадаркі ў другой палове XIX ст.
5. Аграрны крызіс 80-х гадоў XIX ст.
6. Прамысловае развіццё Беларусі ў другой палове XIXст.

Тэма 23 Класавая барацьба ў Беларусі ў другой палове XIX ст.
1. Паўстанне 1863 г. у Літве і Беларусі пад кіраўніцтвам К. Каліноўскага, яго значэнне і вынікі.
2. Сялянскі рух і яго спецыфіка ў Беларусі.
3. Народніцкі рух.
4. Рабочы рух у Беларусі ў другой палове XIXст.
5. Стварэнне і дзейнасць першых сацыял-дэмакратычных гурткоў.
6. Сацыял-дэмакратычны рух у 80-я – 90-я гады XIX ст. Узнікненне палітычных партый, іх дзейнасць.

Тэма 24 Нацыянальнае пытанне ў Беларусі ў другой палове XIX ст. Культура Беларусі.
1. Прычыны і гістарычныя ўмовы пераўтварэння народнасці ў нацыю.
2. Гістарычныя ўмовы ўтварэння беларускай нацыі. Палітыка царызму ў нацыянальным пытанні.
3. Асноўныя прыкметы утварэння беларускай нацыі.
4. Палітыка царызму ў галіне культуры ў другой палове XIXст.
5. Духоўная культура Беларусі ў другой палове XIXст.
6. Матэрыяльная культура ў другой палове XIXст.

Тэма 25 Эканамічнае развіццё Беларускіх губерняў у пачатку XX ст.
1. Развіццё прамысловасці і гандлю. Транспарт і шляхі зносін.
2. Сацыяльнае становішча рабочых: колькасць, склад, умовы працы.

3. Эканамічная і палітычная барацьба рабочых.
4. Памешчыцкае і сялянскае землеўладанне.
5. Формы сялянскіх выступленняў.
6. Разлажэнне сялянства на мяжы XX ст.

Тэма 26 Рэвалюцыйныя падзеі 1905 -1907 гг. на Беларусі.
1. Гістарыяграфія пытання.
2. Абвастрэнне сацыяльных супярэчнасцей і нацыянальнага пытання.
3. Тры лагеры ў грамадска-палітычным руху.
4. Пачатак рэвалюцыі. Вызваленчы рух у студзенні – верасні 1905 г.
5. Кастрычніцкая і снежаньская палітычныя стачкі.
6. Маніфест 17 кастрычніка. Адносіны да маніфеста палітычных партый.
7. Дыферэнцыяцыя грамадска-палітычных сіл.
8. Выбары і дзейнасць дэпутатаў ад Беларусі ў I Дзяржаўнай думе Расіі.
9. II Дзяржаўная дума ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі. Адступленне рэвалюцыі.

Тэма 27 Сталыпінскія рэформы ў Беларусі і іх вынікі.
1. Гістарыяграфія пытання.
2. Палітычныя і ідэалагічныя ўмовы правядзення рэформы.
3. Асаблівасці эканамічнай сітуацыі пяці заходніх губерняў.
4. Скасаванне абшчыны пераход надзельнай зямлі ва ўласнасць сялян.
5. Арганізацыя перасялення сялян ў азіяцкую частку Расіі. Адыходніцтва.
6. Земская рэформа на Беларусі.
7. Вынікі рэформ для Беларусі.
8. Развіццё прамысловасці ў Беларусі 1908 – 1914 гг.

Тэма 28 Беларусь у трэцячэрвеньскі перыяд
1. Трэцячэрвеньская палітычная сістэма.
2. Выбары ў III Дзяржаўную думу ад заходніх губерняў і іх вынікі.
3. Адносіны дэпутатаў ад Беларусі да палітыкі царызму, іх пазіцыі ў думе па аграрнаму і нацыянальнаму пытаннях.
4. Грамадска-палітычны рух у час выбараў у IV Думу.

Тэма 29 Беларусь у гады Першай сусветнай вайны (1914 – 1916 гг.)
1. Бежанства на Беларусі ў гады Першай сусветнай вайны.
2. Ваенныя павіннасці насельніцтва Беларусі ў гады Першай сусветнай вайны.
3. Мілітарызацыя прамысловасці і транспарту.
4. Дзейнасць беларускіх палітычных партый і арганізацый ва ўмовах нямецкай акупацыі.

Тэма 30 Становішча беларускіх зямель пасля падзення самадзяржаўя.
1. Палітычныя партыі і арганізацыі на Беларусі пасля падзення самадзяржаўя.
2. Органы кіравання Часовага Урада і Саветы на Беларусі ў сакавіку – кастрычніку 1917 г.

3. З’езд прадстаўнікоў беларускіх нацыянальных арганізацый у Мінску ў сакавіку 1917 г.

Тэма 31 Беларускі нацыянальны рух пасля падзення самадзяржаўя

1. Аднаўленне дзенасці БСГ.
2. Дзейнаць ЦРБА.
3. Пашырэнне беларускага нацыянальнага руху ў войску.
4. Стварэнне Беларускай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі.

Тэма 32 Савецкая улада ў Беларусі пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі.

1. Ажыцяўленне Дэкрэта аб міры на Заходнім фронце.
2. Стан прамысловасці Беларусі падчас палітыкі “ваеннага камунізму”.
3. Ажыцяўленне Дэкрэта аб зямлі на Беларусі. Беларуская веска ва ўмовах палітыкі “ваеннага камунізму”.
4. Адносіны насельніцтва Беларусі да першых мерапрыемстваў Савецкай улады. Антысавецкія выступленні і барацьба з імі.

Тэма 33 Барацьба за стварэнне Беларускай дзяржаўнасці.

1. Усебеларускі з’езд у снежні 1917 г.
2. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі.
3. Рада БНР, яе склад і дзейнасць.
4. Барацьба за міжнароднае прызнанне БНР, адносіны да яе беларускага насельніцтва.

Тэма 34 Развіццё культуры ў пачатку XX ст.

1. Развіццё літаратуры і мастацтва.
2. Стварэнне беларускага друку і беларускіх выдавецтваў.
3. Беларускі тэатр у пачатку XX ст.
4. Навука і навуковыя даследванні.

Тэма 35 Сацыяльна-эканамічныя, грамадска-палітычныя і культурныя пераўтварэнні ў Заходняй Беларусі

1. Развіцце прамысловасці і сельскай гаспадаркі.
2. Грамадска-палітычныя пераўтварэнні.

Тэма 36 Польская акупацыя Беларусі ў 1919-1920 гг.

1. Польскі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі.
2. А.Луцкевіч аб польскай акупацыі Беларусі.
3. Беларускі нацыянальны рух у гады вайны.
4. Барацьба супраць польскай акупацыі.

Тэма 37 Прамысловасць Савецкай Беларусі ў перыяд НЭПа і гады першых пяцігодак

1. Вынікі перыяда войн і рэвалюцый для прамысловасці Беларусі.
2. Аднаўленне прамысловасці БССР ў перыяд НЭПа.

3. Здабыткі і праблемы прамысловага развіцця БССР у гады першай і другой пяцігодак.

Тэма 38 Сельская гаспадарка Савецкай Беларусі ў перыяд НЭПа і калектывізацыі

1. Аднаўленне народнай гаспадаркі Беларусі на падставах НЭПа.
2. Ажыццяўленне калектывізацыі сельскай гаспадаркі БССР.
3. Вынікі і наступствы калектывізацыі.

Тэма 39 Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы

1.Заходне-беларускія землі ў складзе польскай дзяржавы.
2. Сацыяльна-эканамічнае і культурнае жыццё на Заходняй Беларусі.
3. Барацьба працоўных Заходняй Беларусі за нацыянальнае вызваленне.

Тэма 40 Сацыяльна-эканамічныя, грамадска-палітычныя і культурныя пераўтварэнні ў Заходняй Беларусі

1. Развіцце прамысловасці і сельскай гаспадаркі.
2. Грамадска-палітычныя пераўтварэнні.
3. Развіццё культуры і адукацыі.

Тэма 41 Акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі. Калабарацыянізм

1. Тэрытарыяльна-адміністрацыйны падзел і стварэнне органаў акупацыйнай улады.
2. Эканамічная і аграрная палітыка акупантаў.
3. Злачынствы немецкіх акупантаў на тэрыторыі Беларусі.
4. Калабарацыя ў Беларусі. БЦР, БНС, СБМ, БКА.

Тэма 42 Беларусь на міжнароднай арэне. Удзел у працы ААН і іншых міжнародных арганізацый

1. Міжнародная правасуб'ектнасць БССР. Уступленне у ААН і іншыя міжнародныя арганізацыі.
2. Знешнепалітычная і знешнеэканамічная дзейнасці Беларусі
3. Грамадска-палітычнае развіцце БССР у 1945 – 1955 гг.
4. Асноўныя тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага развіцця БССР у 50-я -80-я гады ХХ ст.

Тэма 43 БССР ва ўмовах палітыкі перабудовы

1. Нарастанне крызісных з'яў у грамадска-палітычным і сацыяльна-эканамічным жыцці СССР
2. Распад СССР і яго вынікі для эканамічнага становішча Беларусі.
3. Пошукі шляхоў выхаду з крызісу і перадолення негатыўных з'яў у эканоміцы.

Тэма 44 Сацыяльна-эканамічнае развіцце РБ у другой палове 90-2016-х гг.

1. Распрацоўка нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага эканамічнага развіцця.
2. Актуальныя праблемы развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі.
3. Станаўленне і рэалізацыя беларускай мадэлі сацыяльна арыентаванай эканомікі.

Тэма 45 Грамадска-палітычнае развіцце РБ на сучасным этапе

1. Грамадска-палітычныя працэсы ў РБ на сучасным этапе развіцця.
2. Палітычныя інстытуты і грамадзянская супольнасць.

Тэма 46 Адукацыя, культура і навука на сучасным этапе развіцця

1. Развіцце вышэйшай і сярэднеспецыяльнай адукацыі.
2. Развіцце мастацтва і літаратуры.
3. Развіце навукі і культуры.

Тэмы рэфератаў

1. Першыя стаянкі людзей на беларускіх землях.
2. Чырвонасельскія неалітычныя крамнездабываючыя шахты.
3. Плаўка і апрацоўка жалеза на тэрыторыі Беларусі.
4. Старажытныя вераванні насельніцва Беларусі.
5. Фарміраванне этнічнай тэрыторыі беларускага народа.
6. Роля балтаў у паходжанні беларусаў.
7. Полацкая княская дынастыя.
8. Полацк у барацьбе супраць крыжацкай агрэсіі.
9. Як нараджалася беларуская мова.
10. Сафійскі сабор у Полацку.
11. Ефрасіння Полацкая: жыццё і дзейнасць.
12. Полацкая і гародзенская школы дойлідства.
13. Погляды гісторыкаў на праблему ўтварэння Вялікага княства Літоўскага.
14. Міндоўг і яго дзейнасць па збіранні балта-славянскіх зямель.
15. Паходжанне герба "Пагоня".
16. Леў Сапега – выдатны дзяржаўны дзеяч сярэнявечнай Беларусі.
17. Люблінская ўнія і яе вынікі.
18. Статуты Вялікага княства Літоўскага (1529, 1566, 1588 гг.) і іх значэнне.
19. Фальварак – узорная таварна-збожжавая гаспадарка сярэдневяковай Беларусі.
20. Юрыдычнае афармленне прыгоннага права на Беларусі.
21. Магдэбурскае права на Беларусі.
22. Гандаль на Беларусі ў XVI – XVII стст.
23. Арганізацыя і ўзбраенне войск Вялікага княства Літоўскага ў XVI – XVII стст.
24. Грунвальдская бітва.
25. К. Астрожскі – вялікі палкаводзец ў XVI ст.
26. Інтэрвенцыя Рэчы Паспалітай на Маскву ў пачатку ў XVI ст.
27. Дыпламатыя Беларуска-Літоўскай дзяржавы.
28. Пытанне аб паходжанні назвы "Белая Русь".
29. Развіццё мовы і этнічнай самасвядомасці беларускай народнасці.
30. Развіццё беларускага кнігадрукавання і літаратуры.
31. Школа, праваслаўныя брацтвы.
32. Ваенныя дзеянні на Беларусі ў час вайны 1654-1667 гг.
33. Андрусаўскае перамір'е 1667 г.
34. Бітва 1708 г. пад Лясной.
35. Палітыка-эканамічны крызіс Рэчы Паспалітай.
36. Гарады Беларусі ў другой палове ў XVII - XVIII стст.
37. Мястэчкі Беларусі ў XVIII ст.
38. Рамесная вытворчасць і гарадскі гандль.
39. Мануфактурная вытворчасць у XVIII ст.
40. Рэформы ў Рэчы Паспалітай пасля першага падзелу і Канстытуцыя 3 мая 1791 г.

41. Паўстанне 1794 г. на Беларусі.
42. Т. Касцюшка – нацыянальны герой.
43. Якабінец Якуб Ясінскі.
44. Палітыка Напалеона на Беларусі.
45. Партызанскі рух на тэрыторыі Беларусі ў час вайны 1812 г.
46. Бярэзінская аперацыя 1812 г.
47. Палітыка царызму на Беларусі ў галіне адукацыі ў першай палове XIX ст.
48. Грамадска-палітычная думка на Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.
49. Палітыка царызму ў адносінах да каталіцкай іуніяцкай царквы на Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.
50. Павінасці прыгоннага сялянства.
51. Сацыяльна-эканамічнае становішча гарадоў.
52. Крызіс феадальна-прыгоніцкай сістэмы.
53. Ваенныя пасяленні на тэрыторыі Беларусі ў першай палове XIX ст
54. Выяўленчае мастацтва ў першай палове XIX ст
55. Архітэктура ў першай палове XIX ст.
56. Палаца-паркавая культура Беларусі ў XVIII – першай палове XIX ст.
57. Нясвіжскі тэатр XVIII ст.
58. Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва ў XVIII – першай палове XIX ст.
59. Русіфікатарская палітыка царызму ў Беларусі. Заходнерусізм.
60. Каліноўскі. Жыццё, светапогляд, дзейнасць.
61. Палітыка царызму ў Беларусі ў сувязі з паўстаннем 1863 г.
62. Рост буржуазнага землеўладання і прадпрымальніцтва ў беларускай вёсцы.
63. Фарміраванне аграрнай буржуазіі і сельскага пралетарыяту ў Беларусі.
64. Прамысловая рэвалюцыя ў Беларусі.
65. Уплыў буржуазных рэформаў і прамысловай рэвалюцыі на развіццё гарадоў Беларусі.
66. Стварэнне фінансавых і крэдытных устаноў у Беларусі. Развіццё кааператыўнага руху.
67. Эвалюцыя народніцкага руху ў 60-90-я гады XIX ст.
68. Утварэнне рабочых саюзаў і арганізацый, палітычных партый сацыя-дэмакратычнага напрамку.
69. Фарміраванне беларускай інтэлігенцыі і нацыянальнай самасвядомасці.
70. Гістарычныя ўмовы фарміравання беларускай нацыі. Спецыфіка саслоўна-класавай структуры.
71. Стан гарадоў Беларусі ў пачатку XX ст.

Маніфест 17 кастрычніка і Беларусь.

72. Курлаўскі расстрэл.
73. Адносіны БСГ і газеты "Наша ніва" да Расійскай Думы першага і другога склікання.
74. БСГ у час рэвалюцыі 1905 -1907 гг.
75. Нацыянальнае пытанне ў грамадска-палітычным жыцці Беларусі ў 1907 – 1914 гг.
76. Адносіны да сталыпінскіх рэформ палітычных партый і груп у Беларусі.

77. П. А. Сталыпін.
78. Спецыфіка ліберальнага руху ў Беларусі.
79. Партыі народніцкага тыпу ў 1907 – 1914 гг.
80. Газета “Наша ніва” – цэнтр нацыянальнага адраджэнскага руху.
81. Жыццё і творчасць М. Багдановіча, Цёткі, Я. Коласа на пачатку XX ст.
82. Беларуская нацыянальная драматургія.
83. Я. Карскі і яго праца “Беларусы”.
84. Бежанства з тэрыторыі Беларусі ў гады Першай сусветнай вайны
85. Становішча на акупаванай Беларусі ў 1917г.
86. Органы Часовага урада і Саветы на Беларусі ў 1917 г.
87. З”езд бел.нац.арганізацый ў сакавіку 1917 г.
88. З”езд бел. нац. арганізацый ў ліпені 1917 г.
89. БСГ ў 1917 годзе.
90. Вынікі выбараў ва Ўстаноўчы сход на Беларусі.
91. Шляхі і формы ўсталявання савецкай ўлады на Беларусі.
92. Палітыка “ваеннага камунізма” на Беларусі.
93. Мяцеж корпуса Доўбар-Мусніцкага.
94. Усебеларускі з”езд у снежні 1917 г.
95. Абвяшчэнне БНР, яе устаўныя Граматы.
96. Культурна-асветніцкая дзейнасць БНР.
97. Барацьба за стварэнне ССРБ.
98. Абвяшчэнне ССРБ і яе лёс ў 1919 годзе.
99. А.Луцкевіч аб польскай акупацыі Беларусі.
100. Слуцкае паўстанне.
101. Рыжскі мір і яго вынікі для Беларуси
102. Умовы пераходу да НЭПа на Беларусі
103. Прамысловасць Беларусі у перыяд нэпа
104. Прамысловасць БССРу гады першых пяцігодак.
105. Сельская гаспадарка БССР ва ўмовах нэпа.
106. Калектывізацыя сельскай гаспадаркі ў БССР.
107. Грамадска-палітычнае жыццё у БССР у 20-30-я гг.XX ст.
108. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў БССР.
109. Кампартыя Беларусі ў 20-30-я гады
110. Палітыка беларусізацыі
111. Культура Сав.Беларусі перыяда 20-30-х гг. XX ст.
112. Адукацыя і навука у БССР у 1920 – 1930-я гг.
113. Беларускае замежжа
114. Рэпрэсіі на Беларусі у 20 – 30-я гады XX ст.
115. Стан Заходняй Беларусі у 20-30-я гг. XX ст.
116. Сацыяльна-экан. становішча заходнебеларускіх зямель.
117. Грамадска-палітычнае жыццё на Заходняй Белеларусі.
118. Культура і адукацыя на Зах.Беларусі 1920-1930-х гг.
119. Барацьба працоўных Заходняй Беларусі за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне.

120. Праблемы ўмацавання новых заходніх межаў СССР у сувязі з пашырэннем яе тэрыторыі.
121. Арышты і дэпартацыя насельніцтва пасля ўключэння Заходняй Беларусі ў склад БССР.
122. Злачынствы нямецка-фашысцкіх акупантаў і іх памагатых на тэрыторыі Беларусі.
123. Знішчэнне і вываз гісторыка-культурных каштоўнасцей, праблема вяртання на Радзіму.
124. Партызанскі рух і антыфашысцуае супраціўленнк на тэрыторыі Беларусі.
125. Аднаўленне і развіццё народнай гаспадаркі ў першыя пасляваенны гады.
126. Рэпрэсіі 40-50-х гадоў XX ст.
127. Асаблівасці правядзення калектывізацыі ў заходніх раёнах БССР.
128. Сувязі Беларусі з замежнымі краінамі, абмежаванне міжнароднага суверэнітэту рэспублікі.
129. Асноўныя супярэчнасці грамадска-палітычнага жыцця.
130. Асаблівасці і ўмовы развіцця навукі і культуры Беларусі ў 70-я -80-я гады XXст.
131. Чарнобыльская катастрофа, яе эканамічныя, палітычныя і сацыяльныя наступствы.
132. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, як аснова дзяржаўнай незалежнасці.
133. Нацыянальная культура на сучасным этапе.
134. Рэформы адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь.
135. Нацыянальныя адносіны на Беларусі, вырашэнне інтарэсаў нацыянальных меншасцяў.
136. Знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь (новыя тэндэнцыі).
137. Канфесійнае жыццё на Беларусі.
138. Беларуская эміграцыя: яе грамадска-палітычныя, навуковыя, царкоўны і іншыя арганізацыі і іх сувязь з Беларуссю.
139. Культурныя і грамадска-палітычныя аб’яднанні беларусаў у Польшчы і іх дзейнасць.
140. Нацыянальная культура беларусаў за мяжой, як частка беларускай і сусветнай культуры.

Тэмы курсавых работ па вучэбнай дысцыпліне “Гісторыя Беларусі”

1. Палітычная гісторыя Полацкага княства (IX – першая палова XIII ст.).
2. Гарады старажытнай Беларусі (IX – першая палова XIII ст.).
3. Культура Полацкай зямлі (IX – першая палова XIII ст.).
4. Эканоміка Беларусі ў раннефеадальны перыяд (IX – першая палова XIII ст.).
5. Утварэнне Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.
6. Адметныя асобы палітычнай гісторыя ВКЛ.
7. Сельская гаспадарка Беларусі ў другой палове XIII – першай палове XVII ст.
8. Гарады Беларусі ў другой палове XIII – першай палове XVII ст.
9. Культура Беларусі ў другой палове XIII – першай палове XVII ст.
10. Антыфеадальная вайна у Беларусі (1648 – 1651 гг.).
11. Беларусь у час Паўночнай вайны (1700 – 1721 гг.)
12. Сацыяльна-эканамічнае становішча Беларусі ў другой палове XVIII – першай палове XVIII ст.
13. Палітычны крызіс Рэчы Паспалітай.
14. Паўстанне пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі.
15. Культура Беларусі ў другой палове XVIII – першай палове XVIII ст.
16. Сацыяльна-эканамічнае становішча Беларусі пасля даслучэння да Расійскай імперыі.
17. Беларусь ў вайне 1812 г.
18. Грамадска-палітычны рух на Беларусі у канцы XVIII – першай палове XIX ст.
19. Дзяржаўная палітыка у Беларусі ў 30-я – 50-я гады XIX ст.
20. Буржуазныя рэформы 60 – 70-х гг. і іх значэнне для развіцця Беларусі.
21. Паўстанне 1863 г. К. Каліноўскі.
22. Развіццё капіталістычных адносін у вёсцы ў 60 – 90-я гады XIX ст.
23. Развіццё прамысловасці і транспарту. Рост Гарадоў ў другой палове XIX ст.
24. Сялянскі рух. Дзейнасць народнікаў у 60 – 90-я гады XIX ст у Беларусі.
25. Рабочы рух. Утварэнне сацыял-дэмакратычных арганізацый.
26. Культура Беларусі ў 60 – 90-я гады XIX ст.
27. Асаблівсаці сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі на рубяжы XIX – XX ст.ст.
28. БСГ у час рэвалюцыі 1905 – 1907 гг.
29. Сталыпінская аграрная рэформа у Беларусі.
30. Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі ў час выбараў у I і II Дзяржаўныя думы.
31. “Наша ніва” – цэнтр нацыянальна-культурнага адраджэння (1906 – 1905 гг.).
32. Першая сусветная вайна на тэрыторыі Беларусі.
33. Беларускі нацыянальны рух.
34. Савецкая ўлада ў Беларусі ў 1917 – 1919 гг.
35. Утварэнне БССР.
36. НЭП ў Беларусі.

37. Эканоміка савецкай Беларусі ў гады першых пяцігодак (1928 – 1937 гг.).
38. Грамадска-палітычнае жыццё БССР у 1920 – 1930 гг.
39. Культурнае жыццё Савецкай Беларусі у 1920 – 1930 гг.
40. Палітыка беларусізацыі у 19202 – 1930 гг.
41. Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы (1921 – 1939 гг.)
42. Уключэнне Заходняй Беларусі ў склад БССР.
43. Беларусь напярэдадні нападу Германіі на СССР.
44. Акупацыйны рэжым у Беларусі.
45. Барацьба з акупантамі на тэрыторыі Беларусі у гады Вялікай айчыннай вайны.
46. Вызваленне Беларусі і заканчэнне другой сусветнай вайны.
47. Аднаўленне і развіццё прамысловасці ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
48. Сельская гаспадарка Беларусі ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
49. Грамадска-палітычнае жыццё ў Беларусі ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
50. Дзейнасць БССР на міжнароднай арэне ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
51. Адукацыі і навука Беларусі ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
52. Літаратура і мастацтва ў першае пасляваеннае дзесяцігоддзе.
53. Эканамічнае развіццё БССР у сярэдзіне 1950 – 1980 гг.
54. Грамадска-палітычнае жыццё ў другой палове 1950 – 1980 гг. Развіццё адукацыі і навукі ў сярэдзіне 1950 – 1980 гг.
55. Культурнае жыццё рэспублікі у сярэдзіне 1950 – 180 гг.
56. БССР на міжнароднай арэне ў сярэдзіне 1950 – 1980 гг.
57. Утварэнне незалежнай Рэспублікі Беларусь.
58. Грамадска-палітычнае жыццё Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.
59. Сацыяльна-эканамічнае развіццё Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.
60. Аграрная палітыка Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.
61. Знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь на сучасным этапе.
62. Культура Беларусі на сучасным этапе.
63. Адукацыя і навука Рэспублікі Беларусь.

Патрабаванні да курсавой работы

Згодна з вучэбным планам установы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнаўчыя дысцыпліны студэнты дзённай формы атрымання адукацыі выконваюць курсавую работу на 3 курсе у 6 семестры, студэнты завочнай формы атрымання адукацыі выконваюць на 4 курсе ў 7 семестры.

Мэта курсавой работы – сістэматызацыя і пашырэнне тэарэтычных і практычных ведаў па спецыяльнасці і прымяненне гэтых ведаў на практыцы, развіццё навыкаў вядзення самастойнай працы студэнтаў, авалоданне методыкай даследавання пры вырашэнні распрацоўваемых праблем і пытанняў.

Пры падрыхтоўцы курсавой работы стулэнты павінны авалодаць:

–навыкамі самастойнага правядзення даследавання;

–уменнем працаваць з літаратурнымі крыніцамі;

–веданнем неабходных метадаў навуковага даследавання;

–уменнем самастойна аналізаваць вынікі даследавання і фармуляваць іх;

–уменнем правільна аформіць курсавую работу.

Структура курсавой работы павінна быць наступнай:

–**тытульны ліст** (першая старонка курсавой работы – нумер старонкі не ставіцца);

–**змест** (другая старонка курсавой работы – нумар старонкі не ставіцца, уключае назвы састаўных частак работы);

–**увядзенне** (змяшчае ў сябе абаснаванне актуальнасці тэмы даследавання, мэту, задачы, аб’ект, прадмет, метады даследавання – 2–3 старонкі);

–**асноўная частка з главамі (параграфамі)**, уключаючую: **тэарэтычную частку** (прадстаўляе сабой абзор і параўнальна-супастаўляльны аналіз сучасных падыходаў да рашэння праблемы, заяўленай у рабоце, уключаючую разважанні,
ацэнкі і вывады); **практычную частку** (якая адлюстроўвае методыку даследавання, аналіз і абагульненні вынікаў работы, аспісанне і абаснаванне метадычных рэкамендацый);

–**заключэнне** (змяшчае вывады 5–7 кароткіх адагульненняў, якія адлюстроўваюць ступень вырашэння пастаўленых у даследаванні задач 2 – 3 старонкі);

–**спіс выкарыстанай літаратуры** (не меньш 8 крыніц – у алфавіным парадку, згодна патрабавання ВАК Беларусі);

–**дадаткі** (пры неабходнасці).

Аб’ём курсавой работы – 25–40 старонак тэкста, уключая спіс літаратуры, дадаткі, табліцы, ілюстрацыі.

Згодна з вучэбным планам установы вышэйшай адукацы па напрамку спецыяльнасці 1-02 01 01 Гісторыя і грамадазнайчыя дысцыпліны на курсавую работу адводзіцца 40 гадзін.

Структура курсавой работы павінна садзейнічаць раскрыццю выбранай тэмы і яе састаўных элементаў. Усе часткі курсавой работы павінны быць узаемазвязаны і выкладзены ў строгай лагічнай паслядоўнасці.

Пры вызначэнні адзнакі курсавой работы улічваюцца:

–ступень распрацоўкі тэмы;

–паўната ахопа навуковай літаратуры;

–выкарыстанне нарматыўных актаў;

–творчы падыход да напісання курсавой работы.

Пералік выкарыстоўваемых сродкаў дыягностыкі

Для кантроля якасці адукацыі выкарыстоўваюцца наступныя сродкі дыягностыкі:

– напісанне рэфератаў па асобным раздзелам дысцыпліны з выкарыстаннем архіўных матэрыялаў, манаграфічнай і перыядычнай літаратуры;

– тэсты па асобным раздзелам дысцыпліны;

– вуснае апытанне;

– вусныя залікі;

– пісьмовыя экзамены па дысцыпліне.

Адзнака ведаў, уменняў і навыкаў студэнтаў адбываецца па 10-бальнай шкале (1, 2, 3…….9, 10).

Крытэрыі ацэнкі ведаў студэнтаў (залік)

Не залічана

Адсутнасць адказу або адмова ад адказу. Распазнанне аб'екта вывучэння, асобных тэрмінаў і фактаў, праявы імкнення пераадолець вучэбныя цяжкасці, праяўленне інтарэсу да вывучэння прадмета, адлічча вызначэнняў, стуктурных элементаў ведаў, праявы валявых намаганняў і матывацыя вучэння.

Залічана

Няпоўнае знанне праграмнага матэрыялу на узроўні памяці, наяўнасць значных, але выпраўленых з дапамогай выкладчыка памылак, цяжкасці ў прымяненні спецыяльных і інтэлектуальных уменняў, імкненне да пераадолення цяжкасцей, праяўленне адказнасці, самакрытычнасці. Асваенне вучэбнага матэрыялу на рэпрадукцыйным узроўні і няпоўнае яго ўзнаўленне, наяўнасць памылак, якія можна выправіць пры дадатковых пытаннях. Усвядомленае ўзнаўленне праграмнага матэрыялу, у тым ліку рознай ступені складанасці, з некаторымі памылкамі. Поўнае ўзнаўленне праграмнага матэрыялу, у тым ліку прымяненне ведаў, спецыяльных, агульнавучэбных і інтэлектуальных уменняў з дапамогай выкладчыка. Праявы настойлівасці і імкненне пераадолеваць цяжкасці. Авалоданне праграмным матэрыялам, у тым ліку рознай ступені цяжкасці, праявы добрасумленнасці, адказнасці, самаацэнкі і г. д. Свабоднае валоданне праграмным матэрыялам рознай ступені цяжкасці ў незнаёмай сітуацыі, выкананне заданняў творчага характару. Высокі ўзровень самастойнасці і эрудыцыі.

Крытэрыі ацэнкі ведаў студэнтаў (экзамен)

Інтэргальная 10-бальная шкала ацэнкі вучэбных дасягненняў навучэнцаў

0 балаў. Адсутнасць адказа або адмова ад адказу.

Нізкі узровень (рэцэптыўны)

1 бал. Узнаванне аб'екта вывучэння, распазнанне асобных вядомых тэрмінаў і фактаў, праяўленне імкнення пераадолець вучэбныя цяжкасці, праявы сітуацыйнага інтарэсу да вучобы і прадмету.

2 бала. Узнаванне аб'екта вывучэння, распазнанне вызначэнняў, структурных элементаў ведаў, праяўленне валявых намаганняў і матывацыя вучэння.

Здавальняючы (рэцэптыўна-прадукцыйны)

3 бала. Няпоўнае ўзнаўленне праграмнага матэрыялу на ўзроўні памяці, наяўнасць сутных, але пераадоленых з дапамогай выкладчыка памылак, праявы сітуацыйнага інтарэсу да вучобы і прадмету.

4 бала. Асваенне вучэбнага матэрыялу на рэпрадукцыйным узроўні і няпоўнае яго ўзнаўленне, наяўнасць памылак, якія можна паправіць пры дадатковых пытаннях выкладчыка.

Сярэдні (рэпрадукцыйна-прадукцыйны)

5 балаў. Усвядомленае ўзнаўленне праграмнага вучэбнага матэрыялу, у тым ліку рознай ступені складанасці з нязначнымі памылкамі, цяжкасці ў прымяненні асобных спецыяльных уменняў і навыкаў, зацікаўленасць у вучобе і дасягненні вынікаў.

6 балаў. Поўнае ўзнаўленне праграмнага матэрыялу з нязначнымі памылкамі, прымяненне ведаў у знаёмай сітуацыі па ўзору, прымяненне спецыяльных, агульнавучэбных і інтэлектуальных уменняў і навыкаў з нязначнай дапамогай выкладчыка, настойлівасць і імкненне пераадолеваць цяжкасці.

Дастатковы (прадукцыйны)

7 балаў. Валоданне праграмным вучэбным матэрыялам, у тым ліку і рознай ступені цяжкасці, уменне валодаць ім у знаёмай сітуацыі, наяўнасць адзінкавых неістотных памылак у дзеяннях; самастойнае прымяненне спецыяльных, агульнавучэбных і інтэлектуальных уменняў і навыкаў; праява імкненняў да творчага пераносу ведаў, арганізаванасці, самакрытычнасці, рэфлексіі.

8 балаў. Валоданне праграмным вучэбным матэрыялам і аперыраванне ім у знаёмай і незнаёмай сітуацыях; наяўнасць адзіных неістотных памылак у дзеяннях, самастойна выпраўляемых навучэнцам; наяўнасць вопыту творчай дзейнасці; праявы добрасумленнасці, адказнасці, самаацэнкі.

Высокі (прадуктыўны творчы)

9 балаў. Свабоднае валоданне праграмным вучэбным матэрыялам рознай ступені цяжкасці ў незнаёмай сітуацыі; выкананне заданняў творчага характару, высокі ўзровень самастойнасці і эрудыцыі.

10 балаў. Свабоднае валоданне праграмным вучэбным матэрыялам рознай ступені цяжкасці з выкарыстаннем звестак з іншых вучэбных дысцыплін; уменне ўсвядомлена і аператыўна трансфармаваць атрыманыя веды для вырашэння праблем у нестандартных сітуацыях; праявы мэтанакіраванасці, адказнасці, пазнавальнай актыўнасці, творчых адносін да вучобы.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб змяненнях у змесце вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, распрацаваўшай вучэбную праграму (з вызначэннем даты і нумара пратакола)
Гісторыя культуры Беларусі	Гісторыі Беларусі і славянскіх народаў	Тэма 14.4 Культура сучаснай Беларусі разглядаецца не поўна, т.я. яна больш падрабязна вывучаецца ў вучэбнай дысцыпліне Гісторыя культуры Беларусі	Пратакол № 9 ад 28.03.2017 г.